



หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)

ภาควิชาพุทธศาสตร์
คณะศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	1
1. รหัสและชื่อหลักสูตร	1
2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา	1
3. วิชาเอก	1
4. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร	1
5. รูปแบบของหลักสูตร	1
6. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ / เห็นชอบหลักสูตร	2
7. สถานที่จัดการเรียนการสอน	2
หมวดที่ 2	3
ปรัชญา ความสำคัญ วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้	3
1. ปรัชญาของหลักสูตร	3
2. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร	3
3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (PROGRAM EDUCATIONAL OBJECTIVES: PEOS)	14
4. จุดเด่นของหลักสูตรของหลักสูตร	14
5. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา	15
6. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PROGRAM LEARNING OUTCOMES: PLOs)	15
7. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา (YLOs)	64
หมวดที่ 3	69
ระบบการจัดการศึกษา โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต	69
1. ระบบการจัดการศึกษา	69
2. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา	69
3. การรับเข้าศึกษา	70
4. ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า	70
5. กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนักศึกษา	70
6. โครงสร้างหลักสูตร	70
7. ความหมายของเลขรหัสประจำรายวิชาที่ใช้ในหลักสูตร	72
8. รายวิชา/กลุ่มสาระ/ชุดวิชา (MODULE)	73
9. แผนการศึกษา	78

10. คำอธิบายรายวิชา	82
หมวดที่ 4 การจัดกระบวนการเรียนรู้	101
5. ระดับความผูกพันระหว่างรายวิชากับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร	104
หมวดที่ 5 การประเมินผลการเรียน และ เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา	107
1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) กลยุทธ์/วิธีการสอน และกลยุทธ์/วิธีการวัดและการประเมินผล	107
2. วิธีการวัด (ASSESSMENT) ความสามารถ และหรือผลลัพธ์การเรียนรู้	121
3. ภาระเทียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)	135
4. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร	135
หมวดที่ 6 ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารหลักสูตร	136
คุณสมบัติของอาจารย์	136
1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	136
2. อาจารย์ประจำหลักสูตร	137
5. ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	142
6. แผนการรับนักศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ในระยะ 4 ปี	142
หมวดที่ 7	144
การประกันคุณภาพหลักสูตร	144
1. แนวทางการประกันคุณภาพสำหรับระดับหลักสูตร	144
2. ระบบประกันคุณภาพการศึกษา	145
3. บัณฑิต	148
4. นักศึกษา	151
5. อาจารย์	154
6. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน	156
7. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	158
8. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษา	160
หมวดที่ 8	162
ระบบและกลไกของการพัฒนาหลักสูตร	162
1. การพัฒนาหลักสูตรในภาพรวม	162
2. การควบคุมคุณภาพ	163
3. การจัดการกับความเสี่ยงของหลักสูตร	164

4. การจัดการข้อร้องเรียน	165
5. การอุทธรณ์และการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา	165
6. การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร	166
7. การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร	166
ภาคผนวก	168
ภาคผนวก ก	169
เอกสารเปรียบเทียบหลักสูตรเดิมกับหลักสูตรปรับปรุงใหม่	169
ภาคผนวก ข	207
ภาระงานสอนและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร	207
ภาคผนวก ค	218
เอกสารวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่าง PLOs กับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของหลักสูตร	218
ภาคผนวก ง	220
เอกสารระบุวิธีการเผยแพร่หลักสูตรให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ	220
ภาคผนวก จ	221
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต	221
ภาคผนวก ฉ	222
คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต	222
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)	222
รายงานการวิพากษ์หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566	223
ภาคผนวก ช	231
รายงานการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต	231
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)	
มติสภามหาวิทยาลัยอนุมิตติหลักสูตรการเรียการสอน	239
ภาคผนวก ฌ	248
ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	248
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2559	248
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562	248
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564	248

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะศาสนาและปรัชญา/ภาควิชาพุทธศาสตร์
สถานที่จัดการเรียนการสอน	วิทยาเขตศรีล้านช้าง วัดศรีสุทธาวาส พระอารามหลวง ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : 25631864002563
ภาษาไทย : หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies for Development

2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) : ศิลปศาสตรบัณฑิต (พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา)
ชื่อย่อ (ภาษาไทย) : ศศ.บ. (พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา)
ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies for Development)
ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies for Development)

3. วิชาเอก

☒ ไม่มี

4. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

☒ ปริญญาตรี ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต

5. รูปแบบของหลักสูตร

1.1 รูปแบบ

☒ ปริญญาตรี 4 ปี

1.2 ประเภทของหลักสูตร

☒ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

1.3 ภาษาที่ใช้

☒ การจัดการเรียนการสอนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับเอกสารและตำราเรียนในวิชาของหลักสูตร มีทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 การรับเข้าศึกษา

☒ รับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติที่มีทักษะในการใช้ภาษาไทยได้

1.5 ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

☒ เป็นหลักสูตรเฉพาะของสถาบันที่จัดการเรียนการสอนโดยตรง

1.6 การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

☒ ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว

6. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ / เห็นชอบหลักสูตร

สถานภาพของหลักสูตร

☒ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567 กำหนดเปิดสอนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567

☒ ปรับปรุงจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563

การพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

☒ ได้พิจารณาก่อนกรองจากสภาวิชาการ ในคราวประชุมครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2567

☒ ได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 34/2567 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2567

☒ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567

7. สถานที่จัดการเรียนการสอน

☒ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง วัดศรีสุทธาวาส พระอารามหลวง ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย

หมวดที่ 2

ปรัชญา ความสำคัญ วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้

1. ปรัชญาของหลักสูตร

บูรณาการความรู้ด้านพุทธศาสตร์กับศาสตร์สมัยใหม่ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ใช้จริยธรรมนำการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของตนและสังคม

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) มีความเชื่อว่า การปลูกฝังความสนใจและความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างแท้จริง ส่งเสริมความรู้สึกรู้สึกเปิดใจกว้างต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ทักษะใหม่ การปรับมุมมองหรือทัศนคติด้านบวก เช่น มองปัญหาว่าเป็นเรื่องท้าทายความสามารถของตนและเป็นโอกาสในการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ แทนการมองเป็นหาว่า เป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อตนเอง ฯลฯ ตลอดจนการสร้างเชื่อมั่นและเคารพในตนเอง จะนำไปสู่การพัฒนาโดยรวมและความสำเร็จของผู้เรียนในที่สุด หลักสูตรฯ จึงการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Education) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยพัฒนาผู้เรียนจากความต้องการและให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองและสังคม โดยการประยุกต์ความรู้ตามหลักพุทธศาสตร์กับศาสตร์สมัยใหม่ มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความประพฤติ (วิชชาจรณสมปนโน) คือ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้ความสามารถ มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในสังคม และเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความประพฤติ มีจริยธรรม ประกอบด้วยคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณที่ดีงามในการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมในฐานะพลเมืองโลก เอาใจใส่ในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และมุ่งเตรียมความพร้อมสู่การทำงานในองค์กรต่าง ๆ อย่างมืออาชีพ และเป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม

2. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) ได้ศึกษาและพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรกับทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา กำลังคนของประเทศ และตามพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนความเสี่ยงและผลกระทบจากภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

นโยบาย และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในบริบทโลกที่มีต่อหลักสูตรและการบริหารการจัดการศึกษา ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) ได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยได้พิจารณาถึงความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของสถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การตอบสนองนโยบายการพัฒนากำลังคนของประเทศ การตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ SDGs สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ดังตารางความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร ดังนี้

2.1.1. สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ตาราง 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ 6 ประการ และความเกี่ยวข้องของหลักสูตร

นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ 6 ประการ	ความเกี่ยวข้องของหลักสูตร
☐ ด้านความมั่นคง	-
☐ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	-
☒ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	หลักสูตรมุ่งเน้นการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและปัญญาด้วยหลักศาสนา โดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเสริมสร้างการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นทั้งที่เป็น Hard Skills และ Soft Skills เพื่อพัฒนาศักยภาพคนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม มุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณธรรมจริยธรรมและจิตสาธารณะ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา มีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการปรับตัวและเรียนรู้ตลอดชีวิต ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ เช่น จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะ

นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ 6 ประการ	ความเกี่ยวข้องของหลักสูตร
	การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา เช่น วิชาพุทธปฏิบัติ มลทินปัญหา การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลัก พุทธศาสตร์ เป็นต้น
☒ 4.การสร้างโอกาสความเสมอภาคและ ความเท่าเทียมกันทางสังคม	หลักสูตรควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียน การสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เช่น วิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธ ศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาที่ เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน เช่น วิชาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธ ศาสตร์ เป็นต้น
☒ 5.การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	หลักสูตรควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพที่มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกับ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียน การสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น วิถี มมร สู่ ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มงคลสูตรศึกษา เพื่อการพัฒนา วิชาพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ วิชาการท่องเที่ยวในมิติพุทธศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ ศาสตร์ วิชาพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม เป็นต้น
☒ 6.การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการ บริหารจัดการภาครัฐ	-หลักสูตรควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพที่มีทักษะในการ คิดเชิงระบบ ทักษะในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีทักษะ ในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ มีทักษะในการ

นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ 6 ประการ	ความเกี่ยวข้องของหลักสูตร
	ประสานงานและการทำงานเป็นทีม ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการ เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ เป็นต้น มุ่งพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ เช่น วิชาพุทธปฏิภาณ มลिनทปัญญา การโคชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ เป็นต้น

ตาราง 2.2 การตอบสนองนโยบายการพัฒนากำลังคนของประเทศ

นโยบายการพัฒนากำลังคนของประเทศ	
☐ 1. อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่	
☐ 2. อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ	
☐ 3. อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ	
☐ 4. อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร	
☐ 5. หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม	
☐ 6. อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์	
☐ 7. อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ	
☐ 8. อุตสาหกรรมดิจิทัล	
☒ 9. กลุ่มผู้สูงอายุ	มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้และความสามารถ มีทักษะในการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุ โดยนำหลักการ หลักธรรม เทคนิควิธีการในการพัฒนาจิตใจให้กลุ่มผู้สูงอายุนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขพึ่งตัวเองได้มีภูมิคุ้มกัน และมีเหตุผล เช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาสุขภาวะใน

นโยบายการพัฒนากำลังคนของประเทศ	
	พระไตรปิฎก ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน เป็นต้น
☒ 10. soft skill	มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะหลักเหล่านี้เป็นพื้นฐาน คือ 1 . Active Learning and Learning Strategies หรือทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ 2 .Technology use, Monitoring and Control หรือทักษะการเลือกใช้ ดูแล และควบคุมอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี 3. Critical Thinking and Analysis หรือทักษะการคิดอย่างมีหลักการ หรืออธิบายอย่างง่ายก็คือการคิด และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนและมีเหตุผลที่สุด 4. Complex Problem-solving หรือทักษะการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน 5. ทักษะการสื่อสารและการประสานงาน (Communication Skill) 6. Leadership and Social Influence หรือทักษะการเป็นผู้นำและอิทธิพลต่อสังคม 7 .Resilience, Stress tolerance and Flexibility หรือทักษะการเปิดรับต่อความเปลี่ยนแปลง การควบคุมอารมณ์ และการฟื้นฟูในภาวะวิกฤต โดยให้ฝึกทักษะเหล่านี้ในรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จนมั่นใจได้ว่าผู้เรียนสามารถทำได้ ปฏิบัติตามจนเกิดความชำนาญในระดับพอใช้

นโยบายการพัฒนากำลังคนของประเทศ	
	(Average) ขึ้นไป และเสริมทักษะอื่น ๆ เท่าที่เห็นว่าสมควรและจำเป็นต่อไป

2.1.2 การตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ SDGs

การตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ ของ SDGs แก่นสำคัญของเป้าหมาย SDGs คือ “การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” เพื่อมุ่งหวังจะช่วยแก้ปัญหาที่โลกกำลังเผชิญอยู่ เช่น ความยากจน ความไม่เท่าเทียม สภาวะโลกร้อน และสันติสุข

ตารางที่ 2.3 การตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ SDGs

SDGs	คำอธิบาย
เป้าหมายที่ 3 : เป้าหมายที่ 3: สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย (Good Health and Well-being)	หลักสูตรมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้และทักษะที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สร้างหลักประกันว่าทุกคนจะมีสุขภาพที่ดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีในทุกวัย เช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาพุทธธรรมกับการจัดการความเครียด สุขภาวะในพระไตรปิฎก ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน
เป้าหมายที่ 4 : สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Quality Education)	หลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตมีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยให้โอกาสทุกคน ไม่แบ่งแยกว่ายาก ดี มี จน ให้ได้เข้าศึกษาในหลักสูตรทุกช่วงวัย เน้นการจัดการศึกษาแบบไม่แสวงหาผลกำไร โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มีการจัดสรรทุนให้ตามความเหมาะสมเพื่อลดภาระให้ผู้เรียน
เป้าหมายที่ 16 : ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ	หลักสูตรมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้ไปส่งเสริมความสงบสุขให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมในสังคม และมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง โดยอาศัยหลัก

รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ (Peace, Justice, and Strong Institutions)	พุทธบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เช่น วิชาพุทธศาสตร์กับการพัฒนาสังคม วิชาวิถี มรรค สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก วิชาสัมมนา คัมภีร์พระพุทธศาสนา วิชานวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม วิชาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต วิชาการพัฒนาแนวพุทธเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
---	---

2.1.3 สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

1) สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีความซับซ้อนขึ้น มีแนวคิดที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นที่แตกต่างของคนในสังคม มีโลกทัศน์ที่เหมาะสมในการดำรงตนอยู่ในสังคมปัจจุบัน

2) การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันต้องประสบกับภาวะบีบคั้นในหลายด้าน การใช้แนวความคิดทางปรัชญาศาสนาและวัฒนธรรม ไปใช้ในการดำรงชีวิตจะทำให้การใช้ชีวิตมีความสุขมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงให้มีประสิทธิภาพขึ้น และนำไปสู่การเติมเต็มทางด้านศีลธรรมของสังคม

3) มีการเปลี่ยนแปลงของกระแสวัฒนธรรม เทคโนโลยีที่ก้าวล้ำ และสื่อสารมวลชนที่ทันสมัยทันเหตุการณ์เป็นตัวหลักที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งต้องใช้จรรยาบรรณการรับรู้ข้อมูล

4) ปัญหาชีวิตชุมชนเมืองมีความเครียดเพิ่มขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีวิถีชีวิตที่ถูกต้อง การนำหลักปรัชญาศาสนาและวัฒนธรรม มาบูรณาการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพจิตของตนเองและครอบครัว จะทำให้ตนเองมีความสุขตลอดจนสร้างชุมชนมวลรวมให้น่าอยู่และมีความสุข

2.2 ผลกระทบจาก ข้อ 2.1.1 และ 2.1.2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนของมหาวิทยาลัยและกลุ่มสถาบัน

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้พิจารณาแผนพัฒนาการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิ และแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ได้กำหนดกรอบทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย ภายใต้หลักปรัชญาที่ว่า “ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา” (Academic Excellence based on Buddhism) ที่มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้

ตลอดชีวิต ผลิตภัณฑ์ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนาระบบการดำรงชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม ชี้นำและแก้ไขปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถก้าวเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ในระดับนานาชาติเป็นการเปิดโอกาสให้พลเมืองโลกอันมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม สามารถเข้าถึงหลักธรรมของพระพุทธศาสนา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถบูรณาการองค์ความรู้จากสหวิทยาการให้เกิดงานวิจัยในระดับสากล โดยเน้นการพัฒนาจิตใจและการน้อมนำความรู้ตามหลักพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยภูมิปัญญา (Human Wisdom) รวมทั้ง การเยียวยาพั้นฟูจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยสู่วิสัยทัศน์ที่ว่า “ร่วมพัฒนา พลเมืองโลก ด้วยการผสมผสานแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ที่มั่นคง ให้ดำรงอยู่ในฐานะโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของมนุษย์ในอนาคต” ด้วยวิถิแห่งการพัฒนา คือ 1) ปรัชญา : สืบสาน ส่งต่อ ต่อยอด มุ่งประดิษฐานพระพุทธศาสนาให้มั่นคงในแผ่นดินไทยเพื่อเผยแผ่ให้กว้างไกลไปทั่วโลก 2) ประยุกต์ : ผสมผสาน สร้างสรรค์ อย่างลึกซึ้ง พระพุทธศาสนาเคียงคู่ไปกับสรรพวิทยา เพื่อให้องค์ภูมิแห่งพุทธปัญญาปรากฏอยู่ท่ามกลางความเป็นเลิศของสรรพวิชา 3) ปฏิบัติ : ค้นหาเติมคน เสริมสร้างสังคม เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก่อให้เกิดเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน มีจิตวิญญาณและสติปัญญาแบบวิถีพุทธ 4) ปฏิบัต : พั้นฟู เยียวยา นำพากลับสู่ความสว่าง สงบ ร่วมเติมเต็มและเสริมพลังแก่สังคมทุกภาคส่วนที่อ่อนล้า พลัดหลง เพื่อให้สมาชิกในสังคมฟื้นคืนกลับสู่ความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณ 5) ปฏิรูป : พลิก เปลี่ยน ปรับ รับการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นองค์กรแห่งความรู้และภูมิปัญญาที่ร่วมพัฒนาสังคมไทยและสังคมโลกที่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงในอนาคต เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้ประกาศกำหนดให้จัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่ม 5 กลุ่ม เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่มและจัดสรรงบประมาณ ซึ่งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา เป็นอีกหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมตามหลักศาสนา โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังนี้

1) การออกแบบ PLOs หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร และเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การออกแบบ PLOs หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มาออกแบบรายวิชาและแผนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการของ Bloom's Taxonomy (Revised) ในการจัดแผนการศึกษา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้ออกแบบหลักสูตรตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลักสูตรเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ Learning Outcomes โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำ Stakeholders' Requirements and Needs และการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs) ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580
2. ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)
3. นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570
4. กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
5. ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565
6. กฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564
7. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540
8. ผู้บริหาร/คณาจารย์ผู้ใช้หลักสูตร
9. ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมี 2 ส่วน คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก มีการเก็บข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงวัฒนธรรม กรมการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กองอนุศาสนาจารย์ วัด โรงเรียนพระปริยัติธรรม และสมาคมศิษย์เก่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน มีการเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร ศิษย์ปัจจุบัน ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และผู้บริหารฝ่ายแผนและนโยบาย

โดยใช้วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ดังนี้

- 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมไว้แล้วเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

- 2) การสำรวจตัวอย่าง (Sample Survey) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สำหรับตัวแทนผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาตรี ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต

ผลกระทบจากที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการพัฒนา การปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้ ส่งผลต่อการกำหนดปรัชญา ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs)

2.2.2 ความเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนของมหาวิทยาลัย และกลุ่มสถาบัน

วิสัยทัศน์	ประเด็น	หลักสูตรมีความสอดคล้อง
วิสัยทัศน์ที่ 1	ปณิธาน : มุ่งประดิษฐานพระพุทธศาสนาให้มั่นคงในแผ่นดินไทย เพื่อเผยแผ่ให้กว้างไกลไปทั่วโลก	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีความรอบรู้ด้านพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นศาสนทายาทและพุทธศาสนิกชนที่ดี
วิสัยทัศน์ที่ 2	ปณิธาน : พระพุทธศาสนาได้ยกระดับและเคียงคู่ไปกับสรรพวิทยาของมวลมนุษย์ เพื่อให้องค์ภูมิแห่งพุทธปัญญาปรากฏอยู่ท่ามกลางความเป็นเลิศของสรรพวิชา	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร มุ่งพัฒนาบัณฑิต ให้มีองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและบูรณาการกับวิทยาการสมัยใหม่
วิสัยทัศน์ที่ 3	ปณิธาน : นำทาง ยกระดับ และพัฒนาจิตใจชาวโลก สู่การเป็นมนุษย์อีกครั้ง เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกัน มีจิตวิญญาณและสติปัญญา แบบวิถีพุทธ	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อมุ่งพัฒนาบัณฑิตด้านปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักพระพุทธศาสนา เพื่อร่วมพัฒนาจิตวิญญาณชุมชน รักษากาย ใจ
วิสัยทัศน์ที่ 4	ปณิธาน : ร่วมเติมเต็มและเสริมพลังแก่สังคมทุกภาคส่วนที่อ่อนล้า พลัดหลง เพื่อให้สมาชิกในสังคมฟื้นคืนกลับสู่ความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณ เกิดความมั่นคงยืนหยัด และก้าวเดินต่อไปอย่างยั่งยืนในทิศทางที่ถูกควรตามทำนองคลองธรรม	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อมุ่งพัฒนาบัณฑิตด้วยการผสานพุทธปรัชญา-พุทธปัญญา กลับสู่จิตความเป็นมนุษย์ที่เข้มแข็ง

วิธีที่ 5	ปฏิรูป : พัฒนองค์กร แบบก้าวกระโดด ในทุกองคาพยพ ทั้งบทบาท โครงสร้าง กระบวนการ การบริหาร และทรัพยากร เพื่อเป็นองค์กรอนาคตแห่งความรู้และ ภูมิปัญญาที่ร่วมพัฒนาอนาคตของ สังคมไทยและสังคมโลกซึ่งสามารถ ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ รวดเร็วและรุนแรงในอนาคต	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้สามารถ ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ที่รวดเร็วและรุนแรงในอนาคต ด้วยหลักพระพุทธศาสนา ปรัชญา และพหุวัฒนธรรม
-----------	--	---

2.3 ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของมหาวิทยาลัย

2.3.1 กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

☒ หมวดศึกษาศาสตร์ทั่วไป

☒ หมวดวิชาเฉพาะ

☒ หมวดวิชาเลือกเสรี

2.3.2 กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

☒ หมวดศึกษาศาสตร์ทั่วไป

☒ หมวดวิชาเฉพาะ

☒ หมวดวิชาเลือกเสรี

2.3.3 การบริหารจัดการ

2.3.3.1 หมวดศึกษาศาสตร์ทั่วไป กำหนดให้อาจารย์ประจำที่สังกัดส่วนงานวิชาการและ ส่วนงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยเป็นผู้สอน โดยมีรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายให้ รับผิดชอบด้านวิชาการเป็นผู้กำกับดูแล และฝ่ายวิชาการเป็นผู้ประสานงาน

2.3.3.2 หมวดวิชาเฉพาะ ที่ดำเนินการสอนโดยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะศาสนาและปรัชญา เป็นผู้สอน โดยมีหัวหน้าภาควิชาปรัชญา และ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นผู้ประสานงาน

2.4 ที่มาของการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการได้มาซึ่งกรอบแนวคิดภาพรวมของหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้ปรับปรุงหลักสูตรและมีกระบวนการได้มาซึ่งกรอบแนวคิดภาพรวมของหลักสูตร โดยยึด 1) ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย 2) รายงานผลการสำรวจรับฟังความคิดเห็นจากผู้บัณฑิต ผู้เรียน และนักเรียนที่ต้องการเข้าเรียนในหลักสูตร 3) รายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษาที่ผ่านมา (SAR) และ 4) รายงานผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และศิษย์เก่า

2.4.1 กระบวนการหาความต้องการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญของหลักสูตร (Customer Requirement) และกระบวนการเปลี่ยนความต้องการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น VOP (Voice of Process) เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (Program Educational Objectives: PEOs)

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) มีวัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้มีความรู้ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาตนเอง และมีความเข้าใจในข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล

3.2 เพื่อให้มีทักษะการสื่อสารและทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด

3.3 เพื่อให้มีทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้

3.4 เพื่อให้มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดไว้ ประกอบด้วย การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ เป็นคนรักในการเรียนรู้ ยืดหยุ่นคล่องตัวปรับตัวได้เร็ว และมีสติสัมปชัญญะ

4. จุดเด่นของหลักสูตรของหลักสูตร

4.1 การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum) โดยใช้หลัก Spiral Curriculum และเป็นแบบ Outcome-based Curriculum เน้นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Learner-centered Curriculum) คือ การจัดหลักสูตรโดยเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ทุกประเภทเข้าด้วยกันในแผนการจัดหลักสูตร เน้นการจัดเนื้อหาสาระให้เกี่ยวข้องกัน เชื่อมโยงความหมายและหลากหลายระดับ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน

4.2 การจัดกลุ่มวิชาเฉพาะเพื่อส่งเสริมสมรรถนะที่เป็นจุดเน้นของมหาวิทยาลัยด้านมุ่งมั่นสู่การพัฒนาตามความสนใจของผู้เรียน

4.3 การเพิ่มวิชาเลือกทางพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาให้มีรายวิชาที่หลากหลาย

5. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

5.1 นักวิชาการในหน่วยงานของรัฐ เช่น นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) และนักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ

5.2 ข้าราชการและพนักงานของรัฐในกระทรวงต่าง ๆ เช่น นักทรัพยากรบุคคล นักจัดการงานทั่วไป เจ้าพนักงานธุรการ นักวิเทศสัมพันธ์ และ นักประชาสัมพันธ์

5.3 พนักงานของเอกชน เช่น มัคคุเทศก์ศิลปวัฒนธรรม ล่ามแปลภาษา

5.5 อาชีพอิสระ เช่น ศาสนพิธีกร นักสร้างแรงบันดาลใจ Content Creator และ Blogger

6. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs)

เมื่อจบการศึกษาในหลักสูตรนี้ บัณฑิตจะสามารถ

PLO 1 (K: A) สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล

PLO 2 (S: M) สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด

PLO 3 (S: M) สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้

PLO 4 (A: Resp) สามารถปฏิบัติตามกรอบจริยธรรมที่หลักสูตรกำหนดไว้ ประกอบไปด้วย การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)

PLO 5 (A: Val) สามารถปฏิบัติตามคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งประกอบไปด้วย การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และ ความพิถีพิถัน (Conscientiousness)

6.1 ที่มาของการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการได้มาซึ่งกรอบแนวคิดภาพรวมของหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้ปรับปรุงหลักสูตรและมีกระบวนการได้มาซึ่งกรอบแนวคิดภาพรวมของหลักสูตร โดยยึด 1) ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย 2) รายงานผลการสำรวจรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต ศิษย์เก่า นักศึกษา ปัจจุบัน นักเรียนที่ต้องการเข้าเรียนในหลักสูตร (นักศึกษาในอนาคต) พ่อแม่ผู้ปกครอง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน และ 3) รายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษาที่ผ่านมา (SAR)

ตาราง 2.5 วิธีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	สิ่งที่ต้องทำได้/ได้ทำ	คุณลักษณะที่คาดหวัง
ผู้ใช้บัณฑิต	- มีทักษะตามภาระหน้าที่กำหนดในตำแหน่งที่บรรจุ - แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ - ใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมหลักๆ เช่น Word, Excel, PowerPoint เป็นต้น ได้คล่อง - มีทักษะการพูดและการเข้าสังคม - สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ - Digital and Technology Skills - ทักษะการใช้ AI ช่วยทำงาน	- รับผิดชอบหน้าที่ไม่ทิ้งงาน - สู้งาน - เป็นคนคิดบวก - รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ - ควบคุมอารมณ์ได้ ไม่ใจร้อน ไม่มีอารมณ์ฉุนเฉียว - คล่องแคล่วว่องไว
ศิษย์เก่า	- ทักษะด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและภาษาไทย - ทักษะด้านเทคโนโลยี	- เป็นคนคิดบวก - ยืดหยุ่น ปรับตัวได้ไว - ทำงานคล่องแคล่วว่องไว
นักศึกษาปัจจุบัน	- ทักษะด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและภาษาไทยเป็นทางการ - ทักษะด้านเทคโนโลยี - ทักษะการพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง	- รับผิดชอบหน้าที่ - เป็นคนคิดบวก - รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ - ควบคุมอารมณ์ได้ - ไม่เครียด

		6. ยึดหยุ่น ปรับตัวได้ไว
นักศีกษาใน อนาคต	1. ทักษะด้านความคิดและการเรียนรู้ 2. ทักษะด้านการสื่อสารและสังคม 3. ทักษะด้านเทคโนโลยี 4. ทักษะด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ 5. ทักษะชีวิต ประกอบด้วย การวางแผน การเข้าสังคม ทักษะการปรับตัว ทักษะการจัดการเวลา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทักษะการเอาตัวรอด	1. ความเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) คือ รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ 2. ความพิถีพิถัน (Conscientiousness) คือ วางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ ทำงานให้เสร็จตรงเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และรอบคอบในการทำงาน 3. ความมีอารมณ์มั่นคง (Emotional Stability) คือ ไม่เครียดง่าย อารมณ์คงที่ เป็นคนมองโลกในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี
พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักศึกษาใน อนาคต	1. ทักษะด้านความคิดและการเรียนรู้ 2. ทักษะด้านการสื่อสารและสังคม 3. ทักษะด้านเทคโนโลยี 4. ทักษะด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ 5. ทักษะชีวิต ประกอบด้วย การวางแผน การเข้าสังคม ทักษะการปรับตัว ทักษะการจัดการเวลา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทักษะการเอาตัวรอด	1. ความเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) หรือ (Intellect) คือ ขยันเรียนรู้สิ่งใหม่ ไม่เกียจคร้าน 2. ความพิถีพิถัน (Conscientiousness) คือ วางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ ทำงานให้เสร็จตรงเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และรอบคอบในการทำงาน 3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness) คือ สุภาพอ่อนโยนต่อผู้อื่น และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เคารพพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ และครูอาจารย์

		4. ความเป็นอารมณ์มั่นคง (Emotional Stability) คือ ไม่เครียดง่าย อารมณ์คงที่ เป็นคนมองโลกในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี 5. ความเป็นมิตร (Sociability) หมายถึง เข้าสังคมได้ ร่าเริงแจ่มใส และชอบกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดความตื่นเต้น
อาจารย์/หลักสูตร	1. Active Learning and Learning Strategies หรือทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ 2. Technology use, Monitoring and Control หรือทักษะการเลือกใช้ ดูแล และควบคุมอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี 3. Complex Problem - solving หรือทักษะการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน 4. Communication Skill หรือทักษะการสื่อสารและการประสานงานทั้งภายในและนอกองค์กร 5. Resilience, Stress tolerance and Flexibility หรือทักษะการเปิดรับต่อความเปลี่ยนแปลง การควบคุมอารมณ์ และการฟื้นฟูในภาวะวิกฤต 6. Leadership and Social Influence หรือทักษะการเป็นผู้นำและอิทธิพลต่อสังคม 7. Critical Thinking and Analysis หรือทักษะการคิดอย่างมีหลักการ	1. การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) 2. ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confident) 3. ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) 4. ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) 5. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness) 6. ความเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) หรือ (Intellect) เช่น ชอบอ่านหนังสือ เรียนรู้สิ่งใหม่ ชอบท่องเที่ยว สัมผัสวัฒนธรรมต่าง ๆ ชอบศิลปะ ดนตรี วรรณกรรม และชอบคิดนอกกรอบ 7. ความพิถีพิถัน (Conscientiousness) หรือ (Diligence) เช่น วางแผนการทำงาน

	หรืออธิบายอย่างง่ายก็คือการคิดและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนและมีเหตุผลที่สุด	อย่างรอบคอบ ทำงานให้เสร็จตรงเวลา รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และรอบคอบในการทำงาน 8. ความมีสติสัมปชัญญะ (Neuroticism) หรือ (Emotional Stability) เช่น รู้ตัวว่าเครียดหรือกังวล แต่ไม่เข้าไปตัดสินใจว่า อารมณ์นั้นดีหรือไม่ดี เพียงแค่ออมรับและอยู่กับอารมณ์นั้น อารมณ์คงที่ ไม่แปรปรวนง่ายตามสถานการณ์หรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ไม่ตื่นตระหนกง่าย รู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียดง่าย แม้อยู่ในภาวะกดดัน เป็นคนมองโลกในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี อดทนต่อความเครียด และควบคุมอารมณ์ได้ดี 9. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness) หรือ (Altruism) เช่น ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพอ่อนโยนต่อผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมถึงเคารพผู้ใหญ่ มีพ่อแม่ ครู อาจารย์ 10. ความเป็นมิตร (Extraversion) หรือ การเข้าสังคมเป็น (Sociability) เช่น ชอบพบปะผู้คน ร่าเริงแจ่มใส และชอบกิจกรรมกลุ่มที่กระตุ้นให้เกิดความตื่นเต้น
ผู้บริหารมหาวิทยาลัย	1. ทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเองและเรียนรู้้อย่างมีกลยุทธ์	จริยธรรมหลัก

	2. Digital and technology skills เช่น การเลือกใช้ App โปรแกรมออนไลน์ และ โปรแกรม AI ในการเรียนรู้ 3. ทักษะชีวิต 4. ทักษะการเรียนรู้อารมณ์และสังคม 5. ทักษะการเรียนรู้และการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	1. การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) 2. ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confident) 3. ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) จริยธรรมเสริม 4. ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) 5. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness) คุณลักษณะหลัก 6. การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) 7. ความเป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset & LLL) 8. ความเป็นคนยืดหยุ่น คล่องตัวปรับเปลี่ยนได้เร็วทันต่อการแก้ปัญหา (Agile) คุณลักษณะเสริม 9. มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) 10. ความพิถีพิถัน (Conscientiousness) ในการทำงาน
--	---	--

6.1.1 กระบวนการหาความต้องการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญของหลักสูตร (Customer requirement) และกระบวนการเปลี่ยนความต้องการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น VOP (Voice of Process) เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้

หลักสูตรได้มีการกำหนดผู้มีส่วนได้เสียและได้มีการสำรวจความต้องการและความคาดหวังที่นำไปสู่การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยที่มาของผลลัพธ์การเรียนรู้ได้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย การสำรวจความคิดเห็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 338 คน พ่อ แม่ ผู้ปกครองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 170 คน การสัมภาษณ์ เจ้าของธุรกิจ SME 1 คน การสัมภาษณ์ ปลัดอำเภอ 1 คน การสัมภาษณ์ โปรดิวเซอร์ และ Content creator 1 คน การสัมภาษณ์ กรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วน จังหวัด (ก.จ.), กรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วน จังหวัด (ก.จ.), กรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.), กรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.), กรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.) 5 คน การสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนและยุทธศาสตร์เทศบาล 1 คน การสัมภาษณ์ อดีตนายกเทศมนตรีเทศบาล 1 คน การสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ธนาคาร 1 คน การสัมภาษณ์ บริษัทจัดงาน 1 คน การสัมภาษณ์ สัตวแพทย์อำเภอ 1 คน การสัมภาษณ์ นักศึกษาปัจจุบัน 25 คน ศิษย์เก่า จำนวน 5 คน ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 5 ท่าน และ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน 25 ท่าน จึงได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรดังตารางต่อไปนี้

ผลจากการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถประมวลเป็นหมวดหมู่ได้ ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge)

- ความรู้เฉพาะประจำสายงานในอาชีพนั้น ๆ นักทรัพยากรบุคคล นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการศาสนา เป็นต้น
- ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การพัฒนาทั้งพุทธศาสตร์และศาสตร์สมัยใหม่
- ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลและเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (AI Tool)
- ความรู้เรื่องกฎหมาย
- ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ความรู้เรื่องการจัดการความรู้
- ความรู้เรื่องระบบการจัดการองค์กร
- ความรู้เรื่องงานธุรการและงานสารบรรณ

- ความรู้เรื่องการผลิตสื่อ เทคนิคการเล่าเรื่อง การใช้ APP และ AI Tool
- การบริหารความเสี่ยง
- ความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ
- ความรู้เรื่องหลักพุทธธรรมในการพัฒนาและแก้ปัญหา

2. ด้านทักษะ (Skills)

- ทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเองและเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์
- ทักษะตามภาระหน้าที่กำหนดในตำแหน่งที่บรรจุ
- ทักษะการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน
- ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมหลัก ๆ เช่น Word, Excel, PowerPoint เป็นต้น
- ทักษะการสื่อสารและการประสานงานด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษทั้งภายในและ

นอกองค์กร

- ทักษะการเลือกใช้ ดูแล และควบคุมอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เช่น การใช้และเลือกใช้ App โปรแกรมออนไลน์ และ AI Tool ในการเรียนรู้และการทำงาน
- ทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์
- ทักษะการเปิดรับต่อความเปลี่ยนแปลง การควบคุมอารมณ์ และการฟื้นฟูในภาวะวิกฤต
- ทักษะการเป็นผู้นำและการเป็นผู้ตามที่ดี
- ทักษะการคิดอย่างมีหลักการ คือการคิดและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนและมีเหตุผลที่สุด

3. ด้านจริยธรรม (Ethics)

- การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration)
- ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confident)
- ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen)
- ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity)
- ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)

4. ด้านลักษณะบุคคล (Characters)

- การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience)
- ความเป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset & LLL)
- ความเป็นคนยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็วทันต่อการแก้ปัญหา (Agile)
- มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability)
- ความพิถีพิถัน (Conscientiousness)

ตาราง 2.2 การวิเคราะห์บทบาทและระดับที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580	“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้การขับเคลื่อนการดำเนินงาน 6 ยุทธศาสตร์ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศให้ประเทศชาติมั่นคง โดยการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม	การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การศึกษาจากเอกสารและสื่อออนไลน์
2. ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)	จุดมุ่งหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต เป้าหมายและผลลัพธ์ของการพัฒนาระดับมหุคหมาย - เป้าหมายที่ 1 คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มี คุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิก โฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้ อย่างสงบสุข - เป้าหมายที่ 2 กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับ ความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถ สร้างงานอนาคต - เป้าหมายที่ 3 ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอด ชีวิต	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดย การศึกษาจาก เอกสารและสื่อ ออนไลน์

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
3. นโยบายและ ยุทธศาสตร์การ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570	“เตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 พัฒนาเศรษฐกิจที่ กระจายโอกาสอย่างทั่วถึง สังคมที่มั่นคง และสิ่งแวดล้อม ที่ยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งทางนวัตกรรมระดับแนว หน้าในสากล นำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว” เป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะแพลตฟอร์ม (Platform) ความร่วมมือ ตามเป้าประสงค์ของการพัฒนา ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ 2) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของ สังคม 3) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถการแข่งขัน และ 4) การวิจัยและสร้าง นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ โดยดำเนินงานควบคู่ไปกับการปฏิรูประบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดย การศึกษาจาก เอกสารและสื่อ ออนไลน์
4. กฎกระทรวง มาตรฐานการจัด การศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565	หมวด 2 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ของสถาบันอุดมศึกษา ข้อ 11 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ของสถาบันอุดมศึกษา เป็นมาตรฐานเพื่อให้การ ดำเนินการตามภาระหน้าที่หลักเป็นไปอย่างครบถ้วนและ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (2) ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (3) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม (4) ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ข้อ 15 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการ ทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดย การศึกษาจาก เอกสารและสื่อ ออนไลน์

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	(1) กำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อการธำรงรักษาสืบสาน เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมไทยหรือการพัฒนาต่อยอด และสร้างคุณค่าใหม่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา (2) จัดให้มีรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาและกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลายของท้องถิ่นและของชาติ	
5. ประกาศ คณะกรรมการ มาตรฐานการ อุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับ ปริญญาตรี พ.ศ. 2565	หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา เป็นผู้ที่สามารถสร้างโอกาสและคุณค่า ให้ตนเองและสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก เป็นบุคคลที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องรู้คุณค่าและรักษาชาติกำเนิดร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต และต้องแสดงการวัดและประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาและ	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดย การศึกษาจาก เอกสารและสื่อ ออนไลน์

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปได้อย่างชัดเจน หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยอาจมีการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์ หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้	
6. ประกาศ คณะกรรมการการ อุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติ ตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา แห่งชาติเกี่ยวกับ สมรรถนะดิจิทัล สำหรับคุณวุฒิระดับ ปริญญาตรี	1) การสืบค้นและการทำงาน - สามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รู้วิธีใช้ตัวกรองเพื่อจำกัดผลลัพธ์ (เช่น การค้นหารูปภาพ วิดีโอ หรือ สื่อรูปแบบอื่น ๆ) - รู้วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ - รู้วิธีการจัดระบบ และแบ่งปันทรัพยากร (เช่น เครื่องมือ bookmarking) และตระหนักถึงประเด็นต่าง ๆ เรื่อง ลิขสิทธิ์และประเด็นการคัดลอกผลงาน 2) การสร้างสรรค์และนวัตกรรม - สามารถผลิต (และได้ผลิต) สื่อดิจิทัล เช่น กราฟิก คลิป วิดีโอหรือคลิปเสียง และการบันทึกภาพหน้าจอ เป็นต้น - สามารถเรียนรู้หลักการพื้นฐานได้ตามคำแนะนำและสามารถทดลองทำได้ 3) เอกลักษณ์และคุณภาพชีวิต - ตระหนักถึงประเด็นความปลอดภัย เช่น ซอฟต์แวร์ต้านไวรัส และการตั้งค่าความมั่นคงปลอดภัยบนอุปกรณ์ รวมทั้งข้อมูลส่วนตัวบนสื่อสังคมออนไลน์	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดย การศึกษาจาก เอกสารและสื่อ ออนไลน์

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	- รู้จักสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับการป้องกันข้อมูล - ระมัดระวังและไตร่ตรองในการแบ่งปันข้อมูลกับผู้อื่น - และในการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ทางออนไลน์ 4) การสอน หรือ การเรียนรู้ - สามารถใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายอย่างสะดวกสบายในการเรียนรู้ - สามารถติดตั้งและใช้ซอฟต์แวร์ รวมถึงแอปพลิเคชันที่เป็นประโยชน์บนอุปกรณ์ส่วนตัวทั้งโทรศัพท์มือถือหรือแท็บเล็ต เพื่อช่วยในการรวบรวมและจัดระเบียบบันทึกข้อมูลในการใช้งานส่วนตัว 5) เครื่องมือ และเทคโนโลยี - สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลายได้อย่างคุ้นเคย และใช้คำศัพท์เฉพาะได้พอสมควร 6) สามารถใช้เครื่องมือที่หลากหลายได้อย่างสะดวกสบายเพื่อการสนทนาและทำงานร่วมกับผู้อื่นแบบออนไลน์ รวมถึงการแบ่งปันเอกสารและหรือข้อคิดเห็น การประชุมทางไกล (video-conferencing) และการเข้าร่วมสัมมนาผ่านเครื่องมือและช่องทางที่หลากหลาย	
7. ประกาศ คณะกรรมการการ อุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับ มาตรฐาน ภาษาอังกฤษใน สถาบันอุดมศึกษา	ข้อ 5 ให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาจัดให้นิสิตนักศึกษาทุกคน ทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามแบบทดสอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาที่สถาบันสร้างขึ้น หรือที่เห็นสมควรจะนำมาใช้วัดประสิทธิภาพทางภาษาอังกฤษ (English Proficiency) โดยสามารถเทียบเคียงผลกับ Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) หรือมาตรฐานอื่น เพื่อให้ทราบระดับความสามารถของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน และสถาบันอุดมศึกษาอาจพิจารณานำผลการทดสอบความรู้	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดย การศึกษาจาก เอกสารและสื่อ ออนไลน์

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	ทางภาษาอังกฤษบันทึกในใบรับรองผลการศึกษาหรือจัดทำเป็นประกาศนียบัตร โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป	
8. เป้าหมายการ พัฒนาในระดับชาติ และระดับสากลของ องค์การ สหประชาชาติ 17 เป้าหมาย	- เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อ 4.3 ให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาวิชาเทคนิค อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัย ที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพ ภายในปี 2573 - เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ ข้อ 16.3 ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน ข้อ 16.6 พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และโปร่งใสในทุกระดับ ข้อ 16.7 สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วม และมีความเป็นตัวแทนที่ดี ในทุกระดับการตัดสินใจ และข้อ 16.8 ขยายและเสริมความแข็งแกร่งของการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันโลกาภิบาล	การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การศึกษาจากเอกสารและสื่อออนไลน์
9. รายงานของ World Economic Forum (WEF) เรื่อง The Future of Jobs ว่าด้วยเรื่อง	ทักษะที่จำเป็นสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลักคือ - กลุ่มที่ 1 ทักษะด้านการคิดและแก้ปัญหา ประกอบด้วย ทักษะย่อย 5 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ และการสร้างนวัตกรรม 2) ทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน 3) ทักษะการคิดและวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ มีวิจารณญาณ	การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การศึกษาจากเอกสารและสื่อออนไลน์

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
แนวโน้มและทิศทาง ของอาชีพในอนาคต ตลอดจนทักษะการ ทำงานที่จำเป็น ภายในอนาคตอัน ใกล้ 2025	4) ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการริเริ่มสิ่งใหม่ 5) ทักษะการใช้เหตุผล ทักษะการตัดสินใจและทักษะการระดมความคิด - กลุ่มที่ 2 ทักษะด้านการบริหารจัดการตัวเอง ประกอบด้วยทักษะย่อย 2 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีกลยุทธ์การเรียนรู้ 2) ทักษะการรับมือกับปัญหา อดทนต่อความกดดัน ทักษะการปรับตัว - กลุ่มที่ 3 ทักษะด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วยทักษะย่อย 2 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการใช้ ดูแลและจัดการเทคโนโลยี 2) ทักษะการออกแบบและการเขียนโปรแกรม - กลุ่มที่ 4 ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วยทักษะย่อย 1 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการเป็นผู้นำและอิทธิพลทางสังคม	
10. รายงานของ World Economic Forum (WEF) เรื่อง ทักษะที่จำเป็นใน ศตวรรษที่ 21 (21 st - Century Skill)	ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (21st-Century Skill) ออกมาเป็น 16 ทักษะ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้ - กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับบริบทที่แตกต่างกัน ได้แก่ ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการคำนวณ ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการใช้วิทยาศาสตร์กับสิ่งรอบตัว ทักษะการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ทักษะการจัดการด้านการเงิน ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ - กลุ่มที่ 2 กลุ่มทักษะที่ต้องนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหา หรือความท้าทายที่ต้องเจอในชีวิต ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ปัญหาให้ถูกจุด ทักษะการสร้างวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อแก้ปัญหานั้นให้ได้	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดย การศึกษาจาก เอกสารและสื่อ ออนไลน์

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	- กลุ่มที่ 3 กลุ่มทักษะที่ใช้ในการจัดการตัวเองกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทักษะความอยากรู้ อยากเห็น ทักษะการริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะความพยายาม ในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทักษะความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อม ทักษะความเป็นผู้นำ และ ทักษะความตระหนักถึงสังคมและวัฒนธรรม	
11. กฎกระทรวง การจัดกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564	ข้อ 10 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามข้อ 3 (4) มีพันธกิจหลัก และยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาปัญญาด้วยหลักศาสนา ผสานกับหลักวิชาการ โดยต้อง 1) มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีสติ ปัญญา และคุณธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอน ที่ผสมผสานหลักศาสนากับหลัก วิชาการ 2) ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมโดย ยึดหลักศาสนา ปรับใช้หลักศาสนา ให้เหมาะกับสังคมที่ เปลี่ยนไป และสร้างหลักวิชาการที่สอดคล้องกับหลัก ศาสนาเป็นทางเลือกคู่กับหลักวิชาการของประเทศ ตะวันตก 3) นำหลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ มาชี้นำสังคม โดยมุ่งพัฒนาจิตใจ สติ ปัญญา และพฤติกรรมของ ประชาชนเพื่อให้เกิดสันติสุขและความสามัคคีของคนใน ชาติ	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดย การศึกษาจาก เอกสารและสื่อ ออนไลน์
12. พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัย มหามกุฏราช วิทยาลัย พ.ศ. 2540	มาตรา 6 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริม และให้บริการ ทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและ คฤหัสถ์ รวมทั้งการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พันธกิจ	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการ สำรวจ โดยใช้ แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม วิธีที่ 1 ปริยัติ สืบสานส่งต่อต่อยอด วิธีที่ 2 ประยุกต์ ผสานสร้างสรรค์อย่างลึกซึ้ง วิธีที่ 3 ปฏิบัติ ค้นหา “ตน” เติม “คน” เสริมสร้าง “สังคม” วิธีที่ 4 ปฏิบัติ พัฒนาผู้เยาว์ นำพาไปสู่ความสว่างสงบ วิธีที่ 5 ปฏิรูป พลิกเปลี่ยนปรับ รับการเปลี่ยนแปลง วัตถุประสงค์ 1) ผลิตบัณฑิตที่เป็นคนดี มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวทางพระพุทธศาสนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มีความเป็นผู้นำและสร้างสังคมไทยให้เป็น “สังคมแห่งภูมิปัญญา การเรียนรู้ และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการพระพุทธศาสนาเถรวาท” 2) พัฒนาองค์ความรู้ ผลิตผลงานวิจัย และวิชาการสร้างสรรค์นวัตกรรม บูรณาการศิลปวัฒนธรรมเพื่อนำพาสังคมด้วยองค์ความรู้บนวิถีธรรมตามศาสตร์สาขาของตน อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโลกในที่สุด 3) เผยแผ่องค์ความรู้ ภูมิปัญญา ด้านพระพุทธศาสนาที่แท้จริง ให้แก่พลเมืองโลก สืบสาน ส่งต่อ โดยศาสนทายาทที่เข้มแข็ง แดกฉานในพระธรรมขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ให้ดำรงทรงไว้ในฐานะสมบัติที่ล้ำค่าของโลก 4) บริการวิชาการ บริการสังคม ด้วยสรรพกำลัง และทุกองคาพยพของพระพุทธศาสนาให้เกิด	

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	ผลสัมฤทธิ์ที่เจริญวัฒนาสถาพร เป็นประจักษ์ชัดเจนต่อสังคมไทยและสังคมโลก 5) สร้างพลวัตในการพัฒนามหาวิทยาลัยและเครือข่ายภาคีพุทธฯ ให้มีโครงสร้าง ระบบ และกระบวนการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เน้นการควบคุมกระบวนการสำคัญสู่ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ คุ่มค่า และสมประโยชน์	
13. ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดรายวิชาพระพุทธศาสนา	คุณลักษณะของนักศึกษา หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วย - มีความรอบรู้ในการเรียนรู้ เข้าใจข้อมูลข่าวสาร มีทักษะการใช้เทคโนโลยี มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร การพูด การเขียน และการนำเสนอ มีบุคลิกภาพและวางตัวได้เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถร่วมงานกับผู้อื่น ความมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามวัฒนธรรมขององค์กร คุณธรรมและจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักเสียสละ คุณลักษณะของนักศึกษา หมวดรายวิชาพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย - มีความรู้เกี่ยวกับพระไตรปิฎก มีความรู้ดี มีศีลธรรมสามารถนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้	การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์
14. ผู้บริหาร/ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการ	- ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การพัฒนาตนเองและการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีในพระไตรปิฎกเป็นหลัก และองค์ความรู้ใหม่ของศาสตร์ตะวันตกและตะวันออก การบูรณาการความรู้และประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและการแก้ปัญหาในชีวิตและการทำงาน	การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุม

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
พัฒนาและอาจารย์ ผู้สอน	ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการเรียนรู้ - ทักษะด้านความคิดและการเรียนรู้ - ทักษะด้านการสื่อสารและสังคม - ทักษะด้านเทคโนโลยี - ทักษะด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ - ทักษะชีวิต ประกอบด้วย การวางแผน การเข้าสังคม ทักษะการปรับตัว ทักษะการจัดการเวลา การอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น และทักษะการเอาตัวรอด - ความเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) คือ รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ - ความพิถีพิถัน (Conscientiousness) คือ วางแผนการ ทำงานอย่างรอบคอบ ทำงานให้เสร็จตรงเวลา รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และรอบคอบในการทำงาน - ความมีอารมณ์มั่นคง (Emotional Stability) คือ ไม่เครียดง่าย อารมณ์คงที่ เป็นคนมองโลกในแง่ดี ปรับตัว เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี	
15. ผู้ประกอบการ/ ผู้ใช้บัณฑิต	- ความรู้เฉพาะประจำสายงานในอาชีพนั้น ๆ นัก ทรัพยากรบุคคล นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการศาสนา เป็นต้น - ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การพัฒนาทั้งพุทธศาสตร์และ ศาสตร์สมัยใหม่ - ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) - ความรู้เรื่องกฎหมาย - ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 - ความรู้เรื่องการจัดการความรู้	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการ สำรวจ โดยใช้ แบบสัมภาษณ์

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	- ความรู้เรื่องระบบการจัดการองค์กร - ความรู้เรื่องงานธุรการและงานสารบรรณ - ความรู้เรื่องการผลิตสื่อ เทคนิคการเล่าเรื่อง การใช้ APP และ AI - การบริหารความเสี่ยง - ความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ - ความรู้เรื่องหลักพุทธธรรมในการพัฒนาและแก้ปัญหา - รับผิดชอบหน้าที่ไม่ทำงาน - สู้งาน - เป็นคนคิดบวก - รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ - ควบคุมอารมณ์ได้ ไม่ใจร้อน ไม่มีอารมณ์ฉุนเฉียว - คล่องแคล่วว่องไว - รับผิดชอบหน้าที่ไม่ทำงาน - สู้งาน - เป็นคนคิดบวก - รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ - ควบคุมอารมณ์ได้ ไม่ใจร้อน ไม่มีอารมณ์ฉุนเฉียว - คล่องแคล่วว่องไว	
16. ศิษย์เก่า	- ทักษะด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและภาษาไทย - ทักษะด้านเทคโนโลยี - เป็นคนคิดบวก - ยืดหยุ่น ปรับตัวได้ไว - ทำงานคล่องแคล่วว่องไว	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการ สำรวจ โดยใช้ แบบสัมภาษณ์
นักศึกษาปัจจุบัน	- ทักษะด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและภาษาไทย - เป็นทางการ - ทักษะด้านเทคโนโลยี	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการ

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	- ทักษะการพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง - รับผิดชอบหน้าที่ - เป็นคนคิดบวก - รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ - ควบคุมอารมณ์ได้ - ไม่เครียด - ยืดหยุ่น ปรับตัวได้ไว	สำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์
นักศึกษาในอนาคต	- ความรู้ด้านภาษาเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน รวมถึงความรู้ด้านการฟังและเทคนิคการอ่าน - ความรู้ด้านทักษะและกระบวนการ เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะช่วยให้สามารถใช้ชีวิตและทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ - ความรู้ด้านการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม - ทักษะด้านความคิดและการเรียนรู้ - ทักษะด้านการสื่อสารและสังคม - ทักษะด้านเทคโนโลยี - ทักษะด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ - ทักษะชีวิต ประกอบด้วย การวางแผน การเข้าสังคม ทักษะการปรับตัว ทักษะการจัดการเวลา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทักษะการเอาตัวรอด	การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	- ความเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) คือ รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ - ความพิถีพิถัน (Conscientiousness) คือ วางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ ทำงานให้เสร็จตรงเวลา รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และรอบคอบในการทำงาน - ความมีอารมณ์มั่นคง (Emotional Stability) คือ ไม่เครียดง่าย อารมณ์คงที่ เป็นคนมองโลกในแง่ดี ปรับตัว เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี	
พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักศึกษาในอนาคต	- ความรู้ด้านการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาสังคม ด้วยการประยุกต์ใช้ศาสตร์สมัยใหม่กับหลักพุทธศาสตร์ - ความรู้ในการใช้ชีวิต การเข้าสังคม การปฏิบัติตัว ความรู้ ด้าน IT หรือ Digital และ AI ความรู้ด้านการพัฒนา สุขภาพจิต พัฒนาอารมณ์ และความรู้เรื่องการทำงาน - ทักษะด้านความคิดและการเรียนรู้ - ทักษะด้านการสื่อสารและสังคม - ทักษะด้านเทคโนโลยี - ทักษะด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ - ทักษะชีวิต ประกอบด้วย การวางแผน การเข้าสังคม ทักษะการปรับตัว ทักษะการจัดการเวลา การอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น และทักษะการเอาตัวรอด - ความเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) คือ รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ - ความพิถีพิถัน (Conscientiousness) คือ วางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ ทำงานให้เสร็จตรงเวลา รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และรอบคอบในการทำงาน	การเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการ สำรวจ โดยใช้ แบบสอบถาม

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตร	ความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล
	- ความมีอารมณ์มั่นคง (Emotional Stability) คือ ไม่เครียดง่าย อารมณ์คงที่ เป็นคนมองโลกในแง่ดี ปรับตัว เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี	

ตาราง 2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านความรู้และทักษะทั่วไป (General Outcome: GLOs) และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านความรู้และทักษะเฉพาะทาง (Specific Outcome: SLOs)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านความรู้และทักษะทั่วไป (General Outcome: GLOs)	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านความรู้และทักษะเฉพาะทาง (Specific Outcome: SLOs)
PLO 1 (K: A) สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล		√
PLO 2 (S: M) สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด	√	
PLO 3 (S: M) สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้	√	
PLO 4 (A: Resp) สามารถปฏิบัติตามกรอบคุณธรรมจริยธรรมที่หลักสูตรกำหนดไว้ประกอบไปด้วย การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ความภูมิใจในตนเองและ		√

เชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)		
PLO 5 (A: Val) สามารถปฏิบัติตามคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งประกอบไปด้วย การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็วทันต่อการแก้ปัญหา (Agile) และมีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability)		√

การกำหนดคุณลักษณะพื้นฐานร่วมกันของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยยึดหลักค่านิยมร่วม CORE VALUE ทั้ง 9 ด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) กับคุณลักษณะพื้นฐานร่วมกันของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (MBU Gratitude Attributes: GAs)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ มมร	PLO1	PLO2	PLO3	PLO4	PLO5
GA1 มีคุณธรรมเป็นที่นับถือของสังคม				√	√
GA2 รู้เท่าทันโลกอย่างถูกต้อง	√				
GA3 มีความชำนาญในการสอน		√			
GA4 สร้างทักษะสร้างสรรค์	√	√	√		
GA5 ยึดมั่นในหลักพระพุทธศาสนา				√	√
GA6 มุ่งมั่นสู่การพัฒนา	√				√

GA7 ให้ความรู้ที่ พัฒนาผู้คนได้		√			
GA8 มีความเป็นสากล		√	√	√	
GA9 ผู้สอนหลักธรรม อันอุดม	√	√			√

ตาราง 2.8 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (PEOs) กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) กับ

วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร (PEOs)	ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)				
	PLO 1 (K: A)	PLO 2 (S: M)	PLO 3 (S: M)	PLO 4 (A: Resp)	PLO 5 (A: Val)
PEO 1	√				
PEO 2		√			
PEO 3			√		
PEO 4				√	√

ตาราง 2.9 ระบุเนื้อหาที่ผู้เรียนต้อง “รู้ (Know)” และ “เข้าใจ (Understanding)” ทักษะ (Skills) ที่ผู้เรียนต้อง “ฝึก (Practice)” และ คุณธรรม จริยธรรม (Ethics) ที่ผู้เรียนต้อง “มี (Have)” และลักษณะบุคคล (Characters) ที่ผู้เรียนต้อง “เป็น (Be)” เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่ระบุไว้

7.3 ระบุเนื้อหาที่ผู้เรียนต้อง “รู้ (Know)” และ “เข้าใจ (Understanding)” ทักษะ (Skills) ที่ผู้เรียนต้อง “ฝึก (Practice)” และ คุณธรรม จริยธรรม (Ethics) และลักษณะบุคคล (Characters) ที่ผู้เรียนต้อง “มี (Have)” เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่ระบุไว้			
เนื้อหาที่ผู้เรียนต้อง “รู้ (Know)” และ “เข้าใจ (Understanding)”	ทักษะ (Skills) ที่ผู้เรียนต้อง “ฝึก (Practice)”	คุณธรรม จริยธรรม (Ethics) ที่ผู้เรียนต้อง “มี (Have)”	ลักษณะบุคคล (Characters) ที่ผู้เรียนต้อง “เป็น (Be)”
K1 หลักการและทฤษฎีในพระไตรปิฎก K2 ความหมาย โครงสร้าง สาระสำคัญ ในพระไตรปิฎก K3 แนวคิดและหลักการอธิบายในอรรถกถา ฎีกา อรรถกถา และคัมภีร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง K4 หลักธรรมเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม K5 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับนวัตกรรม พัฒนาปัญญาและคุณธรรม K6 หลักการและทฤษฎีในการแก้ปัญหา ในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่	S1 ทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Active Learning and Learning Strategies) S2 ทักษะการเลือกใช้ คู่มือ และควบคุมอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี (Technology use, Monitoring and Control) S3 ทักษะการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน (Complex Problem – solving) S4 ทักษะการสื่อสารและการประสานงานทั้งภายในและนอกองค์กร (Communication Skill)	E1 การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) E2 ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) E3 ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) E4 ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) E5 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)	C1 การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) C2 ความเป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) C3 ความเป็นคนยืดหยุ่นคล่องตัวปรับเปลี่ยนได้เร็วทันต่อการแก้ปัญหา (Agile) C4 ความมีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) C5 ความพิถีพิถันในการทำงาน (Conscientiousness)

K7 กลยุทธ์การพัฒนาตนเองตามบุคคลต้นแบบในพระไตรปิฎก K8 การออกแบบความคิด (Design Thinking) เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการทำงาน K9 ภาษาอังกฤษและภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	S5 ทักษะการเปิดรับต่อความเปลี่ยนแปลง การควบคุมอารมณ์ และการฟื้นฟูในภาวะวิกฤต (Resilience, Stress tolerance and Flexibility) S6 ทักษะการเป็นผู้นำและอิทธิพลต่อสังคม (Leadership and Social Influence) S7 ทักษะการคิดอย่างมีหลักการ (Critical Thinking and Analysis) S8 ทักษะการทำ Presentation และการนำเสนอ S9 ทักษะชีวิต S10 ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนในชีวิตประจำวัน S11 การสร้าง Prompt อย่างมีคุณภาพในการใช้ AI เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต (LLL)		
---	---	--	--

ตาราง 2.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) กับ เนื้อหาที่ผู้เรียนต้อง “รู้ (Know)” และ “เข้าใจ (Understanding)” ทักษะ (Skills) ที่ผู้เรียนต้อง “ฝึก (Practice)” และ คุณธรรม จริยธรรม (Ethics) และลักษณะบุคคล (Characters) ที่ผู้เรียนต้อง “มี (Have)”

การ Mapping PLOs กับ K-S-E-C				
PLO 1 (K: A) สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล	K1 หลักการและทฤษฎีในพระไตรปิฎก K2 ความหมาย โครงสร้างสาระสำคัญในพระไตรปิฎก K3 แนวคิดและหลักการอธิบายในอรรถกถา ฎีกา อรรถกถา และคัมภีร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง K4 หลักธรรมเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม K5 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับนวัตกรรม พัฒนาปัญญาและคุณธรรม K6 หลักการและทฤษฎีในการแก้ปัญหาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่	S1 ทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Active Learning and Learning Strategies) S3 ทักษะการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน (Complex Problem – solving) S7 ทักษะการคิดอย่างมีหลักการ (Critical Thinking and Analysis) S8 ทักษะการทำ Presentation และการนำเสนอ	E2 ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) E4 ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) E5 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)	C1 การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) C2 ความเป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) C3 ความเป็นคนยืดหยุ่น คล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile)

	K7 กลยุทธ์การพัฒนาตนเองตามบุคคลต้นแบบในพระไตรปิฎก K8 การออกแบบความคิด (Design Thinking) เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการทำงาน			
PLO 2 (S: M) สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด		S4 ทักษะการสื่อสารและการประสานงานทั้งภายในและนอกองค์กร (Communication Skill) S5 ทักษะการเปิดรับต่อความเปลี่ยนแปลง การควบคุมอารมณ์ และการฟื้นฟูในภาวะวิกฤต (Resilience, Stress tolerance and Flexibility) S6 ทักษะการเป็นผู้นำและอิทธิพลต่อสังคม	E1 การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) E3 ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) E5 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)	C1 การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) C3 ความเป็นคนยืดหยุ่น คล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทันต่อการแก้ปัญหา (Agile) C4 ความมีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability)

		(Leadership and Social Influence) S7 ทักษะการคิดอย่างมีหลักการ (Critical Thinking and Analysis) S9 ทักษะชีวิต S10 ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนในชีวิตประจำวัน		
PLO 3 (S: M) สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้	K8 การออกแบบความคิด (Design Thinking) เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการทำงาน K9 ภาษาอังกฤษและภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	S1 ทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Active Learning and Learning Strategies) S2 ทักษะการเลือกใช้ดูแล และควบคุมอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี (Technology use, Monitoring and Control)	E4 ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity)	C1 การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) C2 ความเป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) C4 ความมีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability)

		S11 การสร้าง Prompt อย่างมีคุณภาพในการใช้ AI เพื่อการเรียนรู้ด้วย ตนเองตลอดชีวิต (LLL)		C5 ความพิถีพิถันในการ ทำงาน (Conscientiousness)
PLO 4 (A: Resp) สามารถ ปฏิบัติตามกรอบคุณธรรม จริยธรรมที่หลักสูตร กำหนดไว้ ประกอบไปด้วย การคำนึงถึงความแตกต่าง ของบุคคล (Individual differences consideration) ความ ภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่น ในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบในฐานะ พลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทาง	K7 กลยุทธ์การพัฒนาตนเอง ตามบุคคลต้นแบบใน พระไตรปิฎก	S6 ทักษะการเป็นผู้นำ และอิทธิพลต่อ สังคม (Leadership and Social Influence) S7 ทักษะการคิดอย่างมี หลักการ (Critical Thinking and Analysis) S9 ทักษะชีวิต	E1 การคำนึงถึงความ แตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) E2 ความภูมิใจในตนเอง และเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self- confidence) E3 ความรับผิดชอบใน ฐานะพลเมืองโลก (Global citizen)	

วิชาการ (Academic integrity) และ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)			E4 ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) E5 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)	
PLO 5 (A: Val) สามารถปฏิบัติตามคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งประกอบไปด้วย การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัวปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และ ความพิถีพิถัน (Conscientiousness)	K8 การออกแบบความคิด (Design Thinking) เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการทำงาน	S6 ทักษะการเป็นผู้นำและอิทธิพลต่อสังคม (Leadership and Social Influence) S7 ทักษะการคิดอย่างมีหลักการ (Critical Thinking and Analysis) S9 ทักษะชีวิต		C1 การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) C2 ความเป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) C3 ความเป็นคนยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) C4 ความมีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability)

				C5 ความพิถีพิถัน (Conscientiousness) ใน การทำงาน
--	--	--	--	--

ตาราง 2.11 ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565	รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้
1. ความรู้ (Knowledge)	1. ด้านความรู้ที่นักทรัพยากรบุคคล นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ มัคคุเทศก์ศิลปวัฒนธรรม ล่ามแปลภาษา ศาสนพิธีกร นักจัดการงานทั่วไป นักพิเศษสัมพันธ์ นักประชาสัมพันธ์ Content Creator และ Blogger ต้องรู้และเข้าใจ ประกอบด้วย 1) ความรู้เฉพาะตำแหน่งนั้น ๆ เช่น การบริหารทรัพยากรบุคคล วัฒนธรรม งานพัฒนาชุมชน การจัดการงานทั่วไป การสร้างเนื้อหาออนไลน์ การแทรกโฆษณาในเว็บไซต์ เป็นต้น 2) ความรู้เรื่องกฎหมาย 3) ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 4) ความรู้เรื่องการจัดการความรู้ 5) ความรู้เรื่องระบบการจัดการองค์กร 6) ความรู้เรื่องงานธุรการและงานสารบรรณ 7) ความรู้เรื่องการผลิตสื่อ เทคนิคการเล่าเรื่อง การเลือกใช้ APP และเทคโนโลยี 8) การบริหารความเสี่ยง 9) ความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ 10) ความรู้เรื่องหลักพุทธธรรมในการพัฒนาและแก้ปัญหา

2. ทักษะ (Skills)	2. ด้านทักษะที่นักทรัพยากรบุคคล นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ มัคคุเทศก์ศิลปวัฒนธรรม ล่ามแปลภาษา ศาสนพิธีกร นักจัดการงานทั่วไป นักเทศสัมพันธ์ นักประชาสัมพันธ์ Content Creator และ Blogger ต้องทำได้ ประกอบด้วย 1) ทักษะการบริหารข้อมูล 2) ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ 3) ทักษะการประสานงาน 4) ทักษะการบริหารโครงการ 5) ทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอ และถ่ายทอดความรู้ 6) ทักษะการเขียนรายงานและสรุปรายงาน 7) ทักษะการเขียนหนังสือราชการ
3. จริยธรรม (Ethics)	3. ด้านจริยธรรมที่นักทรัพยากรบุคคล นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ มัคคุเทศก์ศิลปวัฒนธรรม ล่ามแปลภาษา ศาสนพิธีกร นักจัดการงานทั่วไป นักเทศสัมพันธ์ นักประชาสัมพันธ์ Content Creator และ Blogger ต้องมี ประกอบด้วย 1) การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) 2) ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) 3) ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) 4) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) 5) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)
4. ลักษณะบุคคล (Character)	4. ด้านลักษณะบุคคลที่นักทรัพยากรบุคคล นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ มัคคุเทศก์ศิลปวัฒนธรรม ล่ามแปลภาษา ศาสนพิธีกร นักจัดการงานทั่วไป นักเทศสัมพันธ์ นักประชาสัมพันธ์ Content Creator และ Blogger ต้องเป็น ประกอบด้วย

	1) การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) 2) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) 3) ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) 4) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) 5) ความพิถีพิถัน (Conscientiousness)
--	---

ตาราง 2.12 การพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร Program learning outcomes (PLOs) ให้สอดคล้องกับรายวิชาในหลักสูตร รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา (YLOs) กับอาชีพที่สะท้อนสมรรถนะหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ ตลอดถึงรายวิชากับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (levels of engagement)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) และระดับความผูกพันระหว่างรายวิชากับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (levels of engagement)	ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1
	ชื่อวิชา K+S+E+C+คำอธิบายรายวิชา
PLO1+PLO2+PLO3 I+I+I	GE0001 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 (3) (3-0-6) K1+K2+K9+S1+S10+S11+E2+E3+C1+C2 โครงสร้างภาษาอังกฤษ คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา สำนวนภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ผูกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เน้นฝึกทักษะฟัง-พูดเบื้องต้น สามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความทั่ว ๆ ไปได้
PLO2+PLO4+PLO5 I+I+I	GE1001 วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก 3 (3-0-6) K4+K6+K7+S1+S2+S3+E1+E2+E3+C1+C2+C3 ความเป็นมาของ มมร ความเข้าใจอัตลักษณ์และความเชี่ยวชาญขององค์กร การสร้างจิตวิญญาณความเป็น มมร การพัฒนาบุคลากรและความเป็นสากลแบบ มมร ความรอบรู้ในหลักพระพุทธศาสนาและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยและระดับชาติ รักและศรัทธาในมหาวิทยาลัย การวางแผนชีวิตเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ความภาคภูมิใจในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 I+I+I+I	GE1002 มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล 3 (3-0-6) K8+K9+S1+S2+S7+E1+E2+E3+C1+C2+C3

	ธรรมชาติ ทักษะ และพฤติกรรมของมนุษย์ ดิจิทัลกับการเรียนรู้ การคิดเชิงการออกแบบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายดิจิทัล หลักศาสนากับดิจิทัล และการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศดิจิทัล การแก้ปัญหาสังคมในยุคดิจิทัลและมีสมรรถนะดิจิทัล
PLO1+PLO2+PLO3+PLO5 I+I+I+I	PH1301 ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) K1+K2+K4+K7+S1+S3+S5+E1+E2+E3+C1+C2+ C5 พุทธประวัติในปฐมกาล มัชฌิมกาล และปัจฉิมกาล การสังคายนาและนิกายต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เส้นทางพุทธอารยธรรมและการเผยแผ่พระพุทธ ศาสนา ณ ดินแดนสุวรรณภูมิ
PLO1+PLO2+PLO3+PLO5 I+I+I+I	PH1302 พระไตรปิฎกศึกษา 3 (3-0-6) K1+K2+K3+K4+S1+S4+S5+E1+E2+E3+C1+C2+ C3 ความเป็นมา โครงสร้าง ความสำคัญ จุดเด่นของพระไตรปิฎก สารัตถะในพระวินัยปิฎก สารัตถะในพระสุตตันตปิฎก และสารัตถะในพระอภิธรรมปิฎก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก
PLO2+PLO4+PLO5 I+I+I+I	PH1311 พุทธปรัชญาเถรวาท 3 (3-0-6) K3+K4+K5+K6+K7+S1+S3+S5+E1+E2+E3+C1+ C2+C5 แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทที่เกี่ยวกับเรื่องโลก สังสารวัฏ มนุษย์ กรรม ศรัทธา ทาน ปฏิจจสมุปบาท ไตรลักษณ์ นิพพาน การประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทในชีวิตประจำวัน เทคนิควิธีการเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญในพุทธปรัชญาเถรวาท
ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2
	ชื่อวิชา+K+S+E+C+คำอธิบายรายวิชา
PLO1+PLO2+PLO3 R+R+R	GE0002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 (3) (3-0-6) K1+K2+K6+K9+S1+S8+S11+E1+E5+C1+C3

	ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่มีความซับซ้อนได้ถูกต้องตามหลักภาษา โดยเน้นการสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ด้านการถ่ายทอดเนื้อหาคำสอนพุทธศาสนา ภาษาอังกฤษในการทำงาน หรือในการศึกษา ในระดับกลางไปจนถึงระดับสูงและประยุกต์ใช้ในการสอบวัดระดับทางภาษาอังกฤษได้
PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 I+I+I+I	GE1003 ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร 3 (3-0-6) K1+K2+K9+S1+S2+S4+E1+E2+C1+C2+C3 แนวคิดเบื้องต้นของการสื่อสาร ความสำคัญ ประเภท ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย กระบวนการสื่อสาร ศิลปะการสื่อสาร ทั้งทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน การพูด จริยธรรมการสื่อสารในสังคมยุคดิจิทัล หลักการสื่อสารตามแนวพุทธศาสนา ความรู้เกี่ยวกับการเขียน การจัดลำดับความคิด การถ่ายทอดความคิด และการฝึกทักษะการเขียนเบื้องต้น
PLO2+PLO3+PLO5 R+R+I	GE1008 ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6) K3+K9+S1+S2+S8+E1+E2+E3+C1+C2+C3 ประวัติศาสตร์ไทย แหล่งกำเนิดของชนชาติไทย การแบ่งสมัยของประวัติศาสตร์ไทย การก่อตั้งและพัฒนาของอาณาจักรไทย วิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ประวัติศาสตร์ไทยในบริบทประวัติศาสตร์โลก ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมไทย
PLO2+PLO5 I+I	PH1303 ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) K3+K4+S1+S4+S5+E1+E2+E3+C1+C2+C3 ไวยากรณ์เบื้องต้นภาษาบาลีและสันสกฤต การอ่าน การเขียน การแปลคำศัพท์ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยและวรรณกรรมพระพุทธศาสนา
PLO1+PLO2+PLO4+PLO5 R+R+R+R	PH1304 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน 3 (3-0-6) K1+K3+K4+K6+K7+S1+S3+S9+E1+E2+E3+C1+C2+C5 หลักการ วิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์สมณะกรรมฐาน และอารมณ์วิปัสสนากรรมฐานในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติกรรมฐานในสำนักปฏิบัติ

PLO1+PLO2+PLO5 R+R+I	PH1312 พุทธปฎิภาณ 3 (3-0-6) K1+K6+K7+S1+S3+S9+E1+E2+E3+C1+C2+C5 ความหมาย ความสำคัญและวิธีการต่าง ๆ แห่งพุทธปฎิภาณตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์ อรรถกถา ที่แสดงลักษณะพุทธปฎิภาณ การนำวิธีการพุทธปฎิภาณมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาชีวิตและปัญหาทาง สังคมในสถานการณ์ปัจจุบันได้ เทคนิควิธีการเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญในพุทธ ปฎิภาณ
ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1
	ชื่อวิชา+KSECs+คำอธิบายรายวิชา
PLO1+PLO2+PLO3 R+R+R	GE0003 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3 (3) (3-0-6) K1+K2+K6+K9+S1+S8+S11+E1+E5+C1+C3 พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ สำนวนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนา เพื่อการศึกษาค้นคว้าเชิงวิชาการในระดับสูงได้ สามารถใช้ภาษาอังกฤษด้านสังคม การทำงาน หรือด้านการศึกษาได้ สามารถพูดและเขียนข้อความที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจนและถูกต้องตามโครงสร้าง ไวยากรณ์ พร้อมทั้งสามารถใช้คำเชื่อมประโยคได้อย่างถูกต้อง
PLO1+PLO2+PLO4+PLO5 R+R+R+R	GE1005 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต 3 (3-0-6) K4+K6+E1+E2+E3+E4+S3+S6+S7+S9+E2+E3+E5+C1+C3+C5 หลักการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การปรับฐานความคิดด้านทุจริตส่วนตนและส่วนรวม สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต หลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล จิตพอเพียงพื้นฐานของการต้านทุจริต การ เสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามหลักพระพุทธศาสนา
PLO1+PLO3+PLO4+PLO5 R+R+R+R	GE1006 วิจัยและนวัตกรรม 3 (3-0-6) K4+K5+K6+K8+E1+E2+E3+E4+C1+C2+C5

	แนวคิดการวิจัย นวัตกรรมและกระบวนการ พัฒนานวัตกรรม ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย การเขียนโครงร่างวิจัย เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล และแนวทางการเลือกผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์โดยยึดหลักจริยธรรมการวิจัย และหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
PLO2+PLO3+PLO5 R+M+R	PH1305 ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) K4+K9+S1+S10+S11+E2+E3+C1+C2 การศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านภาษาอังกฤษ การสนทนาและการอธิบายธรรมะด้วยภาษาอังกฤษ หลักและทฤษฎีการนำเสนอประเภทต่าง ๆ ด้วยภาษาอังกฤษ องค์ประกอบ รูปแบบ เทคนิค การนำเสนอ การวิเคราะห์กลุ่มผู้ฟัง การเตรียมเค้าโครง การสืบค้นรวบรวมข้อมูล การใช้สื่อประกอบการพูด และการพูดนำเสนอ ความคิดอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทักษะการอ่านบทความหลากหลายประเภท ความสามารถในการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ การถอดความ สรุปความ และการแสดงความคิดเห็นด้วยการเขียนโดยใช้ภาษาของตนเอง
PLO1+PLO3+PLO4 R+R+R	PH1306 นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม 3 (3-0-6) K4+K5+K6+S1+S3+S5+S6+S7+S11+E2+E4+ E5+C1+C2+C3+C4+C5 แนวคิด ทฤษฎี หลักการ กระบวนการพัฒนานวัตกรรม ประเภทของนวัตกรรม นวัตกรรมที่พัฒนาปัญญาและคุณธรรม โอกาสในการสร้างนวัตกรรมเชิงพุทธ
PLO1+PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+M+M+M+M	PH1313 การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) K6+K8+S3+S5+S6+S7+S9+E2+C4 การสร้างแรงบันดาลใจให้บรรลุเป้าหมายชีวิต การเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงาน ตามหลักภavana 4 อริยวัฑฒนิธรรม 5 และหลักไตรสิกขา ร่วมกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคล แนวความคิด ทฤษฎี และหลักการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จิตวิทยาที่เกี่ยวกับธรรมชาติของบุคคล การจูงใจ ขวัญกำลังใจและความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสารในการทำงาน การนำ

	หลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการสรรหาคัดเลือกบุคคล การประเมินผลงาน การวิเคราะห์งานและการฝึกอบรม ตลอดจนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐ ภาคธุรกิจและเอกชน และการนำหลักพุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้
ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2
	ชื่อวิชา+K+S+E+C+คำอธิบายรายวิชา
PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+M+R+R	GE1004 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร 3 (3-0-6) K9+S1+S10+S11+E2+E3+ E5+C1+C2 ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตามแนว ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หลักการเน้นเสียงในระดับคำและประโยคเพื่อพัฒนาการพูด การฟัง บทสนทนา และบทพูดหลากหลายประเภท การสร้างความตระหนักถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและความคิดเชิง วิพากษ์ที่ก่อให้เกิดความสามารถในการสื่อสารต่างวัฒนธรรม
PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 R+R+M+M	GE1007 ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 3 (3-0-6) K4+K5+K6+K8+S1+S2+S3+S4+S5+S6+S7+S8+S9+S11+E1+E2+E3+E4+C1+C2+C3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะด้านสารสนเทศ และเทคโนโลยี การประยุกต์ เพื่อพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21
PLO1+PLO2+PLO3 I+R+R	PH1307 พิธีการในพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) K3+K4+K6+S1+S3+S4+E1+E2+E5+C3+C4+C5 ศาสนพิธี กุศลพิธี บุญพิธี ทานพิธี ปกิณกพิธี ลักษณะและความหมายในการประกอบพิธีการต่าง ๆ ใน พระพุทธศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
PLO1+PLO3+PLO4+PLO5 R+R+R+R	PH1308 งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย 3 (3-0-6) K4+K5+K8+S1+S3+S7+S8+S11+E1+E2+E4+C1+C2+C5

	งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา ประเภท ความสำคัญ อิทธิพลของวรรณกรรมที่ปรากฏในพุทธศิลป์ คัมภีร์ และบทเพลงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา บทความวิชาการ บทความวิจัย หรือรายงานการวิจัยทางพระพุทธศาสนา คุณค่าวรรณกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมไทย
PLO1+PLO2+PLO3+PLO5 M+R+M+M	PH1314 ภาวะผู้นำเชิงพุทธ 3 (3-0-6) K3+K4+K5+S1+S2+S4+S7+S8+E2+E3+E5+C2+C3+C5 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำและการบริหาร กระบวนทัศน์ทฤษฎีภาวะผู้นำและทฤษฎีองค์การ กระบวนทัศน์ภาวะผู้นำเชิงพุทธ กระบวนทัศน์การพัฒนาภาวะผู้นำ ลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ หลักธรรมในการเสริมสร้างภาวะผู้นำ เช่น พรหมวิหาร 4 ปาปนิยกรรม 3 อคติ 4 สังคหวัตถุ 4 สปัจริยธรรม 7 ทศพิธราชธรรม เป็นต้น และผู้นำต้นแบบของโลกทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทศพิธราชธรรม เป็นต้น และผู้นำต้นแบบของโลกทั้งในอดีตและปัจจุบัน
PLO1+PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+M+M+M+M	PH1315 มงคลสูตรกับการพัฒนาคุณธรรม 3 (3-0-6) K1+K4+K7+S1+S2+S4+S7+S8+E2+E3+E5+C2+ C3+C5 แนวความคิด เนื้อหาสาระ หลักธรรม คำสอนในมงคลสูตร การนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตและสังคมได้อย่างเหมาะสม และองค์ความรู้ใหม่ของการวิจัย เทคนิคเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษในมงคลสูตร
ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1
	ชื่อวิชา+K+S+E+C+คำอธิบายรายวิชา
PLO1+PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+M+R+R+R	PH1309 ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) K1+K3+K5+K6+K8+S1+S2+S4+S7+S8+E2+E3+E5+C2+C3+C5 การบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในประเทศไทย รูปแบบของการพัฒนาดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน

PLO1+PLO2+PLO3 R+M+M	PH1310 สุขภาวะในพระไตรปิฎก 3 (3-0-6) K1+K3+K4+S1+S2+S4+S7+S8+E2+E3+E5+C2+ C3+C5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการดูแลทางด้านร่างกาย จิต อารมณ์ สังคมที่ปรากฏในพระไตรปิฎกหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลักการบริหาร หลักเสขียวัตรเพื่อสุขอนามัย บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสุขภาวะ
PLO1+PLO3+PLO4+PLO5 R+M+M+M	PH1316 พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด 3 (3-0-6) K4+K5+K6+K8+S5+S6+S7+S9+E1+E2+E3+C1+C3+ C4 รูปแบบขั้นตอนการพัฒนาจิตใจที่มาจากในพระไตรปิฎก รวมทั้งการฝึกพัฒนาจิตใจตามรูปแบบของสำนักต่าง ๆ ที่โดดเด่นในประเทศไทย เช่น สำนักกรรมฐานสายหลวงปู่มั่น สำนักหลวงพ่อบราโมทย์ สำนักหลวงพ่อเทียน ศูนย์วิปัสสนาของโกเอ็นก้า สำนักหลวงพ่อดล สำนักสืดยาตร์ เป็นต้น เพื่อการพัฒนาจิต และการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคมในชีวิตประจำวัน
PLO1+PLO2+PLO4+PLO5 R+R+M+M	PH1317 ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ 3 (3-0-6) K1+K4+K6+K8+S2+S3+S4+S5+S7+S8+E2+E3+E5+C2+C3+C5 แนวความคิด ทฤษฎี และหลักการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จิตวิทยาที่เกี่ยวกับธรรมชาติของบุคคล การจูงใจ ขวัญกำลังใจและความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสารในการทำงาน การนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการสรรหาคัดเลือกบุคคล การประเมินผลงาน การวิเคราะห์งานและการฝึกอบรม ตลอดจนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐ ภาคธุรกิจและเอกชน และการนำหลักพุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้
PLO1+PLO2+PLO4+PLO5 R+M+M+M	PH1318 พุทธศาสตร์กับการพัฒนาบุคลิกภาพ 3 (3-0-6) K1+K4+K5+K8+S1+S5++S6+S7+S8+E1+E2+E3+E5+C2+C4+C5 ความหมายและความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพภายในและภายนอก การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของตนเองและขององค์กร บุคคลต้นแบบในพระไตรปิฎกและในปัจจุบัน การค้นหาบุคคลต้นแบบในอดีตและปัจจุบันเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาบุคลิกภาพของตน การสร้างความตระหนักรู้ในบุคลิกภาพของตน เทคนิค

	การจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน การสร้างบุคลิกภาพที่สง่างาม การวางท่าทาง การเดิน การยืน การนั่ง การไหว้ และการวางท่วงท่าอิริยาบถที่น่าเชื่อถือ เทคนิคและหลักการการแต่งกายให้ดูดีในโอกาสที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ มารยาทและการวางตัวในสังคม เช่น มารยาทบนโต๊ะอาหาร มารยาทในการฟังและการพูด มารยาทในห้องประชุม เป็นต้น หลักธรรมสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น หลักสัปปุริสธรรม เป็นต้น
PLO1+PLO4+PLO5 R+M+M	PH1319 พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาปัญญา 3 (3-0-6) K1+K3+K5+K6+K8+S1+S2+S4+S7+S8+E2+E3+E5+C2+C3+C5 การกระทำ ปฏิกริยา และปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อิทธิพลจากปัจจัยมากมายต่อพฤติกรรมมนุษย์ รวมถึงพันธุกรรม การเลี้ยงดู ประสบการณ์ ความเชื่อ และบรรทัดฐานทางสังคม กรณีศึกษาด้านพฤติกรรมมนุษย์ตามหลักการทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยาในสถานการณ์ปัจจุบัน การบูรณาการความรู้ ประสบการณ์ และการไตร่ตรองเพื่อตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมและเชิงปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น การพัฒนาปัญญาผ่านประสบการณ์ชีวิต การวิปัสสนา และการเปิดรับมุมมองใหม่ที่หลากหลาย การปลูกฝังปัญญาด้วยการส่งเสริมความอ่อนน้อมถ่อมตน ความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตา และความเต็มใจที่จะเรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว แนวทางการพัฒนาปัญญาด้วยหลักพุทธธรรม
ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 ชื่อวิชา+K+S+E+C+คำอธิบายรายวิชา
PLO1+PLO2+PLO4+PLO5 R+M+M+M	PH1320 คุณธรรมจริยธรรมในองค์กรและสังคม 3 (3-0-6) K4+K5+K7+S7+S9+E1+E2+E3+ก4+E5+C1 บรรทัดฐานและค่านิยมทางวัฒนธรรม การปฏิบัติตามและกฎระเบียบ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อสังคม ความเป็นผู้นำทางจริยธรรม ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม การฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม และการศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรม

PLO1+PLO2+PLO4+PLO5 M+M+M+M	PH1321 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงพุทธ 3 (3-0-6) K1+K6+K8+S1+S3+S4+S5+S6+S7+S9+E1+E5+C1+C3+C4+C5 กระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการตัดสินใจ แนวทางในการแก้ปัญหา แนวคิดและเครื่องมือการตัดสินใจ หลักธรรมในการแก้ปัญหา หลักธรรมประกอบการตัดสินใจ แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
PLO1+PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+R+R+R+R	PH1324 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาแบบยั่งยืน 3 (3-0-6) K5+K8+S1+S10+S11+E2+E3+E5+C1+C2+C4 ทฤษฎีการพัฒนา เช่น modernization Globalization ทฤษฎีพึ่งพิง ทฤษฎีระบบโลก Basic need เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ (MDGs) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ร่วมกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น ธรรมสังคายนียม การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น
PLO1+PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+M+M+M+M	PH1325 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคดิจิทัล 3 (3-0-6) K1+K6+S1+S2+S4+S7+S8+E2+E3+E5+C2+C3+ C5 ความหมายและความสำคัญ ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมอันเป็นหลักการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นวิธีการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นแนวปฏิบัติการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักการครอบครัวยุคใหม่ตามแนวพุทธ หลักการสังคมเข้มแข็งตามแนวพุทธ และนวัตกรรม
PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 R+M+M+M	PH1326 การท่องเที่ยวในมิติพุทธศาสนา 3 (3-0-6) K4+K6+K8+S4+S7+S9+E1+E3+C1+C3 การจัดการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นโดยใช้ทฤษฎีการจัดการ ร่วมกับทฤษฎีการพัฒนา Case study ของการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมในชุมชน พัฒนาการ ปัจจัย และแรงผลักดันที่ทำให้มนุษย์

	เดินทางท่องเที่ยวแสวงบุญทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับการแสวงบุญ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในบริบทพุทธศาสนาและสังคมไทย
PLO1+PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+M+M+M+M	PH1328 พุทธศาสตร์กับการพัฒนาสังคม 3 (3-0-6) K1+K4+K6+K7+K8+S3+S4+S6+S7+S9+E1+E3+C1+C3 ทฤษฎี Socially Engaged Buddhism บุคคลต้นแบบทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น พระพุทธเจ้าเอตทัคคสาวก มีพระอานนท์และพระราหุล เป็นต้น และบุคคลตัวอย่างในปัจจุบันมีในหลวงรัชกาลที่ 9 สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), อาจารย์สุชีพ ปุณฺณานุภาพ, อาจารย์ยวคิน อินทสระ เป็นต้น ร่วมกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม เป้าหมาย SDG แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาสังคม ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม และชุมชน
ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1
	ชื่อวิชา+K+S+E+C+คำอธิบายรายวิชา
PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+M+M+M	PH1322 การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงาน 3 (3-0-6) K4+K5+K6+K8+K9+S3+S4+S7+S8+S9+S10+E1+E4+E5+C1+C3+C4 แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในงานทรัพยากรมนุษย์และองค์การประเภทของการสื่อสาร เช่น การสื่อสารกับตัวเอง การสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน การสื่อสารเพื่อการจัดการความขัดแย้ง การสื่อสารแบบกัลยาณมิตร การสื่อสารเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด เป็นต้น เทคนิคการเจรจาต่อรอง การวางแผนการสื่อสาร และการนำเสนอ กรณีศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมทางในการสื่อสาร
PLO1+PLO2+PLO3+PLO5 M+R+R+R	PH1323 สัมมนาคัมภีร์พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) K1+K4+K5+K6+K8+S1+S3+S7+S8+E1+E4+C1+C3+C4

	สัมมนาความเป็นมา ความสำคัญ จุดเด่นของพระไตรปิฎก สารัตถะในพระวินัยปิฎก สารัตถะในพระสุตตันตปิฎก และสารัตถะในพระอภิธรรมปิฎก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก และคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา
PLO2+PLO3+PLO4 M+M+M	PH1327 ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน 3 (3-0-6) K9+S2+S4+S5+S8+S9+S10+E1 ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทของการทำงาน เน้นทักษะการฟังและการพูด การเขียน Resume หรือ CV การสมัครงาน การสัมภาษณ์งาน และบริบทอื่น ๆ ของการทำงาน รวมถึงการอธิบายธรรมะด้วยภาษาอังกฤษโดยใช้ศัพท์และสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน
PLO1+PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+M+M+M+M	PH1328 มิลินทปัญหา 3 (3-0-6) K3+K6+K7+S1+S2+S4+S7+S8+E2+E3+E5+C2+C3+C5 ประวัติ หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และวิธีการสนทนาโต้ตอบระหว่างพระเจ้ามิลินท์และพระนาคเสนในคัมภีร์ มิลินทปัญหา สามารถนำหลักการไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แก้ปัญหาของตน เทคนิคเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษในมิลินทปัญหา
PLO1+PLO2+PLO3+PLO4 R+R+R+R	PH1329 รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) K6+K7+S1+S4+S6+E2+E3+E5+C1+C2+C3 ความหมาย ขอบเขต และวิธีการของรัฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โดยเฉพาะในพระวินัยปิฎกและพระสุตตันตปิฎก แนวความคิดพื้นฐานทางรัฐศาสตร์เปรียบเทียบกับแนวพุทธศาสตร์ ประชาธิปไตยในพุทธศาสตร์
PLO1+PLO2+PLO3+PLO5 M+M+M+M	PH1331 จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) K1+K4+K6+S1+S2+S4+S7+S8+E2+E3+E5+C2+C3+C5

	ธรรมชาติ ลักษณะองค์ประกอบ ประเภทและหน้าที่ของจิตตามหลักพระพุทธศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างจิตกับกาย ตามที่ปรากฏในอภิธรรมปิฎก
ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2
	ชื่อวิชา+K+S+E+C+คำอธิบายรายวิชา
PLO1+PLO2+PLO3+PLO4+PLO5 M+M+M+M+M	PH1341 การฝึกภาคสนาม 6 (270) K3+K4+K6+K8+S4+S5+S7+S9+E1+E2+E3+C1+C3 ศึกษาการปฏิบัติงานในสถานที่ฝึกงานที่เหมาะสมในลักษณะพนักงานชั่วคราวตามโครงการหรือการศึกษาอิสระ (IS) ที่ได้รับมอบหมายตลอดจนการจัดทำรายงานและการนำเสนอ

7. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา (YLOs)

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้กำหนดความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา (YLOs) ไว้ดังนี้

ชั้นปี 1 (YLO 1)

YLO 1.1 นักศึกษาสามารถค้นพบวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเองและแสดงออกถึงความรู้ที่ได้รับอย่างเข้าใจอย่างแท้จริงในสภาพแวดล้อมที่ทำให้สบายใจ (มีความวิตกกังวลต่ำ) เหมาะสมกับบริบทของตน และสอบผ่านตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด

YLO 1.2 นักศึกษาสามารถสามารถประยุกต์ใช้หลักการสำคัญในพระไตรปิฎกและความรู้พื้นฐานเพื่อนำมาพัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้องตามหลักพระไตรปิฎก สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด

ชั้นปี 2 (YLO 2)

YLO 2.1 นักศึกษาสามารถสามารถประยุกต์ใช้หลักพุทธศาสตร์และศาสตร์สมัยใหม่ในการพัฒนาตนเองและสังคมในยุคดิจิทัลได้ตามเป้าหมายขององค์กร และเหมาะสมกับบริบทของตนและของสังคม

YLO 2.2 นักศึกษาสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัล แอปพลิเคชัน (Applications) หรือเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (AI tools) ในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้และนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานที่รับผิดชอบได้

ชั้นปี 3 (YLO 3)

YLO 3.1 นักศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในการทำงานตามที่องค์กรกำหนดและวางแผนชีวิตของตนได้ตามอาชีพที่ทำ

YLO 3.2 นักศึกษาแสดงออกถึงความคุ้นเคยกับความรู้ที่ได้เรียนรู้และแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ในการสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจด้วยความมั่นใจ

ชั้นปี 4 (YLO 4)

YLO 4.1 นักศึกษาสามารถแสดงออกถึงความพร้อมในการประกอบอาชีพที่ต้องการ เช่น นักทรัพยากรบุคคล นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ ศึกษาศาสตร์ศิลปวัฒนธรรม ล่ามแปลภาษา ศาสนพิธีกร นักจัดการงานทั่วไป เจ้าหน้าที่งานธุรการ นักวิเทศสัมพันธ์ นักประชาสัมพันธ์ นักสร้างแรงบันดาลใจ (Life coach) Content Creator และ Blogger

YLO 4.2 นักศึกษานำความรู้ทั้งหมดที่เรียนมาฝึกฝนตนเองในระหว่างปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถติดต่อ สื่อสาร และทำงานร่วมกับคนอื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด ปฏิบัติตามกรอบคุณธรรมจริยธรรมที่หลักสูตรกำหนด คือ การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบต่อมนุษยชาติ (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness) และปฏิบัติตามคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด คือ การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และความพิถีพิถัน (Conscientiousness)

ตาราง 2.13 ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร Program learning outcomes (PLOs) กับผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา (YLOs)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร	PLO 1 (K: A)	PLO 2 (S: M)	PLO 3 (S: M)	PLO 4 (A: Resp)	PLO 5 (A: Val)
YLO 1.1 นักศึกษาสามารถค้นพบวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง และแสดงออกถึงความรู้ที่ได้รับอย่างเข้าใจ่องแท้ใน สภาพแวดล้อมที่ทำให้สบายใจ (มีความวิตกกังวลต่ำ) เหมาะสม กับบริบทของตน และสอบผ่านตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด	√	√	√		
YLO 1.2 นักศึกษาสามารถสามารถประยุกต์ใช้หลักการสำคัญใน พระไตรปิฎกและความรู้พื้นฐานเพื่อนำมาพัฒนาตนเองได้อย่าง ถูกต้องตามหลักพระไตรปิฎก สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมา แก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่หลักสูตร กำหนด	√				√
YLO 2.1 นักศึกษาสามารถสามารถประยุกต์ใช้หลักพุทธศาสตร์ และศาสตร์สมัยใหม่ในการพัฒนาตนเองและสังคมในยุคดิจิทัลได้ ตามเป้าหมายขององค์กร และเหมาะสมกับบริบทของตนและของ สังคม	√	√	√	√	√
YLO 2.2 นักศึกษาสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัล แอปพลิเคชัน (Applications) หรือเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (AI tools) ในการ		√	√		

สืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้และนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานที่รับผิดชอบได้					
YLO 3.1 นักศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในการทำงานตามที่องค์กรกำหนดและวางแผนชีวิตของตนได้ตามอาชีพที่ทำ				√	√
YLO 3.2 นักศึกษาแสดงออกถึงความคุ้นเคยกับความรู้ที่ได้เรียนรู้และแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ในการสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจด้วยความมั่นใจ	√	√	√		
YLO 4.1 นักศึกษาสามารถแสดงออกถึงความพร้อมในการประกอบอาชีพที่ต้องการ เช่น นักทรัพยากรบุคคล นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ มัคคุเทศก์ศิลปวัฒนธรรม ล่ามแปลภาษา ศาสนพิธีกร นักจัดการงานทั่วไป เจ้าพนักงานธุรการ นักวิเทศสัมพันธ์ นักประชาสัมพันธ์ นักสร้างแรงบันดาลใจ (Life coach) Content Creator และ Blogger	√	√	√	√	√
YLO 4.2 นักศึกษาสามารถนำความรู้ทั้งหมดที่เรียนมาฝึกฝนตนเองในระหว่างปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถติดต่อ สื่อสาร และทำงานร่วมกับคนอื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด ปฏิบัติตามกรอบคุณธรรม จริยธรรมที่หลักสูตรกำหนด คือ การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence)	√	√	√	√	√

ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness) และปฏิบัติตามคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด คือ การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และความพิถีพิถัน (Conscientiousness)					
---	--	--	--	--	--

หมวดที่ 3

ระบบการจัดการศึกษา โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต

1. ระบบการจัดการศึกษา

1.1 ระบบ

☒ ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ และมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.2 วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

☒ วัน – เวลาราชการปกติ

ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน – เดือนตุลาคม

ภาคการศึกษาที่ 2 เดือนพฤศจิกายน – เดือนมีนาคม

1.3 การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

☒ ไม่มีภาคฤดูร้อน

1.4 การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

สามารถเทียบโอนได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (GE) หรือตามประกาศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

1.5 ระบบจัดการศึกษา

☒ แบบชั้นเรียน

☐ แบบทางไกลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก

☐ แบบทางไกลผ่านสื่อแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก

☐ แบบทางไกลทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก (E-Learning)

☐ แบบทางไกลทางอินเทอร์เน็ต

☒ อื่น ๆ (ระบุ)...ระบบออนไลน์...

หมายเหตุ: การจัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ (สัดส่วนไม่เกินร้อยละ 60) และให้เป็นไปตามสถานการณ์และ/หรือประกาศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

คุณสมบัติและวุฒิการศึกษาของผู้มีสิทธิสมัครเข้าเป็นนักศึกษา

1.1 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า และไม่เป็นผู้มีคุณสมบัติต้องห้ามข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

- (1) ไม่เป็นผู้ที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคร้ายแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา
 - (2) ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงทางศีลธรรม เว้นแต่นักศึกษาตามโครงการศึกษาลักษณะพิเศษ
 - (3) ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือติดยาเสพติดให้โทษ
- 1.2 เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3. การรับเข้าศึกษา

มหาวิทยาลัยจะรับผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 1.1 เข้าศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบในแต่ละปีการศึกษา

4. ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า

- 3.1 ความรู้ และทักษะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษายังไม่เป็นไปตามเกณฑ์
- 3.2 การปรับตัวจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาสู่ระดับอุดมศึกษา
- 3.3 ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

5. กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนักศึกษา

4.1 จัดการปฐมนิเทศ กิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาใหม่ รวมทั้งการแนะนำหลักสูตร การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย เทคนิคการเรียนในหลักสูตร และการบริหารเวลาในการศึกษา ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร

4.2 จัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทุกชั้นปี เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแล ดักเตือน ให้คำแนะนำแก่นักศึกษา และการปรับปรุงแก้ไขในกรณีที่นักศึกษามีปัญหาตามข้างต้นเป็นกรณีพิเศษ

4.3 จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ การติดตามผลการเรียนและการให้คำปรึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1

4.4 การจัดกิจกรรมโครงการด้านการเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษ และสอดแทรกคำศัพท์ภาษาอังกฤษในรายวิชาที่ทำการเรียนการสอน และหลักสูตรได้จัดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาพื้นฐาน บัณฑิต ไม่นับหน่วยกิต 3 รายวิชา ได้แก่ GE0001 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 GE0002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 และ GE0003 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3

4.5 แนะนำการเดินทาง เช่น รถโดยสารประจำทาง และแนะนำให้นักศึกษาพักที่หอพักของมหาวิทยาลัย

6. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21

เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการพัฒนาและแก้ปัญหา มีจริยธรรมยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม 2) หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาเฉพาะด้านที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ 3) หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งเน้นผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ และรายวิชาต่าง ๆ ต้องกำหนดสอดคล้องสัมพันธ์กับ PLOs ของหลักสูตรซึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ

ตามกฎหมายกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564 ข้อ 10 ที่กำหนดให้กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามข้อ 3 (4) มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาปัญญาด้วยหลักศาสนาสนานกับหลักวิชาการ โดยต้อง 1) มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีสติ ปัญญา และคุณธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอน ที่ผสมผสานหลักศาสนากับหลักวิชาการ 2) ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมโดยยึดหลักศาสนา ปรับใช้หลักศาสนา ให้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนไป และสร้างหลักวิชาการที่สอดคล้องกับหลักศาสนาเป็นทางเลือกคู่กับหลักวิชาการของประเทศตะวันตก 3) นำหลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ มาชี้นำสังคมโดยมุ่งพัฒนาจิตใจ สติ ปัญญา และพฤติกรรมของประชาชนเพื่อให้เกิดสันติสุขและความสามัคคีของคนในชาติ โดยรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาพระพุทธศาสนากับการพัฒนาได้สอดคล้องสัมพันธ์กับ PLOs ของหลักสูตรซึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ จึงจัดโครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และ หน่วยกิต ดังนี้

6.1 โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร 123 หน่วยกิต

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	24	หน่วยกิต
1) รายวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)		
2) รายวิชาพื้นฐาน	24	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	93	หน่วยกิต
1) รายวิชาบังคับ	69	หน่วยกิต
2) รายวิชาเลือก	18	หน่วยกิต
3) รายวิชาฝึกประสบการณ์	6	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	123	หน่วยกิต

7. ความหมายของเลขรหัสประจำรายวิชาที่ใช้ในหลักสูตร

การใช้รหัสรายวิชามีวัตถุประสงค์ที่จะสื่อความหมายถึงธรรมชาติและลักษณะของรายวิชา ระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องซึ่งเมื่อรวมกับรายวิชาแล้วจะทำให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ ประเพณีศาสตร์ การจัดหมวดหมู่คณะวิชา ภาควิชาหรือกลุ่มวิชาในแต่ละรายวิชาและลำดับของ รายวิชา กำหนดให้มีรหัสประจำ จำนวน 6 หน่วย เป็นอักษร 2 หน่วย และตัวเลข 4 หน่วยโดยมี ความหมายดังนี้

7.1 อักษร 2 ตัว เป็นอักษรย่อมาจากคณะวิชาหรือหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education)	ใช้คำย่อ	GE
- รายวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)		GE0xxx
- รายวิชาพื้นฐาน		GE1xxx
คณะศาสนาและปรัชญา	ใช้คำย่อ	PH
ภาควิชาพุทธศาสตร์		PH1xxx
- สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา		PH11xx
- สาขาวิชาพระพุทธศาสนา		PH12xx
- สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา		PH13xx
ภาควิชาปรัชญา		PH2xxx
- สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม		PH21xx
- สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา		PH22xx

7.2 ตัวเลข 4 ตัว เป็นตัวเลขประจำภาควิชา และลำดับวิชาในแต่ละภาควิชา ดังนี้

พยัญชนะตัวที่ 1 และที่ 2 หมายถึง สัญลักษณ์ของคณะวิชาหรือหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา

เลขตัวที่ 1 หมายถึง ภาควิชา

เลขตัวที่ 2 หมายถึง สาขาวิชา

เลขตัวที่ 3-4 หมายถึง ลำดับวิชาในแต่ละภาควิชา ตั้งแต่ 01-99

7.3 ความหมายของเลขรหัสหน่วยกิต

อักษรรหัสหน่วยกิต น (บ-ป-ต) ดังนี้

น หมายถึง หน่วยกิต

บ หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบเน้นทฤษฎี/แบบเชิงรุก

ป หมายถึง ปฏิบัติ

ต หมายถึง ศึกษาด้วยตนเอง

รหัสหน่วยกิต ดังนี้ เช่น 3 (3-0-6) หรือ (3) (3-0-6)

ตัวเลขนอกวงเล็บ เช่น (3) หมายถึง จำนวนหน่วยกิต รายวิชาพื้นฐาน บัณฑิต

ไม่นับหน่วยกิต

ตัวเลขนอกวงเล็บ เช่น 3	หมายถึง จำนวนหน่วยกิต รายวิชาบังคับ
ตัวเลขนอกวงเล็บ	หมายถึง จำนวนหน่วยกิต
ตัวเลขในวงเล็บตัวที่ 1	หมายถึง จำนวนชั่วโมงการจัดการเรียนรู้แบบเน้นทฤษฎี
ตัวเลขในวงเล็บตัวที่ 2	หมายถึง จำนวนชั่วโมงภาคปฏิบัติ
ตัวเลขในวงเล็บตัวที่ 3	หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาต้องไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนอกเวลา

8. รายวิชา/กลุ่มสาระ/ชุดวิชา (Module)

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		24	หน่วยกิต
1.1) รายวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)			
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา		น (บ-ป-ต)
GE0001	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 Fundamental English I		(3) (3-0-6)
GE0002	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 Fundamental English II		(3) (3-0-6)
GE0003	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3 Fundamental English III		(3) (3-0-6)
1.2) รายวิชาพื้นฐาน		24	หน่วยกิต
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา		น (บ-ป-ต)
GE1001	วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก MBU Way to Thai and Global Citizens		3 (3-0-6)
GE1002	มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล Human and Living in Digital Age		3 (3-0-6)
GE1003	ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร Thai Language for Communication		3 (2-2-5)
GE1004	ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร English for Communication		3 (2-2-5)
GE1005	การป้องกันและปราบปรามการทุจริต Prevention and Suppression of Corruption		3 (3-0-6)
GE1006	วิจัยและนวัตกรรม		3 (3-0-6)

	Research and Innovation	
GE1007	ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 21 st Century Skills for Living and Occupations	3 (2-2-5)
GE1008	ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย History Arts and Thai Culture	3 (3-0-6)
2. หมวดวิชาเฉพาะ		93
2.1 รายวิชาบังคับ		69
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต
		น (บ-ป-ต)
PH1301	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา History of Buddhism	3 (3-0-6)
PH1302	พระไตรปิฎกศึกษา Tipitaka Studies	3 (3-0-6)
PH1303	ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา Pali and Sanskrit in Buddhism	3 (3-0-6)
PH1304	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน Theory and Practice of Meditation	3 (2-2-5)
PH1305	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา English for Buddhist Studies	3 (3-0-6)
PH1306	นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม Innovation for Wisdom and Morality Development	3 (3-0-6)
PH1307	พิธีการในพระพุทธศาสนา Ceremonies in Buddhism	3 (3-0-6)
PH1308	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย Buddhist Research and Literary Works in Thailand	3 (3-0-6)
PH1309	ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา Digital for Buddhist Affairs Administration	3 (3-0-6)
PH1310	สุขภาพในพระไตรปิฎก Health Care in Tipitaka	3 (3-0-6)
PH1311	พุทธปรัชญาเถรวาท Theravada Buddhist Philosophy	3 (3-0-6)

PH1312	พุทธปฏิภาณ Buddhist Eloquence	3 (3-0-6)
PH1313	การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ Life and Performance Coaching on the Buddhist Concept	3 (3-0-6)
PH1314	ภาวะผู้นำเชิงพุทธ Buddhist Leadership	3 (3-0-6)
PH1315	มงคลสูตรกับการพัฒนาคุณธรรม Mangala Sutta and Morality Development	3 (3-0-6)
PH1316	พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด Mind Development in Buddhistic Approach	3 (3-0-6)
PH1317	ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ The theories of human development	3 (3-0-6)
PH1318	พุทธศาสตร์กับการพัฒนาบุคลิกภาพ Buddhist studies and Personality development	3 (3-0-6)
PH1319	พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาปัญญา Human Behavior and Wisdom development	3 (3-0-6)
PH1320	คุณธรรมจริยธรรมในองค์กรและสังคม Morality and Ethics in Organization and Societies	3 (3-0-6)
PH1321	การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงพุทธ Buddhist problem solving and decision making	3 (3-0-6)
PH1322	การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงาน Strategic Communication for performance	3 (3-0-6)
PH1323	สัมมนาคัมภีร์พระพุทธศาสนา Seminar on Buddhist Scriptures	3 (3-0-6)

2.2 รายวิชาเลือก

18

หน่วยกิต

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
PH1324	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาแบบยั่งยืน Buddhism and Sustainable Development	3 (3-0-6)
PH1325	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคดิจิทัล Efficiency Economics in Digital Era	3 (3-0-6)
PH1326	การท่องเที่ยวในมิติพุทธศาสนา	3 (3-0-6)

	Tourism in Buddhist Dimensions	
PH1327	ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน	3 (3-0-6)
	English for Work	
PH1328	มิลินทปัญหา	3 (3-0-6)
	Questions of King Milinda	
PH1329	รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์	3 (3-0-6)
	Politics in Buddhistic Approach	
PH1330	พุทธศาสตร์กับการพัฒนาสังคม	3 (3-0-6)
	Buddhism and social development	
PH1331	จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์	3 (3-0-6)
	Psychology in Buddhistic Approach	
PH1332	เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์	3 (3-0-6)
	Economics in Buddhistic Approach	
PH1333	พุทธศาสนากับการสร้างสรรสื่อ	3 (3-0-6)
	Buddhism and Media Content Creation	
PH1334	การสร้างภาพข้อมูลพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัล	3 (3-0-6)
	Buddhist Data Visualization in Digital Era	
PH1335	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	3 (3-0-6)
	Buddhism and Science	
PH1336	พระพุทธศาสนาในวัฒนธรรมไทย	3 (3-0-6)
	Buddhism in Thai Culture	
PH1337	พุทธบริหารการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์	3 (3-0-6)
	Buddhist and Strategic Performance Management	
PH1338	พุทธศิลป์ศึกษา	3 (3-0-6)
	Religious Studies	
PH1339	ศาสนศึกษา	3 (3-0-6)
	Religious Studies	
PH1340	พระพุทธศาสนาเถรวาท	3 (3-0-6)
	Mahayana Buddhism	

2.3 รายวิชาฝึกประสบการณ์		6	หน่วยกิต
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา		น(บ-ป-ต)
PH1341	การฝึกภาคสนาม Field Experience		6 (270)

3. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ตามรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย และไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้วโดยอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชา นั้น ๆ

9. แผนการศึกษา

การจัดแผนการศึกษาในแต่ละปี กำหนดให้ต้องเรียงลำดับรายวิชาจากง่ายไปหายาก แต่ละรายวิชาที่เรียนในแต่ละปี จะต้องนำไปสู่การบรรลุ YLOs และภายหลังจากสิ้นสุดในทุกรายวิชาบังคับ และตลอดหลักสูตร นักศึกษาทุกคนจะต้องบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรที่กำหนดทุกข้อ

การระบุรายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ในแต่ละภาคการศึกษา เพื่อความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ไม่ต้องระบุชื่อรายวิชาหรือกลุ่มสาระ โดยให้ระบุดังนี้

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
GE0001	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 (วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต)	(3)	3	0	6
GE1001	วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
GE1002	มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1301	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1302	พระไตรปิฎกศึกษา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1311	พุทธปรัชญาเถรวาท (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		15			

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
GE0002	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 (วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต)	(3)	3	0	6
GE1003	ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร (วิชาบังคับ)	3	2	2	5
GE1008	ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1303	ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1304	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน (วิชาบังคับ)	3	2	2	5

PH1312	พุทธปฏิภาณ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		15			

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
GE0003	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3 (วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต)	(3)	3	0	6
GE1005	การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
GE1006	วิจัยและนวัตกรรม (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1305	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1306	นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1313	การโคชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		15			

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
GE1004	ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร (วิชาบังคับ)	3	2	2	5
GE1007	ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ (วิชาบังคับ)	3	2	2	5
PH1307	พิธีการในพระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1308	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1314	ภาวะผู้นำเชิงพุทธ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1315	มงคลสูตรกับการพัฒนาคุณธรรม (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		18			

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
PH1309	ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1310	สุขภาวะในพระไตรปิฎก (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1316	พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1317	ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1318	พุทธศาสตร์กับการพัฒนาบุคลิกภาพ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1319	พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาปัญญา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		18			
ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
PH1320	คุณธรรมจริยธรรมในองค์กรและสังคม (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1321	การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงพุทธ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH13xx	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13xx	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13xx	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13xx	(วิชาเลือกเสรี)	3	3	0	6
รวม		18			

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
PH1322	การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงาน (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1323	สัมมนาคัมภีร์พระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH13xx	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13xx	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13xx	(วิชาเลือก)	3	3	0	6

PH13xx	(วิชาเลือกเสรี)	3	3	0	6
รวม		18			

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
PH1341	การฝึกภาคสนาม (วิชาบังคับ)	6		270	
รวม		6			

10. คำอธิบายรายวิชา

1.1 คำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

รหัสวิชา ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา

น (บ-ป-ต)

GE0001 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1

(3) (3-0-6)

Fundamental English I

โครงสร้างภาษาอังกฤษ คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา สำนวนภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เน้นฝึกทักษะฟัง-พูดเบื้องต้น สามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความทั่ว ๆ ไปได้

English structure; Buddhist vocabularies; English idioms in daily life; training of listening, speaking, reading, and writing dealing with basic listening and speaking; ability in speaking, writing, and reading for main idea of general message of familiar.

GE0002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2

(3) (3-0-6)

Fundamental English II

พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่มีความซับซ้อนได้ถูกต้องตามหลักภาษา โดยเน้นการสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสังคม การทำงาน หรือด้านการศึกษา ในระดับกลางไปจนถึงระดับสูงและประยุกต์ใช้ในการสอบวัดระดับทางภาษาอังกฤษได้

Development of complex listening, speaking, reading, and writing skills according to language principles, with a focus on everyday English conversations related to the dissemination of Buddhism, social interactions, work, or education, at an intermediate to advanced level, and applying them for test of English language proficiency.

GE0003 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3

(3) (3-0-6)

Fundamental English III

พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ สำนวนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เพื่อการศึกษาค้นคว้าเชิงวิชาการในระดับสูงได้ สามารถใช้ภาษาอังกฤษ ด้านสังคม การทำงาน หรือด้านการศึกษาได้ สามารถพูดและเขียนข้อความที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจน และถูกต้องตามโครงสร้างไวยากรณ์ พร้อมทั้งสามารถใช้คำเชื่อมประโยคได้อย่างถูกต้อง

Development of English listening, speaking, reading, and writing; English idioms

in relation to Buddhism for high-level academic research; ability in English use in society, working, education; ability in speaking and writing of complex passages with grammatical correction; use of correct conjunctions.

GE1001 วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

3 (3-0-6)

MBU Way to Thai and Global Citizens

ความเป็นมาของ มมร ความเข้าใจอัตลักษณ์และความเชี่ยวชาญขององค์กร การสร้างจิตวิญญาณความเป็น มมร การพัฒนาบุคลิกภาพและความเป็นสากลแบบ มมร ความรอบรู้ในหลักพระพุทธศาสนาและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในบริสังคมไทยร่วมสมัยและระดับชาติ รักและศรัทธาในมหาวิทยาลัย การวางแผนชีวิตเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ความภาคภูมิใจในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

History of MBU; understanding of organizational identity and expertise; strengthening of MBU spirit; development of MBU personality and universality; omniscience of Buddhist principles and ability in Buddhist propagation to national or international levels; love and faith of university, Life planning for Valuable citizenship of Thai and global society; citizen rights and responsibilities; pride of Thai and global citizenship.

GE1002 มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล

3 (3-0-6)

Human and Living in Digital Age

ธรรมชาติ ทักษะ และพฤติกรรมของมนุษย์ ดิจิทัลกับการเรียนรู้ การคิดเชิงการออกแบบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายดิจิทัล หลักศาสนากับดิจิทัล และการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศดิจิทัล การแก้ปัญหาสังคมในยุคดิจิทัลและมีสมรรถนะดิจิทัล

Nature, attitude, and behavior of human; digital and learning; design thinking; use of information technology and daily life communication; information technology security; digital laws; religious principles and digital; media literacy and digital information; social problem-solving in digital age and digital competency.

GE1003 ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร

3 (2-2-5)

Thai Language for Communication

แนวคิดเบื้องต้นของการสื่อสาร ความสำคัญ ประเภท ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย กระบวนการสื่อสาร ศิลปะการสื่อสาร ทั้งทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน การพูด จริยธรรมการสื่อสาร ในสังคมยุคดิจิทัล หลักการสื่อสารตามแนวพุทธศาสนา

Basic concepts of communication; importance, types, and particularities of Thai language; communication process and art in listening, reading, writing, and speaking; communication ethics in digital society; communicative principles according to Buddhism.

GE1004 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร

3 (2-2-5)

English for Communication

ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

English listening, speaking, reading, and writing for daily life communication based on Communicative Language Teaching (CLT).

GE1005 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3 (3-0-6)

Prevention and Suppression of Corruption

หลักการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การปรับฐานความคิดต้านทุจริต ส่วนตนและส่วนรวม สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต หลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล จิตพอเพียงพื้นฐานของการต้านทุจริต การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามหลักพระพุทธศาสนา

Principles of prevention and suppression of corruption; adjustment of self and public understanding of anti-corruption; anti-corruption society; ethics and good governance; anti-corruption based on self-sufficiency; strengthening prevention and suppression of corruption according to Buddhist principles.

GE1006 วิจัยและนวัตกรรม

3 (3-0-6)

Research and Innovation

แนวคิดการวิจัย นวัตกรรมและกระบวนการพัฒนานวัตกรรม ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย การเขียนโครงร่างวิจัย เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล และแนวทางการเลือกผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์โดยยึดหลักจริยธรรมการวิจัย และหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

Concepts of research, innovation and process of innovation development, research methodology, writing research proposal, sampling technique, statistics and data analysis, guidelines on utilizing of research reports considering research ethics principles, and basic principles in human research.

GE1007 ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 3 (2-2-5)
21st Century Skills for Living and Occupations

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี บูรณาการ การประยุกต์เพื่อพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ อย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

Theoretical concepts of the 21st century skills; information and technology skills; integration and application for important skill development for quality of living and occupations in the 21st century.

GE1008 ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6)
History Arts and Thai Culture

ประวัติศาสตร์ไทย แหล่งกำเนิดของชนชาติไทย การแบ่งสมัยของประวัติศาสตร์ไทย การก่อตั้งและพัฒนาของอาณาจักรไทย วิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ประวัติศาสตร์ไทยในบริบทประวัติศาสตร์โลก ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมไทย

Thai history; origins of Thai nationality; periods of Thai history; establishment and development of the Kingdom of Thailand; Thai evolution of society, economy, culture, and politics; Thai history in world history context, Introduction to arts and Thai culture.

1.2 คำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา	น(บ-ป-ต)
PH1301	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา	3 (3-0-6)
	History of Buddhism	

พุทธประวัติในปฐมกาล มัชฌิมกาล และปัจฉิมกาล การสังคายนาและนิกายต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เส้นทางพุทธอารยธรรมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ณ ดินแดนสุวรรณภูมิ

The Buddha's history in the beginning, middle and last times; The Buddhist Rehearsal and Schools of Buddhism; paths of Buddhist civilization and the Buddhist propagation in the land of Suvarnabhumi.

ความเป็นมาพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนานิกายเถรวาท พระพุทธศาสนานิกายมหายาน พระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน พระพุทธศาสนานิกายเซ็น พระพุทธศาสนาในประเทศไทย องค์การพุทธศาสนา พระพุทธศาสนากับสถานการณ์ปัจจุบัน

PH1302 พระไตรปิฎกศึกษา

3 (3-0-6)

Tipitaka Studies

ความเป็นมา โครงสร้าง ความสำคัญ จุดเด่นของพระไตรปิฎก สารัตถะในพระวินัยปิฎก สารัตถะในพระสุตตันตปิฎก และสารัตถะในพระอภิธรรมปิฎก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก

History, structure, significance, and outstanding features of the Tipitaka; the essence in the Vinaya Pitaka, Suttanta Pitaka, and Abhidhamma Pitaka; research related to the Tipitaka.

PH1303 ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา

3 (3-0-6)

Pali and Sanskrit in Buddhism

ไวยากรณ์เบื้องต้นภาษาบาลีและสันสกฤต การอ่าน การเขียน การแปลคำศัพท์ ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยและวรรณกรรมพระพุทธศาสนา

Basic grammar, reading, writing, and the translation of Pali and Sanskrit terms existed in Thai and Buddhist literatures.

PH1304 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน

3 (2-2-5)

Theory and Practice of Meditation

หลักการ วิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์สมณะกรรมฐาน และอารมณ์วิปัสสนากรรมฐานในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติกรรมฐานในสำนักปฏิบัติ

Principles; methods of meditation practice; the senses of tranquility meditation and insight meditation in Buddhist scriptures; meditation practice in dhamma retreats.

- | | | |
|--------|--|-----------|
| PH1305 | ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา
English for Buddhist Studies
การศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านภาษาอังกฤษ การสนทนาและการอธิบายธรรมะด้วยภาษาอังกฤษ
Studying of Buddhism Through English; dhamma talks in English. | 3 (3-0-6) |
| PH1306 | นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม
Innovation for Wisdom and Morality Development
แนวคิด ทฤษฎี หลักการ กระบวนการการพัฒนานวัตกรรม ประเภทของนวัตกรรม นวัตกรรมที่พัฒนาปัญญาและคุณธรรม วิเคราะห์โอกาสในการสร้างนวัตกรรมเชิงพุทธ
Concepts, theories, principles, and process of innovative development; types of innovation; innovations for wisdom and morality development; opportunity analysis of Buddhist innovative creation. | 3 (3-0-6) |
| PH1307 | พิธีการในพระพุทธศาสนา
Ceremonies in Buddhism
ศาสนพิธี กุศลพิธี บุญพิธี ทานพิธี ปกิณกพิธี ลักษณะและความหมายในการประกอบพิธีการต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
Religious ceremonies; virtue ceremonies; merit-making ceremonies; charity ceremonies; miscellaneous ceremonies; characteristics and meanings of ritualization in Buddhism; Buddhist activity participation. | 3 (3-0-6) |
| PH1308 | งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย
Buddhist Research and Literary Works in Thailand
งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา ประเภท ความสำคัญ อิทธิพลของวรรณกรรมที่ปรากฏในพุทธศิลป์ คัมภีร์และบทเพลงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา บทความวิชาการ บทความวิจัย หรือรายงานการวิจัยทางพระพุทธศาสนา คุณค่าวรรณกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมไทย | 3 (3-0-6) |

Buddhist research; types, significance, and influence of literatures appearing in Buddhist art; Buddhist scriptures and songs; academic articles; research articles, or research reports on Buddhism; literary values in development of life quality in Thai society.

PH1309 ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

Digital for Buddhist Affairs Administration

การบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในประเทศไทย รูปแบบของการพัฒนา
ดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน

Administration of Buddhism in Thailand; forms of digital
development; digital applications for current Buddhist affairs administration.

PH1310 สุขภาวะในพระไตรปิฎก 3 (3-0-6)

Health care in Tipitaka

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางด้านร่างกาย จิต อารมณ์ สังคมที่ปรากฏ
ในพระไตรปิฎกหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลักการบริหาร หลักเสขียวัตถ์เพื่อสุขอนามัย บทบาทของ
พระสงฆ์ในการพัฒนาสุขภาวะ

Concepts and theories of physical, mental, emotional, and social
cares appearing in Tipitaka or relating to documents; administrative principles and
Sekhiyavatta (rules for training) for sanitations; roles of Buddhist monks in well-being
development.

PH1311 พุทธปรัชญาเถรวาท 3 (3-0-6)

Theravada Buddhist Philosophy

แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทที่เกี่ยวกับเรื่องโลก สังสารวัฏ มนุษย์ กรรม
ศรัทธา ทาน ปฏิจจสมุปบาท ไตรลักษณ์ นิพพาน การประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทใน
ชีวิตประจำวัน เทคนิควิธีการเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญในพุทธปรัชญาเถรวาท

Dhamma doctrines on the world, Samsaravatta (the process of
Birth and Death), man, Kamma (action), Faith, Charity, Paticcasamuppada (the dependent
origination), Tilakkhana (three characteristics), Nibbana (the extinction of all defilements
and sufferings) and application of Theravada Buddhist Philosophy in daily life and The

story telling techniques and the important English words in Theravada Buddhist Philosophy.

PH1312

พุทธปฏิภาณ

3 (3-0-6)

Buddhist Eloquence

ความหมาย ความสำคัญและวิธีการต่าง ๆ แห่งพุทธปฏิภาณตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์อรรถกถา ที่แสดงลักษณะพุทธปฏิภาณ การนำวิธีการพุทธปฏิภาณมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาชีวิตและปัญหาทางสังคมในสถานการณ์ปัจจุบันได้ เทคนิคการเล่าเรื่องและศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญในพุทธปฏิภาณ

The meaning, importance and various practices of Buddhist Eloquence as evidence in the Buddhist Scriptures, Tipitaka, Buddhist Commentaries, Milindapanha Scripture and other Buddhist Texts as indicated characteristic of Buddhist Eloquence. Capability to apply the method of Buddhist Eloquence to solve problems in the present situation and the story telling techniques and the important English words in Buddhapatipana.

PH1313

การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์

3 (3-0-6)

Life and Performance Coaching on the Buddhist Concept

การสร้างแรงบันดาลใจให้บรรลุเป้าหมายชีวิต การเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงาน ตามหลักภาวนา 4 อริยวัตรธรรม 5 และหลักไตรสิกขา ร่วมกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลแนวความคิด ทฤษฎี และหลักการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของบุคคล การจูงใจ ขวัญกำลังใจและความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสารในการทำงาน การนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการสรรหาคัดเลือกบุคคล การประเมินผลงาน การวิเคราะห์งานและการฝึกอบรม ตลอดจนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐ ภาคธุรกิจและเอกชน และการนำหลักพุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้

Inspiration creation of successful life and performance, personel's potential and ability in Poformance based on Bavana 4, Ariyawatthidhamma 5, Trisikkha, and cooperate with Personel development, The conception; theory and principles of human resource management. The Psychology concerned with the nature of a person, solicitation, morale and satisfaction. Interpersonal relations; the communication in work, applying the principles of psychology to recruiting and selecting people, performance evaluation, analysis and training, along with human

resource management in the public sector; business, private sector and applying Buddhist principles.

PH1314 ภาวะผู้นำเชิงพุทธ 3 (3-0-6)
Buddhist Leadership

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำและการบริหาร กระบวนทัศน์ทฤษฎีภาวะผู้นำ และทฤษฎีองค์การ กระบวนทัศน์ภาวะผู้นำเชิงพุทธ กระบวนทัศน์การพัฒนาภาวะผู้นำ ลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ หลักธรรมในการเสริมสร้างภาวะผู้นำ เช่น พรหมวิหาร 4 ปาปนิกรธรรม 3 อคติ 4 สังคหวัตถุ 4 สปัจริยธรรม 7 ทศพิธราชธรรม เป็นต้น และผู้นำต้นแบบของโลกทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทศพิธราชธรรม เป็นต้น และผู้นำต้นแบบของโลกทั้งในอดีตและปัจจุบัน

The concept of leadership and management, the Leadership theory paradigm and organizational theory, the Buddhist leadership paradigm, the Development of leadership qualifications paradigm, Desired characteristics of leaders, Moral principles in reinforcing leadership, such as Four Bharmavihāra, Pāpaṇika-dhamma, Four Agati, Four Saṅgahavatthu, Seven Sappurisa-dhamma, and Rājā-dhamma, etc. Including being exemplary leaders in both past and present.

PH1315 มงคลสูตรกับการพัฒนาคุณธรรม 3 (3-0-6)
Mangalattadipani Sutta and Morality Development

แนวความคิด เนื้อหาสาระ หลักธรรม คำสอนในมั่งคั่งถกที่ปณี การนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตและสังคมได้อย่างเหมาะสม องค์ความรู้ใหม่ของการวิจัย และเทคนิคเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษในมงคลสูตร

The method of thought, the essence, Dhamma principle, teachings in Mangaladipani and application of one's life and society development Knowledge gained from research and The story telling techniques and the important English words in Mangaladipani.

PH1316 พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด 3 (3-0-6)
Mind Development in Buddhistic Approach

รูปแบบขั้นตอนการพัฒนาจิตใจที่มาจากพระไตรปิฎก รวมทั้งการฝึกพัฒนาจิตใจตามรูปแบบของสำนักต่าง ๆ ที่โดดเด่นในประเทศไทย เช่น สำนักกรรมฐานสายหลวงปู่มั่น สำนักหลวงพ่อบุญฤทธิ์ สำนักหลวงพ่อดำ ศูนย์วิปัสสนาของโกเอ็นก้า สำนักหลวงพ่อดำ สำนัก

สี่สยาตอร์ เป็นต้น เพื่อการพัฒนาจิต และการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคมในชีวิตประจำวัน

The model of steps in mental development found in the Tripitaka; including training to develop the mind according to the styles of various forms that are outstanding in Thailand, such as; Luong Pu Man Meditation, Luang Phor Pramote, Luang Phor Thian, Goenka's Vipassana, Luang Phor Sod, Sayador, etc. To mental development and application for personal and social development in daily life.

PH1317

ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์

3 (3-0-6)

The theories of human development

แนวความคิด ทฤษฎี และหลักการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของบุคคล การจูงใจ ขวัญกำลังใจและความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสารในการทำงาน การนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการสรรหาคัดเลือกบุคคล การประเมินผลงาน การวิเคราะห์งานและการฝึกอบรม ตลอดจนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐ ภาคธุรกิจและเอกชน และการนำหลักพุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้

The conception; theory and principles of human resource management. The Psychology concerned with the nature of a person, solicitation, morale and satisfaction. Interpersonal relations; the communication in work, applying the principles of psychology to recruiting and selecting people, performance evaluation, analysis and training, along with human resource management in the public sector; business, private sector and applying Buddhist principles.

PH1318

พุทธศาสตร์กับการพัฒนาบุคลิกภาพ

3 (3-0-6)

Buddhist studies and Personality development

ความหมายและความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพภายในและภายนอก การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของตนเองและขององค์กร บุคคลต้นแบบในพระไตรปิฎกและในปัจจุบัน การค้นหาบุคคลต้นแบบในอดีตและปัจจุบันเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาบุคลิกภาพของตน การสร้างความตระหนักรู้ในบุคลิกภาพของตน เทคนิคการจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน การสร้างบุคลิกภาพที่สง่างาม การวางท่าทาง การเดิน การยืน การนั่ง การไหว้ และการวางท่วงท่าอิริยาบถที่น่าเชื่อถือ เทคนิคและหลักการการแต่งกายให้ดูดีในโอกาสที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มารยาทและ

การวางตัวในสังคม เช่น มารยาทบนโต๊ะอาหาร มารยาทในการฟังและการพูด มารยาทในห้องประชุม เป็นต้น หลักธรรมสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น หลักสัปปริสธรรม เป็นต้น

The meaning and significance of developing personality internally and externally, creating a positive image of oneself and the organization, exemplary role model in the Tripitaka and present, seeking exemplary role models from the past and present to apply in developing one's own character, raising awareness of one's individuality, techniques for managing one's emotions and feelings, creating an admirable personality, posture, walking, standing, sitting, bowing, and performing reliable gestures, techniques and principles of dressing well for formal and informal occasions, etiquette and comportment in society, such as table manners, listening and speaking etiquette, meeting etiquette, and important principles in developing personality, such as the principle of Sappurisa-dhamma, etc.

PH1319

พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาปัญญา

3 (3-0-6)

Human Behavior and Wisdom development

การกระทำ ปฏิบัติ และปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อิทธิพลจากปัจจัยมากมายต่อพฤติกรรมมนุษย์ รวมถึงพันธุกรรม การเลี้ยงดู ประสบการณ์ ความเชื่อ และบรรทัดฐานทางสังคม กรณีศึกษาด้านพฤติกรรมมนุษย์ตามหลักการทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยาในสถานการณ์ปัจจุบัน การบูรณาการความรู้ ประสบการณ์ และการไตร่ตรองเพื่อตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมและเชิงปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น การพัฒนาปัญญาผ่านประสบการณ์ชีวิต การวิปัสสนา และการเปิดรับมุมมองใหม่ที่หลากหลาย การปลูกฝังปัญญาด้วยการส่งเสริมความอ่อนน้อมถ่อมตน ความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตา และความเต็มใจที่จะเรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว แนวทางการพัฒนาปัญญาด้วยหลักพุทธธรรม

Human Behavior and Wisdom Development: The actions, reactions, and interactions of individuals in social, cultural, and environmental contexts, influences by various factors on human behavior, including genetics, upbringing, experiences, beliefs, and social norms. Case studies on human behavior based on psychological, sociological, and anthropological principles in current situations, integration of knowledge, experiences, and critical thinking to make ethical and practical decisions beneficial to oneself and others, developing wisdom through

life experiences, insight, and recognizing diverse perspectives, cultivating wisdom through promoting humility, empathy, compassion, and willingness to learn from both success and failure, guidelines for developing wisdom based on Buddhist principles.

PH1320 คุณธรรมจริยธรรมในองค์กรและสังคม 3 (3-0-6)

Ethics and Morality in Organizations and Society

บรรทัดฐานและค่านิยมทางวัฒนธรรม การปฏิบัติตามและกฎระเบียบ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำทางจริยธรรม ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม การฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม และการศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรม

Criteria and cultural values, adherence to and regulations, social responsibility, transparency and accountability, ethical leadership, ethical dilemmas, ethics and morality training, and ethics and morality education.

PH1321 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงพุทธ 3 (3-0-6)

Problem-Solving and Decision-Making in a Buddhist Context

กระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการตัดสินใจ แนวทางในการแก้ปัญหา แนวคิดและเครื่องมือการตัดสินใจ หลักธรรมในการแก้ปัญหา หลักธรรมประกอบการตัดสินใจ แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

Problem analysis process, problem-solving process, decision-making process, problem-solving approaches, concepts and decision-making tools, dhamma principles for problem-solving, dhamma principles for decision-making, integration guidelines of Buddhist principles in problem-solving and decision-making.

PH1322 การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงาน 3 (3-0-6)

Strategic Communication for performance

แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในงานทรัพยากรมนุษย์และองค์กร ประเภทของการสื่อสาร เช่น การสื่อสารกับตัวเอง การสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน การสื่อสารเพื่อการจัดการความขัดแย้ง การสื่อสารแบบกัลยาณมิตร การสื่อสารเพื่อการ

บรรลุปาหมายที่กำหนด เป็นต้น เทคนิคการเจรจาต่อรอง การวางแผนการสื่อสาร และการนำเสนอ
กรณีศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมทางในการสื่อสาร

Concepts and theories of communication, research related to communication in human resources and organizations, types of communication such as self-communication, communication with colleagues, communication for conflict dispensation, empathetic communication, communication to achieve set goals, negotiation techniques, communication planning, and presentation. Case studies on ethics and morality in communication.

PH1323

สัมมนา คัมภีร์พระพุทธศาสนา

3 (3-0-6)

Seminar on Buddhist Scriptures

สัมมนาความเป็นมา ความสำคัญ จุดเด่นของพระไตรปิฎก สาระตถะในพระวินัยปิฎก สาระตถะในพระสุตตันตปิฎก และสาระตถะในพระอภิธรรมปิฎก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก และคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

Seminar on history, significance, and outstanding features of the Tipitaka; the essence in the Vinaya Pitaka, Suttanta Pitaka, and Abhidhamma Pitaka; research related to the Tipitaka and Buddhist scriptures.

PH1324

พระพุทธศาสนากับการพัฒนาแบบยั่งยืน

3 (3-0-6)

Buddhism and Sustainable Development

ทฤษฎีการพัฒนา เช่น modernization Globalization ทฤษฎีพึ่งพิง ทฤษฎีระบบโลก Basic need เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ (MDGs) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ร่วมกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น ธรรมิกสังคมนตรี การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

Development theories, such as Modernization, Globalization, Dependency theory, World System theory, Basic needs, Millennium Development Goals (MDGs) and Sustainable Development goals (SDGs), cooperate with Buddhist principles, such as Dharma Socialism and Sustainable Development according to Somdet Phra Buddhahosacariya (P. A. Payotto)'s guideline, Self-Sufficiency Economics, Etc.

PH1325 **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคดิจิทัล** 3 (3-0-6)

Efficiency Economics in Digital Era

ความหมายและความสำคัญ ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมอันเป็นหลักการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นวิธีการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นแนวปฏิบัติการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักการครอบครัวเข้มแข็งตามแนวพุทธ หลักการสังคมเข้มแข็งตามแนวพุทธ

The meaning and significance of Efficiency economics, principle of Efficiency Economics on the Buddhist concept, principle of mean of Efficiency Economics on the Buddhist concept, principle of practice of Efficiency Economics on the Buddhist concept, principle of stable family, principle of permanent organization on the Buddhist concept.

PH1326 **การท่องเที่ยวในมิติพุทธศาสนา** 3 (3-0-6)

Tourism in Buddhist Dimensions

การจัดการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นโดยใช้ทฤษฎีการจัดการร่วมกับทฤษฎีการพัฒนา Case study ของการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมในชุมชน พัฒนาการ ปัจจัย และแรงผลักดันที่ทำให้มนุษย์เดินทางท่องเที่ยวแสวงบุญทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับการแสวงบุญ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในบริบทพุทธศาสนาและสังคมไทย

Evolutions, elements and motivations that push humans to engage in domestic and international travel (pilgrimage); the relations between tourism and pilgrimage, politics, economy and society in Buddhist and Thai society contexts.

PH1327 **ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน** 3 (3-0-6)

English for Work

ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทของการทำงาน เน้นทักษะการฟังและการพูด การเขียน Resume หรือ CV การสมัครงาน การสัมภาษณ์งาน และบริบทอื่น ๆ ของการทำงาน รวมถึงการอธิบายธรรมะด้วยภาษาอังกฤษโดยใช้ศัพท์และสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

Practice English language skills in work contexts Emphasis on listening and speaking skills, writing a resume or CV, job applications, job interviews, and other work contexts, including explaining Dhamma in English using vocabulary and expressions related to work.

PH1328

มิลินทปัญหา

3 (3-0-6)

Questions of King Milinda

ประวัติ หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และวิธีการสนทนาโต้ตอบระหว่าง
พระเจ้ามิลินท์และพระนาคเสนในคัมภีร์ มิลินทปัญหา สามารถนำหลักการไปประยุกต์ใช้ในการเผย
แผ่พระพุทธศาสนา แก้ปัญหาของตน เทคนิคเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษใน
มิลินทปัญหา

History of Buddhist teaching and the conversation between KING MILINDA and NAGASENA THERA in MILINDAPANHA scripture (Questions of King Milinda) to be able to apply those principles in the extension of the Buddhism The problem solving and the story telling techniques and the important English words in MILINDAPANHA.

PH1329

รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์

3 (3-0-6)

Politics in Buddhistic Approach

ทฤษฎีการพัฒนา เช่น modernization Globalization ทฤษฎีพึ่งพิง
ทฤษฎีระบบโลก Basic need เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ (MDGs) เป้าหมายการพัฒนา
ที่ยั่งยืน (SDG) ร่วมกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น ธรรมกถาสังคณานิยม การพัฒนาที่ยั่งยืนตาม
แนวทางของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

Development theories, such as Modernization, Globalization, Dependency theory, World System theory, Basic needs, Millennium Development Goals (MDGs) and Sustainable Development goals (SDGs), cooperate with Buddhist principles, such as Dharma Socialism and Sustainable Development according to Somdet Phra Buddhahosacariya (P. A. Payotto)'s guideline, Self-Sufficiency Economics, Etc.

PH1330

พุทธศาสตร์กับการพัฒนาสังคม

3 (3-0-6)

Buddhism and social development

ทฤษฎี Socially Engaged Buddhism บุคคลต้นแบบทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น พระพุทธเจ้า เอตทัคคสาวก มีพระอานนท์และพระราหุล เป็นต้น และบุคคลตัวอย่างในปัจจุบันมีในหลวงรัชกาลที่ 9 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ปอ.ปยุตโต), อาจารย์สตีฟ ปญฺญานาภาพ, อาจารย์วดีน

อินทสระ เป็นต้น ร่วมกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม เป้าหมาย SDG แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาสังคม ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมและชุมชน

The Socially Engaged Buddhism; the person's current role model in past and present, such as; Buddha, Attack Disciple; there are Phra Ananda and Phra Rahul, etc. and current role models are King Rama IX, Somdet Phra Buddhakosajarn (P.A. Payutto), Suchep Punyanupap, Vasin Inthasara, etc. Along with participation theory, objective, SDE, the concepts and theories of social development and laws related to social and community development.

PH1331 จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6)

Psychology in Buddhistic Approach

ธรรมชาติ ลักษณะองค์ประกอบ ประเภทและหน้าที่ของจิตตามหลักพระพุทธศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างจิตกับกาย ตามที่ปรากฏในอภิธรรมปิฎก

General characteristics of mind, analysis of the relation between mind and body as appeared in Abhidhamma.

PH1332 เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6)

Economics in Buddhistic Approach

การประยุกต์ศาสนธรรมเพื่อการเลือกสรรสินทรัพย์ การจัดการความรู้ บริหารความเสี่ยง และจัดวางความคิดที่ถูกต้อง จิตวิทยาการลงทุนตามแนวทางของศาสนา ทรรศนะทั่วไปทางเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการผลิต การบริโภค วิศวกรรม ระบบเศรษฐกิจ นโยบายเศรษฐกิจ การลงทุน การออมทรัพย์และการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

Applying religious doctrines and their relevance to asset selection, risk management, and righteous mindset; investment psychology from religious perspectives.

PH1333 พุทธศาสนากับการสร้างสื่อ 3 (3-0-6)

Buddhism and Media Content Creation

การประยุกต์ใช้ข้อมูล เนื้อหาและเหตุการณ์สำคัญในพระไตรปิฎกและเหตุการณ์ในปัจจุบัน วิถีผลิตสื่อรูปแบบต่าง ๆ เทคนิคการเล่าเรื่องให้น่าสนใจ การเลือกใช้แอปพลิเคชันในสร้างเนื้อหาและการสื่อสาร

The application of data; the contents, important events in the Tripitaka and present events; methods for producing various media, the story telling for interesting and choosing applications to create content and communication.

PH1334 การสร้างภาพข้อมูลพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัล 3 (3-0-6)

Buddhist Data Visualization in Digital Era

ความรู้พื้นฐานในการสร้างภาพข้อมูล ความหมายของ Data Visualization ประเภทของ Data Visualization ประโยชน์ของ Data Visualization และองค์ประกอบสำคัญของ Data Visualization การเตรียมข้อมูล ขั้นตอนและเทคนิคในการเตรียมข้อมูล แนวคิดและเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่หลากหลาย และหลักการและเทคนิคการนำเสนอข้อมูลเชิงภาพพระพุทธศาสนา การประเมินข้อมูลเชิงภาพ เกณฑ์การประเมินข้อมูลเชิงภาพ และตัวอย่างการประเมินข้อมูลเชิงภาพ

The basic knowledge of Data Visualization; meaning of Data Visualization, type of Data Visualization, Benefits of Data Visualization and important elements of Data Visualization; data preparation, steps and techniques for preparing data, concepts and analysis's technique of quantitative and qualitative data. Principles and techniques for presenting visual information, evaluations of image data, criterion's evaluations of image data and examples the evaluations of image data.

PH1335 พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ 3 (3-0-6)

Buddhism and Science

เปรียบเทียบระบบการแสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์และความสอดคล้องกันระหว่างพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ในแง่มุมต่าง ๆ

Comparison of the system of seeking truth of the Buddhism and science and the agreement of the Buddhism and science in the different aspects.

PH1336 พระพุทธศาสนาในวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6)

Buddhism in Thai Culture

ลักษณะและรูปแบบ ความเชื่อ ภาษา ความเป็นอยู่ จารีต ประเพณี การเมือง การปกครอง ในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมวิถีพุทธ ทศนศึกษาในท้องถิ่น

Characteristics and patterns, beliefs, languages, ways of life, customs, traditions, politics, and government in Buddhist aspects; Buddhist cultures; local study tour.

PH1337 พุทธบริหารการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ 3 (3-0-6)

Buddhist and Strategic Performance Management

ความหมาย ขอบเขต และวิธีการของสังคมวิทยา สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ เปรียบเทียบกับแนวความคิดพื้นฐานทางสังคมวิทยาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแบ่งช่วงชั้นทางสังคม สถาบันทางสังคมปัญหาทางสังคมและการแก้ปัญหาทางสังคม

The meaning, scope, and method of sociology, sociology in Buddhist approach compared with the way of social fundamental thought on the social change, social classification, social institute and social problems.

PH1338 พุทธศิลป์ศึกษา 3 (3-0-6)

Buddhist Art Studies

ประวัติและพัฒนาการทางด้านรูปแบบ คติความเชื่อ และเทคนิคการสร้างงานพุทธศิลป์ในอินเดีย ลังกา ชวา ขอม พม่า จาม และในประเทศไทย

History and development of forms, believes, and techniques of creating Buddhist arts in India, Lanka, Jawa, Khmer, Myanmar, Champa, and Thailand.

PH1339 ศาสนศึกษา 3 (3-0-6)

Religious Studies

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา แนวคิด ทฤษฎี หลักคำสอนของศาสนา ประเภทเทวนิยมและอเทวนิยม วิเคราะห์เปรียบเทียบศาสนาในด้านต่าง ๆ บทบาทและการดำรงอยู่ของศาสนาต่าง ๆ ในศตวรรษที่ 21

Fundamental knowledge of religions; concepts, theories, and doctrines of religion in theism and atheism; comparative analysis of religion in various aspects; roles and existence of various religions in the 21st century.

PH1340

พระพุทธศาสนาหายาน

3 (3-0-6)

Mahayana Buddhism

สถานการณ์พระพุทธศาสนาหลังพุทธปรินิพพาน ประวัติและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาหายาน ความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างพระพุทธศาสนาเถรวาทกับมหายาน แนวคิดและหลักการสำคัญของพระพุทธศาสนาหายาน เช่น เรื่องตรีกาย อาทิพุทธะ ศูนย์ตา โยคาจารย์ โพธิจิต นิกายสำคัญของพระพุทธศาสนาหายาน พระพุทธศาสนาหายานในโลกตะวันตก บทบาทขององค์ดาไลลามะ และนักคิดของพระพุทธศาสนาหายาน

Situation of Buddhism after the Buddha's life, history and development of Mahayana Buddhism, relationship and difference of Theravada and Mahayana Buddhism, concepts, and principles of Mahayana Buddhism such as Trikaya, Adi-Buddha, Sunyata, Yogacara, Bodhicitta, important sects of Mahayana Buddhism, Mahayana Buddhism in the Western, the 14th Dalai Lama's role, and thinkers in Mahayana Buddhism.

PH1341

การฝึกภาคสนาม

6 (270)

Field Experience

การปฏิบัติงานในสถานที่ฝึกงานที่เหมาะสมในลักษณะพนักงานชั่วคราวตามโครงการที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนการจัดทำรายงานและการนำเสนองาน

Performance of appropriate internship facilities as temporary employees according to assigned projects, and preparation and presentation of reports.

หมวดที่ 4 การจัดการกระบวนการเรียนรู้

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม

1.1 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของประสบการณ์ภาคสนาม

- นักศึกษามีความรู้และทักษะด้านการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
- นักศึกษามีทักษะการทำงานด้านการวางแผน การจัดการ และการติดต่อสื่อสาร
- นักศึกษามีการพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณธรรม จรรยาบรรณ จริยธรรมและการทำงานเป็นทีม
- นักศึกษามีความอดทนและรับผิดชอบต่อหน้าที่
- นักศึกษาสื่อสารและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้
- นักศึกษามีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นและนำเสนอ

1.2 ช่วงเวลา

การฝึกปฏิบัติตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยสหกิจศึกษา พ.ศ. 2559 สถานประกอบการที่ดำเนินการเกี่ยวกับสาระประโยชน์ หน่วยงานอื่น ๆ หรือสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยปฏิบัติในภาคการศึกษาที่ 2 ชั้นปีที่ 4 ระยะเวลารวม 270 ชั่วโมง (45 x 6 = 270 ชั่วโมง)

1.3 การจัดเวลาและตารางสอน

วันจันทร์-วันศุกร์ เวลาเป็นไปตามตารางเรียนตารางสอนที่มหาวิทยาลัยกำหนด

1.4 การเตรียมการ

- ประสานงานสถานประกอบการ
- ปฐมนิเทศนักศึกษา
- จัดประชุมผู้บริหารสถานประกอบการ
- ส่งนักศึกษาเข้าฝึกภาคสนาม ณ สถานประกอบการ
- นิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานประกอบการ
- ติดตามและประเมินผล

1.5 การประเมินผล

- มีคณะกรรมการประเมินผลรายงานการฝึกภาคสนาม ประกอบด้วยคณะกรรมการรวม 3-5 คน ทำหน้าที่ประเมินการฝึกภาคสนาม พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหาและรูปแบบ
- คณะกรรมการประเมินผลรายงานการฝึกภาคสนาม ทำหน้าที่ ประเมินความก้าวหน้าการทำรายงานการฝึกภาคสนาม พร้อมให้ข้อเสนอแนะต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

- เมื่อนักศึกษาได้เสร็จสิ้นการฝึกภาคสนาม ให้นักศึกษาทำรายงานการฝึกภาคสนามเล่มสมบูรณ์ เพื่อส่งให้คณะกรรมการทำหน้าที่ตรวจรายงานฯ และอนุมัติ
- นักศึกษาจะผ่านรายวิชานี้เมื่อคณะกรรมการสรุปความเห็นให้ผ่าน

2. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย (ถ้ามี)

- ไม่มี

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2567) ได้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (student-centered learning) เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการแนะนำวิธีหรือแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการของผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ผ่านกิจกรรมหรือความสนใจตามกระแสสังคมและประยุกต์นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อให้มีทักษะสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 สร้างบรรยากาศที่ดีส่งเสริมเอื้อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นต้องการค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง ออกแบบกิจกรรม การทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้จากสถานที่จริง จัดการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากสังคมภายนอก

นอกจากนี้เมื่อผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในตนเอง (self-esteem) และส่งผลต่อความมั่นใจในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองต่อไป และการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผู้สอนไม่ควรบังคับแต่ควรพัฒนาจากความสนใจของผู้เรียนแนะนำวิธีให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการเรียนรู้และบุคลิกลักษณะส่วนตัวของผู้เรียน เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยหมดกำลังใจไม่สามารถทำภาระงานให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยตนเอง

กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์ โดยใช้วิธี 1) ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน 2) กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้จินตนาการและกระบวนการคิดสร้างสรรค์ 3) พัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูงด้านอื่นๆ 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ 5) ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองและการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ 6) แกไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับ

อย่างสร้างสรรค์ 7) ใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางจะทำให้ได้นวัตกรรมที่ใช้งานได้จริง 8) ใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน

4. วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้และการวัดประเมินผลที่ก่อให้เกิดการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ในหมวดที่ 3 ข้อ 5 แผนการศึกษา และแนวคิดของกลยุทธ์ในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs/CLOs) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ และกลยุทธ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ในหมวด 1 หัวข้อ 7.7 ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) กลยุทธ์ / วิธีการสอน และ กลยุทธ์ / วิธีการวัดและการประเมินผล) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามผลลัพธ์ที่หลักสูตรกำหนด (Constructive Alignment) ซึ่งแสดงไว้ในหมวด 4 หัวข้อ 5 การกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา

5. ระดับความผูกพันระหว่างรายวิชากับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (levels of engagement)

Introductory (I): รายวิชาที่สอนหลักการพื้นฐานหรือฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะที่สูงขึ้นที่สอดคล้องกับ PLOs

Reinforce (R): รายวิชาที่สอนหลักการขั้นสูงหรือให้นักศึกษาฝึกฝนทักษะที่สูงขึ้นจากระดับพื้นฐานที่จำเป็นต่อการบรรลุ PLOs

Mastery (M): รายวิชาที่สอนเนื้อหาเชิงลึกและเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะที่สูงขึ้นตามที่ PLOs กำหนด

รายวิชา/หน่วยกิต	ชั้นปีที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs)				
		PLO 1	PLO 2	PLO 3	PLO 4	PLO 5
GE0001 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	1/1	I	I	I		
GE1001 วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก	1/1		I		I	I
GE1002 มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล	1/1		I	I	I	I
PH1301 ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา*	1/1	I	I	I		I
PH1302 พระไตรปิฎกศึกษา*	1/1	I	I	I		I
PH1311 พุทธปรัชญาเถรวาท*	1/1		I		I	I
GE0002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	1/2	R	R	R		
GE1003 ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร	1/2		I	I	I	I
GE1008 ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย	1/2		R	R		I
PH1303 ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา*	1/2		I			I
PH1304 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน*	1/2	R	R		R	R
PH1312 พุทธปรัชญา*	1/2	R	R			I
GE0003 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3	2/1	R	R	R		

GE1005 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต	2/1	R	R		R	R
GE1006 วิจัยและนวัตกรรม	2/1	R		R	R	R
PH1305 ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา*	2/1		R	R		I
PH1306 นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม*	2/1	R		R	R	
PH1313 การโคชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์*	2/1	M	M	M	M	M
GE1004 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร	2/2		M	M	R	R
GE1007 ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ	2/2		R	R	M	M
PH1307 พิธีการในพระพุทธศาสนา*	2/2	I	R	R		
PH1308 งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย*	2/2	R		R	R	R
PH1314 ภาวะผู้นำเชิงพุทธ*	2/2	M	R	M		M
PH1315 มงคลสูตรกับการพัฒนาคุณธรรม*	2/2	M	M	M	M	M
PH1309 ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา*	3/1	M	M	R	R	R
PH1310 สุขภาวะในพระไตรปิฎก*	3/1	M	M	M		
PH1316 พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด*	3/1	R	M	M		
PH1317 ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์*	3/1	R	R		M	M
PH1318 พุทธศาสตร์กับการพัฒนาบุคลิกภาพ*	3/1	R	M		M	M
PH1319 พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาปัญญา*	3/1	R			M	M
PH1320 คุณธรรมจริยธรรมในองค์กรและสังคม*	3/2	R	M		M	M
PH1321 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงพุทธ*	3/2	M	M		M	M

PH1324 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาแบบยั่งยืน	3/2	M	R	R	R	R
PH1325 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคดิจิทัล	3/2	M	M	M	M	M
PH1326 การท่องเที่ยวในมิติพุทธศาสนา	3/2		R	M	M	M
PH1330 พุทธศาสตร์กับการพัฒนาสังคม	3/2	M	M	M	M	M
PH1322 การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงาน*	4/1		M	M	M	M
PH1323 สัมมนา คัมภีร์พระพุทธศาสนา*	4/1	M	R	R		R
PH1327 ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน	4/1		M	M	M	
PH1328 มลทินปัญหา	4/1	M	M	M	M	M
PH1329 รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์	4/1	R	R	R		R
PH1331 จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์	4/1	M	M	M		M
PH1341 การฝึกภาคสนาม*	4/2	M	M	M	M	M

หมายเหตุ * หมายถึงรายวิชาบังคับ

I	หมายถึง	Introductory	เป็นเรื่องใหม่ และต้องการให้เป็นพื้นฐาน
R	หมายถึง	Reinforce	เป็นรายวิชาที่ต่อยอดและอยากให้นักศึกษารู้มากขึ้น และต้องมีรายวิชาที่เป็น Pre - requisite ระดับ 1 มาก่อน
M	หมายถึง	Mastery	รายวิชาที่ต้องการประเมินขั้นสูงเพื่อแสดงว่าบรรลุ PLO

หมวดที่ 5 การประเมินผลการเรียน และ เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) กลยุทธ์/วิธีการสอน และกลยุทธ์/วิธีการวัดและการประเมินผล

ตารางต่อไปนี้จะแสดงความสอดคล้องระหว่าง ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร กลยุทธ์การสอน และกลยุทธ์การวัดและการประเมินผล โดยแสดงข้อมูลแยกในแต่ละ PLOs ดังนี้

ตาราง 5.1 ความสอดคล้องระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) กลยุทธ์/วิธีการสอน และกลยุทธ์/วิธีการวัดและการประเมินผล

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs)	กลยุทธ์ / วิธีการสอน	กลยุทธ์ / วิธีการวัดและการประเมินผล
PLO 1 (K: A) สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล	การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) และ ใช้กรณีศึกษา (Case Study) มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 60% ให้นักศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นหรือการระดมสมอง (Brainstorming) โดยมีอาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ใน	1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย 1) การมอบหัวข้อเรื่องให้ค้นคว้าหรือระดมสมองและทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม

	การค้นหาข้อมูลที่เป็นและถูกต้องอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่ 2 Explanation ใช้เวลา 30% ร่วมอภิปราย ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกันสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Taking home) ด้วยการเขียนหรือการพูดหรือให้ Feedback ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)	3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน 2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้ 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation)
--	--	---

		รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และ การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐาน ประเมินค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self- Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer- Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การ ปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการงาน/ผลงานชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนน
--	--	---

		แบบรูบริคส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)
PLO 2 (S: M) สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด	การสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) การใช้กิจกรรมทางกายภาพโดยรวมเป็นฐาน (Total Physical Responsive Learning or TPR) การใช้วิธีการเรียนตามธรรมชาติ (Natural Approach) หรือการเรียนรู้จากชีวิตจริงในการเรียนภาษาอังกฤษ และใช้การศึกษาค้นคว้าอิสระ (Independent Study) มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 40% ให้นักศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการเรียนด้วยตนเองตามความสนใจ ความชอบและความสามารถ หรือการระดมสมอง (Brainstorming) แล้วให้ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็น โดยมีอาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหาคำตอบ	1.การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย คือ 1) การมอบหมายให้ค้นคว้าข้อมูลหรือระดมสมองและนำมาทำเป็นโครงร่างโครงงานหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS) รวมถึงการฝึกภาษา การทำงานเป็นทีม และการคิดวิเคราะห์ไปด้วยในการทำโครงงานสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษ 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือด้วยการฝึกใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม

	ด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลที่จำเป็นและถูกต้องอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่ 2 Explanation ใช้เวลา 40% นำเสนอโครงงานหรือหัวข้อสารนิพนธ์ ร่วมอภิปราย ซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่วนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษใช้การแสดงท่าทาง (Mime) หรือการใช้ท่าทาง (Gesture) ประกอบในการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจศัพท์ จำได้อย่างถ่องแท้และนำไปใช้ได้จริง ฝึกการใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษด้วย AI ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) และเทคนิคอื่น ๆ ที่ผู้สอนเห็นสมควร และขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกัน สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Taking home) ด้วยการเขียนหรือการพูดหรือให้	3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาทำโครงงานหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS) หรือ การฝึกสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) เป็นต้น 4) การฝึกนำเสนอโครงงานหรือหัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ 5) ซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน 2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้อย่างประกอบด้วย 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective
--	--	---

	Feedback ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการเรียนการสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)	Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการ (Project) เรียงความ การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อน ประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching, Essay, และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกรัก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/ Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project)
--	--	--

		แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบ รูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)
PLO 3 (S: M) สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการ สืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้(S: M) สามารถใช้ เครื่องมือดิจิทัล AI หรือ APP ในการสืบค้น ข้อมูลที่ต้องการได้	การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ใช้ กิจกรรมเป็น ฐาน (Activity Based Learning) แล ะ ใช้ กรณีศึกษา (Case Study) มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 60% ให้ นักศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็น หรือการระดมสมอง (Brainstorming) โดยมี อาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหา คำตอบด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถ ให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ใน การค้นหาข้อมูลที่จำเป็นและถูกต้องอย่างเป็น ระบบ เช่น ฝึกการใช้ Prompt ที่มีคุณภาพใน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย AI ร่วมกับ กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ	1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การ ทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็น ระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย 1) การมอบหัวข้อเรื่องให้ค้นคว้าหรือระดมสมองและทำ รายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือด้วยการฝึกใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI โดยเฉพาะอย่าง ยึ่ง ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือใน สื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไข ปัญหา

	(Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) และเทคนิคอื่น ๆ ที่ผู้สอนเห็นสมควร ขั้นตอน ที่ 2 Explanation ใช้เวลา 30% ร่วมอภิปราย ซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกันสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Taking home) ด้วยการเขียนหรือการพูดหรือให้ Feedback ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการเรียนการสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)	4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) ซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน 2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้ประกอบด้วย 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการ (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง
--	--	--

		(Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/ Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบ rubrics (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)
--	--	---

PLO 4 (A: Resp) สามารถปฏิบัติตามกรอบคุณธรรมจริยธรรมที่หลักสูตรกำหนดไว้ประกอบไปด้วย การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)	การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ใช้ กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) และ ใช้กรณีศึกษา (Case Study) มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 60% ให้นักศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นหรือการระดมสมอง (Brainstorming) โดยมีอาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลที่จำเป็นและถูกต้องอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่ 2 Explanation ใช้เวลา 30% ร่วมอภิปราย ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกันสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Taking home) ด้วยการเขียนหรือการพูดหรือให้ Feedback ข้อเสนอแนะ	1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนาประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย 1) การมอบหัวข้อเรื่องให้ค้นคว้าหรือระดมสมองและทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นในกลุ่มด้วยความเคารพ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม และแสดงความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา
--	---	---

	ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)	6) ซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน 2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้อย่างประกอบด้วย 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary)
--	--	---

		2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกรัก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการงาน/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนน แบบรูบริคส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)
PLO 5 (A: Val) สามารถปฏิบัติตามคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งประกอบไปด้วย การเปิดใจ	การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ใช้ กิจกรรมเป็น ฐาน	1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนา

กว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และความพิถีพิถัน (Conscientiousness)	(Activity Based Learning) และ ใช้ กรณีศึกษา (Case Study) มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 60% ให้นักศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็น หรือการระดมสมอง (Brainstorming) โดยมี อาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลที่จำเป็นและถูกต้องอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่ 2 Explanation ใช้เวลา 30% ร่วมอภิปราย ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกันสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Taking home) ด้วยการเขียน หรือการพูดหรือให้ Feedback ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการ	ประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย 1) การมอบหัวข้อเรื่องให้ค้นคว้าหรือระดมสมองและทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน
---	--	---

	เรียนการสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)	2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้อย่างประกอบด้วย 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์
--	---	--

		(Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนน แบบรูบริคส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)
--	--	---

2. วิธีการวัด (Assessment) ความสามารถ และหรือผลลัพธ์การเรียนรู้

การวัดและประเมินผลนักศึกษา หลักสูตรได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา ดังนี้

2.1 นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับรายวิชา (CLOs) มาเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลรายวิชาต่าง ๆ โดยให้ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับรายวิชา (CLOs) ที่กำหนดไว้ในรายวิชาของตน

2.2 นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) มาเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการวัดผล นักศึกษาก่อนจบการศึกษา โดยหลักสูตรดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)

2.3 มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาทุกภาคการศึกษา

ตาราง 5.2 วิธีการวัด (Assessment) ความสามารถและหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	สถานการณ์หรือภาระงานที่สะท้อนสมรรถนะของผู้เรียน (Performance Criteria)	เกณฑ์การบรรลุสมรรถนะ Learning Outcomes (Los)
PLO 1 (K: A) สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล	1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มีมอบหมาย ประกอบด้วย 1) การค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกัน	1. พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2. การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3. การวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป

	5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน 2. ผลการสอบทั้งสามด้านคือ 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกร/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating	
--	---	--

	Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)	
PLO 2 (S: M) สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด	1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มีมอบหมาย ประกอบด้วย 1) การมอบหมายให้ค้นคว้าข้อมูลหรือระดมสมองและนำมาทำเป็นโครงร่างโครงการหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS) รวมถึงการฝึกภาษา การทำงานเป็นทีม และการคิดวิเคราะห์ที่ไปด้วยในการทำโครงการสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษ 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือด้วยการฝึกใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ChatGPT	1. พฤติกรรมการที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2. การใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI เช่น ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

	และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาทำโครงการหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS) หรือ การฝึกสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) เป็นต้น 4) การฝึกนำเสนอโครงการหรือหัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ 5) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน 2. ผลการสอบทั้งสามด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการ	3.การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) เป็นต้น 4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป
--	---	---

	เรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการงาน/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics)	
--	--	--

	การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)	
PLO 3 (S: M) สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้(S: M) สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัล AI หรือ APP ในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้	1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย 1) การค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือด้วยการฝึกใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา	1. พฤติกรรมการที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2. การใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI เช่น ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3. การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) เป็นต้น 4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป

	6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน 2. ผลการสอบทั้งสามด้านคือ 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating	
--	---	--

	Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)	
PLO 4 (A: Resp) สามารถปฏิบัติตามกรอบคุณธรรมจริยธรรมที่หลักสูตรกำหนดไว้ ประกอบไปด้วย การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ความภูมิใจในตนเอง และเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก	1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย 1) การค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม	1. พฤติกรรมการที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม โดยแสดงออกให้เห็นการคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม การยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นในกลุ่มด้วยความเคารพ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม และแสดงความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-

(Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)	3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นในกลุ่มด้วยความเคารพ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม และแสดงความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน 2. ผลการสอบทั้งสามด้านคือ 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ),	confidence) ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness) 2. การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3.การวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป
--	---	---

	True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)	
--	---	--

PLO 5 (A: Val) สามารถปฏิบัติตามคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งประกอบไปด้วย การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัวปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และความพิถีพิถัน (Conscientiousness)	1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย 1) การค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน 2. ผลการสอบทั้งสามด้านคือ	1. พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม โดยแสดงออกให้เห็นการเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และความพิถีพิถัน (Conscientiousness) 2. การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3. การวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป
---	--	--

	1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการ (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกร/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field	
--	---	--

	Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)	
--	--	--

3. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

ระบบประเมินผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้ระบบการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามแนว OBE มีรายละเอียด ความหมายและค่าระดับคะแนนโดยใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

ระดับคะแนน (เกรด)	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน	เกณฑ์คะแนน (ร้อยละ)
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.00	80-100
B+	ดีมาก (Very good)	3.50	75-79
B	ดี (Good)	3.00	70-74
C+	ค่อนข้างดี (Above average)	2.50	65-69
C	พอใช้ (Average)	2.00	60-64
D+	อ่อน (Below average)	1.50	55-59
D	อ่อนมาก (Poor)	1.00	0-54
F	ตก (fail)	0	00-49

4. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

3.1 ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

3.2 เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ภาคผนวก ญ) และเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 และ/หรือที่มีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง

3.3 เรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 123 หน่วยกิต

หมวดที่ 6 ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารหลักสูตร

คุณสมบัติของอาจารย์

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ที่	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-สกุล	ระดับการศึกษา	วุฒิการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ			
					ปีที่จบการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	สาขาวิชา	ชื่อสถาบัน
1	3-4711-00167-XX-X	อาจารย์	นายทวิศักดิ์ ไกรบุตร	ปริญญาโท	2544	ศศ.ม.	พุทธศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
				ปริญญาตรี	2538	ศน.บ.	สังคมวิทยา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2543	ศษ.บ.	ประณศึกษา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
2	3-4409-00279-XX-X	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (สาขาศาสนาและเทววิทยา)	นายเดชทัต ปักสังขานย์	ปริญญาโท	2550	ศน.ม.	พุทธศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2547	ศน.บ.	พุทธศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ประกาศนียบัตรบัณฑิต	2554	ป.บัณฑิต	วิชาชีพครู	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
3	1-4710-00069-XX-X	อาจารย์	พระปลัดรุ่งโรจน์ รตนวณโณ (ศรีเสริม)	ปริญญาโท	2563	พธ.ม.	พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2558	ศน.บ.	พุทธศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ประกาศนียบัตรบัณฑิต	2564	ป.บัณฑิต	วิชาชีพครู	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
4	1-3611-00057-XX-X	อาจารย์	พระศุภวัฒน์ สุขวพฒโน (เกตุกระทิก)	ปริญญาโท	2561	ศน.ม.	พุทธศาสนาและปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2554	วท.บ.	จุลชีววิทยา	มหาวิทยาลัยพะเยา
5	1-4120-00037-XX-X	อาจารย์	นายอุดมชัย ปานาพุด	ปริญญาเอก	2564	Ph.D. (IPR)	Philosophy and Religion	Banaras Hindu University Indian
				ปริญญาโท	2558	M.A. (IPR)	Philosophy and Religion	Banaras Hindu University Indian
				ปริญญาตรี	2553	ศน.บ.	ปรัชญาและศาสนา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. อาจารย์ประจำหลักสูตร

ที่	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-สกุล	ระดับการศึกษา	วุฒิการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ			
					ปีที่จบการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	สาขาวิชา	ชื่อสถาบัน
1	3-4711-00167-XX-X	อาจารย์	นายทวีศักดิ์ ไกรบุตร	ปริญญาโท	2544	ศศ.ม.	พุทธศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
				ปริญญาตรี	2538	ศน.บ.	สังคมวิทยา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2543	ศษ.บ.	ประถมศึกษา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
2	3-4409-00279-XX-X	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (สาขาศาสนาและเทววิทยา)	นายเดชทัต ปีกสังขานย์	ปริญญาโท	2550	ศน.ม.	พุทธศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2547	ศน.บ.	พุทธศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ประกาศนียบัตรบัณฑิต	2554	ป.บัณฑิต	วิชาชีพครู	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
3	1-4710-00069-XX-X	อาจารย์	พระปลัดรุ่งโรจน์ รตนวณโณ (ศรีเสริม)	ปริญญาโท	2563	พธ.ม.	พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2558	ศน.บ.	พุทธศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ประกาศนียบัตรบัณฑิต	2564	ป.บัณฑิต	วิชาชีพครู	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
4	1-3611-00057-XX-X	อาจารย์	พระศุภวัฒน์ สุขวฑฒโน (เกตุกระตึก)	ปริญญาโท	2561	ศน.ม.	พุทธศาสนาและปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2554	วท.บ.	จุลชีววิทยา	มหาวิทยาลัยพะเยา
5	1-4120-00037-XX-X	อาจารย์	นายอุดมชัย ปานาพุด	ปริญญาเอก	2564	Ph.D. (IPR)	Philosophy and Religion	Banaras Hindu University Indian
				ปริญญาโท	2558	M.A. (IPR)	Philosophy and Religion	Banaras Hindu University Indian
				ปริญญาตรี	2553	ศน.บ.	ปรัชญาและศาสนา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. อาจารย์ผู้สอน

ที่	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-สกุล	ระดับการศึกษา	วุฒิการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ			
					ปีที่จบการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	สาขาวิชา	ชื่อสถาบัน
1	3-4209-00372-xx-x	อาจารย์	พระครูปริยัติสาทร (วรารุณ สีลวุธ) ราชา	ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี	2553 2547 2540	Ph.D. กศ.ม. ศน.บ.	Buddhist Studies จิตวิทยาการศึกษา ภาษาอังกฤษ	University of Delhi มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2	3-4302-00468-XX-X	อาจารย์	พระมหาวิเชียร ธมมวชิโร (สายศรี)	ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี	3551 2543 2540	Ph.D. อม. ศน.บ.	Buddhist Studies ศาสนาเปรียบเทียบ ภาษาอังกฤษ	University of Delhi มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3	3-4308-00144-xx-x	อาจารย์	พระครูพิสุทธธรรมาภรณ์ (วิสุทธ์ ทองสะคม)	ปริญญาโท ปริญญาตรี	2555 2549	ศน.ม. ศน.บ.	รัฐศาสตร์ รัฐศาสตร์การปกครอง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4	3-4205-00322-XX-X	อาจารย์	พระมหาจิมมกล อภิรัตน์ (เป็นสุข)	ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี	2563 2553 2558 2544	พธ.ด. ศน.ม. พธ.บ. ศน.บ.	พุทธศาสนดุฎฐิบัณฑิต พุทธศาสนศึกษา พระพุทธศาสนา ภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
5	5-4009-000053xx3x	อาจารย์	พระครูปลัดจักพล สิริธโร	ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี	2560 2654 2549	ศษ.ด. ศษ.ม. ศน.บ.	การบริหารการศึกษา การบริหารการศึกษา การสอนภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6	3-3501-00132-xx-x	อาจารย์	พระมหาพงษ์ทราทิพย์ สุธีโร	ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี	2563 2558 2553	ปร.ด. ศน.ม. รป.บ.	ปรัชญาและศาสนาตะวันออก พุทธศาสนาและปรัชญา รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ที่	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-สกุล	ระดับการศึกษา	วุฒิการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ			
					ปีที่จบการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	สาขาวิชา	ชื่อสถาบัน
7	3-4610-00307-xx-x	รองศาสตราจารย์	นายสุพัฒน์ อนนทจารย์	ปริญญาเอก	2560	รต.	รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
				ปริญญาเอก	2548	Ph.D.	Buddhist Studies	Magadh University,India
				ปริญญาโท	2547	พธ.ม.	พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
				ปริญญาโท	2540	ศน.ม.	รัฐศาสตร์การปกครอง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2538	ศศ.บ	ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
8	3-4209-00253-xx-x	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายวิชณพงศ์ ศรีจันทร์	ปริญญาเอก	2557	ปร.ด.	การบริหารการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
				ปริญญาโท	2546	ค.ม.	การบริหารการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
				ปริญญาตรี	2537	ศน.บ.	ภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
9	1-4510-00039-xx-x	อาจารย์	นายอาทิตย์ แสงเฉวก	ปริญญาเอก	2564	ร.ด.	รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
				ปริญญาโท	2554	ศน.ม.	รัฐศาสตร์การปกครอง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2552	ศน.บ.	รัฐศาสตร์การปกครอง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
10	1-4705-00056-xx-x	อาจารย์	นายบัญชา ธรรมบุตร	ปริญญาเอก	2566	ศศ.ด	การบริหารการศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาโท	2557	ศษ.ม.	ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2554	ศน.บ.	ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
11	5-4009-00005-xx-x	อาจารย์	นายวีระนุช พรหมจักร	ปริญญาเอก	2563	ร.ด.	รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
				ปริญญาโท	2552	ศน.ม.	รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
				ปริญญาตรี	2548	ศน.บ.	พุทธศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
12	3-1411-00190-xx-x	อาจารย์	นายประดิษฐ์ ศรีโนนยาง	ปริญญาโท	2533	M.A	Linguistics	Banaras Hindu University,India
				ปริญญาตรี	2534	ศน.บ.	ภาษาอังกฤษ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-สกุล	ระดับการศึกษา	วุฒิการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ			
					ปีที่จบการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	สาขาวิชา	ชื่อสถาบัน
13	3-4303-00095-xx-x	อาจารย์	นายพลภัทร อภัยโส	ปริญญาโท ปริญญาตรี	2549 2547	M.A ศน.บ.	Linguistics ภาษาอังกฤษ	Banaras Hindu University,India มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
14	3-3314-00331-xx-x	อาจารย์	นายจิณณวัตร แทนพันธ์	ปริญญาโท ปริญญาตรี	2543 2539	ศศ.ม. ศน.ม.	ภาษาสันสกฤต ภาษาบาลีและสันสกฤต	มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
15	2-4408-00018-xx-x	อาจารย์	นางสาวกิตติยา คุณารักษ์	ปริญญาโท ปริญญาตรี	2564 2558	ศศ.ม. ศศ.บ.	ภาษาไทย ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
16	1-6399-00135-xx-x	อาจารย์	นางสาวพลพิมล เพ็งประภา	ปริญญาโท ปริญญาตรี	2562 2556	ศศ.ม. ศศ.บ.	ภาษาไทย ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
17	1-4015-00115-xx-x	อาจารย์	นายธนวัฒน์ ชาวโพธิ์	ปริญญาโท ปริญญาตรี	2561 2555	ศน.ม. ศน.บ.	รัฐศาสตร์ รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
18	3-1411-00190-xx-x	อาจารย์	นายสุขชัย วงษ์จันทร์	ปริญญาโท ปริญญาตรี	2549 2532	ศศ.ม. ศน.บ.	สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สังคมวิทยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
19	3-4201-0086-xx-x	อาจารย์	นางสาวกรรณิกา ไวโสภา	ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี	2561 2542 2540	ปร.ด. ศศ.ม. ค.บ.	วิจัย วัดและสถิติการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา การประถมศึกษา	มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

4. อาจารย์พิเศษ

ที่	เลขประจำตัว ประชาชน	ตำแหน่งทาง วิชาการ	ชื่อ-สกุล	ระดับ การศึกษา	วุฒิการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ			
					ปีที่จบ การศึกษา	ชื่อ หลักสูตร	สาขาวิชา	ชื่อสถาบัน
1	3-4206-00013-xx-x	อาจารย์พิเศษ	พ.ต.ท.พิโรจน์ มีภูเวียง	ปริญญาโท ปริญญาตรี	2558 2545	ศน.ม. น.บ.	รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

5. ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ได้สำรวจทรัพยากรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แล้วพบว่า มหาวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะสามารถส่งเสริมการเรียนการสอนของหลักสูตรให้บรรลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยมีความพร้อมด้านหนังสือ ตำรา และการสืบค้นผ่านฐานข้อมูลโดยมีห้องสมุดที่มีหนังสือเกี่ยวกับรายวิชาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์กับการพัฒนา และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงฐานข้อมูลที่จะให้สืบค้น และภาควิชาที่เกี่ยวข้องมีหนังสือ ตำรา เฉพาะทาง รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ได้แก่

- 1) หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาพุทธศาสตร์กับการพัฒนา
- 2) คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา
- 3) ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ฐานข้อมูลเครือข่าย Thalis, ฐานข้อมูล IG Library, Google Scholar
- 4) ระบบเครือข่าย เช่น เครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (Inter University Network) หรือที่เรียกว่า เครือข่าย “UniNet” และ ระบบ Proxy Server

6. แผนการรับนักศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ในระยะ 4 ปี

รับนักศึกษาปีการศึกษาละ 25 รูป/คน และคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาดังนี้

นักศึกษา	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	2567	2568	2569	2570	2571
ชั้นปีที่ 1	25	25	25	25	25
ชั้นปีที่ 2	-	25	25	25	25
ชั้นปีที่ 3	-	-	25	25	25
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	25	25
รวม	25	50	75	100	100
คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	-	25	25

7. งบประมาณตามแผน

รายละเอียดรายรับ	ปีงบประมาณ (5 ปี นับจากปีหน้าปก)				
	2567	2568	2569	2570	2571
ค่าธรรมเนียมทางการศึกษา แบบเหมาจ่าย	300,000	600,000	900,000	1,200,000	1,500,000
ค่าธรรมเนียมเรียกเก็บเงิน ประเภทอื่น ๆ	114,250	114,250	114,250	114,250	114,250
ค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิต	-	-	-	25,000	25,000
รวมรายรับ	414,250	714,250	1,014,250	1,339,250	1,639,250

หมวดที่ 7

การประกันคุณภาพหลักสูตร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยนำรูปแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ตามระบบที่สภาสถาบันอนุมัติ

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้จัดทำเกณฑ์และจัดทำคู่มือประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2565 เป็นแนวทางในการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับหลักสูตร ระดับคณะ วิทยาเขต วิทยาลัย และระดับสถาบัน โดยมีการปรับปรุงให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 ตลอดจนกฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 โดยมาตรฐานการศึกษาจะครอบคลุมด้านผลลัพธ์ผู้เรียน การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และการบริหารจัดการ ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ส่วนระดับหลักสูตรใช้ตามระบบที่สถาบันอนุมัติ โดยมีวัตถุประสงค์ให้มหาวิทยาลัยมีแนวทางการปฏิบัติการทำงาน กำกับ ติดตาม และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับกรอบแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว มาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล

1. แนวทางการประกันคุณภาพสำหรับระดับหลักสูตร

1.1 มหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยวิเคราะห์และทบทวนจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

1.2 จัดทำแผนดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน กำหนดปฏิทินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน กำหนดค่าเป้าหมายการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ระดับหลักสูตร

1.3 ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งจัดเก็บหลักฐานตามพันธกิจในรอบปีการศึกษา (ระยะ 12 เดือน) ตามเกณฑ์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบประกันคุณภาพตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัย

1.4 ควบคุม กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ระดับหลักสูตร 2 ครั้ง/ปี (ภาคการศึกษาที่ 1 และภาคการศึกษาที่ 2) รายงานต่อผู้บริหารหน่วยงานและสภามหาวิทยาลัย รวมถึงมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานประจำไตรมาส หรือเป็นกรณี ตามที่หลักสูตร หรือหน่วยงานต่าง ๆ พบปัญหาหรือต้องการข้อเสนอแนะในการรายงานผลการดำเนินงาน

1.5 จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ผ่านระบบ (E – SAR) เพื่อรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ระดับหลักสูตร

1.6 จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ระดับหลักสูตร ผ่านระบบ CHE QA Online เพื่อรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

1.7 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในตามคุณสมบัติที่มหาวิทยาลัยกำหนด และดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในตามเกณฑ์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบคุณภาพที่กำหนด ตั้งแต่ระดับหลักสูตร ส่วนงานสนับสนุน และสถาบัน

1.8 รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ส่วนงานสถาบัน ต่อผู้บริหารหน่วยงาน และสภามหาวิทยาลัยเพื่อทราบ

1.9 นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน มาวางแผนพัฒนาคุณภาพ (Improvement Plan) รวมถึงปรับปรุงการดำเนินงานนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณา

1.10 จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ส่งหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ผ่านระบบ CHE QA Online ภายใน 120 วัน และเผยแพร่สู่สาธารณชน

1.11 เตรียมความพร้อมเพื่อรับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษานอกต่อไป

2. ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 การกำกับมาตรฐาน

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นไปตาม (1) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 (2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 โดยกำหนดกลไกการบริหารจัดการหลักสูตรตามวิธีแบบ PDCA ดังนี้

2.1.1 การวางแผนปรับปรุงหลักสูตรให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ (P)

ขั้นตอนการวางแผนปรับปรุงหลักสูตร มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1.1.1 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดกรอบแนวคิดของหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดประชุมสัมมนาคณาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรและผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ต่าง ๆ เพื่อระดมความคิดและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการมองภาพรวมและกำหนดทิศทางตลอดจนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียนของหลักสูตรที่จะพัฒนาขึ้น

2) ร่างหลักสูตร ที่ประชุมกำหนดภาพรวมของหลักสูตรและแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาเอกพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาดำเนินการร่างหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ โดยยึดหลักการการจัดการศึกษาแบบ Outcome Based Education (OBE) มาเป็นกรอบแนวคิดในการปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำหลักสูตรให้มีหัวข้อของหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ในแบบ มคอ. 2 รายละเอียดของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.)

3) เสนอคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตร โดยจัดให้มีการวิพากษ์หลักสูตรจัดให้มีการประชุมพิจารณาหลักสูตร เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตร เสนอมหาวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวประกอบไปด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 3 คน เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน 2 คน ระหว่างการประชุมพิจารณาหลักสูตร เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการทำหน้าที่บันทึกถ้อยแถลงการประชุมคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาในขั้นตอนต่อไป คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา นำข้อเสนอแนะที่ได้จากบันทึกถ้อยแถลงการประชุมของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรมาสรุปประมวลเพื่อนำไปปรับแก้ และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

4) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา เมื่อหลักสูตรผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรแล้ว คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาได้นำหลักสูตรเสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสตร์ โดยจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสตร์ กับคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่เป็นผู้จัดทำคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตร เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาศาสนาและวัฒนธรรม สามารถสอบถามให้เกิดความชัดเจนจากผู้จัดทำคำอธิบายรายวิชาได้อย่างครบถ้วน

5) เสนอคณะกรรมการประจำหมวดวิชาเฉพาะ สาขาวิชาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา

6) เสนอสภาวิชาการพิจารณาก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัยพิจารณา

7) เสนอสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร

2.1.1.2 ขั้นตอนการนำเสนอหลักสูตรต่อสภาวิชาการ เพื่อพิจารณาก่อนส่งต่อสภามหาวิทยาลัย และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาจึงดำเนินการตามขั้นตอนการเสนอหลักสูตรต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณาก่อนส่งต่อสภามหาวิทยาลัยและสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) เพื่อให้ทันกำหนดการเปิดสอนในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 ดังนี้

1) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา เสนอหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสภาวิชาการ

2) สภาวิชาการตรวจสอบหลักสูตรในเรื่องความถูกต้องของรูปแบบ หัวข้อ และความสอดคล้องของเอกสารกับรูปแบบของมหาวิทยาลัย คณะกรรมการสภาวิชาการ

3) แจ้งมติที่ประชุมคณะกรรมการสภาวิชาการให้ปรับแก้ และ/หรือชี้แจงเหตุผลกรณียืนยันขอไม่แก้ไขคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ปรับแก้และส่งคืนสภาวิชาการ คณะกรรมการสภาวิชาการตรวจสอบการแก้ไขหลักสูตรตามมติที่ประชุมคณะกรรมการสภาวิชาการ

4) สภาวิชาการเสนอหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ปรับแก้แล้ว สภามหาวิทยาลัย เพื่อเสนอที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยพิจารณา

5) สภาวิชาการเสนอหลักสูตรโดยมติสภามหาวิทยาลัยให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) รับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตร

2.1.2 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ (D)

ขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

2.1.2.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบไปด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยดำเนินการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผลในรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ. 2)

2.1.2.2 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยยึดหลักตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565

2.1.2.3 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประชุมชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผลในรายวิชาต่าง

ๆ ที่ได้ออกแบบไว้ไปจัดทำเป็นรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) และดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าว

2.1.3 การตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานที่กำหนด (C)

ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล มีดังนี้

2.1.3.1 ทุกรายวิชาจะต้องมีการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด กล่าวคือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผลเป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนด

2.1.3.2 มีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน 1 สัปดาห์ก่อนเปิดภาคการศึกษาเพื่อทวนสอบความถูกต้องของรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) และชี้แจงการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ

2.1.3.3 ทุกรายวิชาจะต้องมีการจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา (มคอ.5) ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้กำหนดไว้

2.1.3.4 มีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน 2 สัปดาห์ภายหลังปิดภาคการศึกษาเพื่อทวนสอบผลการจัดการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน และแนวทางการแก้ไขและพัฒนา

2.1.3.5 มีการจัดทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ทุกรายวิชาตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ. 2)

2.1.4 การนำผลการประเมินไปพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผล (A)

ขั้นตอนการดำเนินการการนำผลไปพัฒนา มีดังนี้

2.1.4.1 มีการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อพิจารณานำผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา มาพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผลในปีการศึกษาถัดไป

2.1.4.2 มีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี ให้เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. บัณฑิต

คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา กำหนดกลไกในการควบคุมคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรให้เป็นไปตาม (1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) (2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (3) คุณลักษณะพิเศษ

ของนักศึกษาในหลักสูตร และ (4) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยกำหนดกลไกการควบคุมคุณภาพตามแบบ PDCA ดังนี้

3.1 การวางแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (P)

ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตร มีดังนี้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตรวางแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งแผนพัฒนา ฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย

3.1.1 แผนพัฒนานักศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) ทั้ง 2 ข้อ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ใช้กลไกการออกแบบรายวิชา กลวิธีการสอน และการประเมินผลในรายวิชาต่าง ๆ มาเป็นแผนงานหลักในการผลักดันให้นักศึกษาบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) ทั้ง 2 ข้อ

3.1.2 แผนพัฒนานักศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม 4) ด้านลักษณะบุคคล กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้นำ (PLOs) ทั้ง 5 ด้าน มาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ทั้ง 4 ด้าน และกำหนดออกมาเป็นลำดับขั้นในการพัฒนาคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าว คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ใช้กลไกการออกแบบรายวิชา กลวิธีการสอน การประเมินผลในรายวิชา ต่าง ๆ มาเป็นแผนงานหลักในการผลักดันให้นักศึกษาบรรลุคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน ที่กำหนดไว้

3.1.3 แผนพัฒนานักศึกษาให้บรรลุคุณลักษณะพิเศษ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาในหลักสูตร กำหนดกลยุทธ์และวิธีการในการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษเหล่านั้น มาเป็นกลไกขับเคลื่อนให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาคูณลักษณะพิเศษเหล่านั้น

3.1.4 แผนส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้วางแผน (1) การประชาสัมพันธ์ (2) การสัมมนาและทำวิจัยกับความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต และ (3) การจัดสัมมนาเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับวิชาหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้นักศึกษาค้นพบแนวทางในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา

3.2 การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรตามแผนที่กำหนดไว้ทั้ง 3 แผน (D)

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

3.2.1 ออกแบบรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) ในรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้กำหนดไว้ในเรื่อง CLOs กลวิธีการสอนและการประเมินผล

3.2.2 จัดการเรียนการสอนตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3)

3.2.3 ประเมินผลการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประเมิน (Assessment Rubric) ซึ่ง จะถูกออกแบบให้เป็นเกณฑ์การประเมินที่สามารถวัดพัฒนาการของนักศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ได้

3.2.4 หลักสูตรร่วมกับคณะฯ จัดให้มีสัมมนาและ/หรือส่งเสริมให้อาจารย์ประจำ หลักสูตรเผยแพร่ผลงานวิชาการในการประชุมวิชาการในระดับชาติหรือนานาชาติ อย่างน้อยปี การศึกษาละ 1 ครั้ง

3.3 การทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตทั้ง 3 แผน (C)

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

3.3.1 ในทุกสิ้นปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ทวนสอบและดูแลกำกับ ติดตามนักศึกษาในหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนา PLOs คุณลักษณะตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และคุณลักษณะพิเศษ

3.3.2 ประเมินคุณภาพของบัณฑิตโดยให้บรรลุตตามกรอบคุณลักษณะบัณฑิตที่พึง ประสงค์

3.3.3 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประเมินผลการจัดสัมมนาและการเผยแพร่ผลงาน วิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกปีการศึกษา พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนเพื่อการพัฒนาในปีการศึกษาถัดไป

3.4 การนำผลการประเมินไปพัฒนาแผนการพัฒนากุณภาพบัณฑิตของหลักสูตร (A)

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

3.4.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร นำผลการทวนสอบนักศึกษาในปีการศึกษา ที่ผ่านมารีปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) ในรายวิชาต่าง ๆ ในปีการศึกษาถัดมาให้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่นักศึกษายังไม่ได้รับการพัฒนามตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.4.2 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร นำจุดแข็งจุดอ่อนที่ค้นพบมาพัฒนาการจัดงาน สัมมนาและการเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยนำเอาผลด้านการ ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและความรู้ความสามารถของบัณฑิตในหลักสูตรมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา แผนงานด้านนี้ หากนักศึกษาในหลักสูตรสามารถบรรลุเกณฑ์คุณภาพที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ นักศึกษาเหล่านั้นจะเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับ (1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของ หลักสูตร (PLOs) (2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (3) คุณลักษณะพิเศษของ นักศึกษาในหลักสูตร และ (4) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยบัณฑิตในหลักสูตรจะสามารถ

- 1) มีความรู้ความเข้าใจในระบบพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา นำไปปรับใช้ได้เหมาะสม สอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติและความต้องการของสังคม
- 2) มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และริเริ่มสร้างสรรค์ ด้วยการใช้เทคโนโลยีสื่อสารในด้านพุทธศาสตร์
- 3) มีจิตสำนึก มีวินัย ซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและจิตสาธารณะต่อสังคม
- 4) ความเป็นผู้นำ มีเหตุผล รับฟังความเห็นต่าง เสียสละ

4. นักศึกษา

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้กำหนดกลไกการดูแลนักศึกษาในหลักสูตรตามหลักการ PDCA ดังนี้

4.1 การวางแผนรับนักศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา (P)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้วางแผนรับนักศึกษาและเตรียมความพร้อม ดังนี้

4.1.1 กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาและวิธีการรับนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร และเป็นไปตามคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาในหลักสูตร และเป็นไปตามระเบียบการรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.1.2 กำหนดจำนวนนักศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพของหลักสูตรในการพัฒนานักศึกษาเหล่านั้นให้บรรลุ PLOs ของหลักสูตร และงบประมาณในการบริหารหลักสูตร

4.1.3 ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนในข้อ 3.1.2 กล่าวคือ จำนวนผู้สมัครไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้ปรับแผนงบประมาณการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาที่มีอยู่

4.2 การดำเนินงานดูแลนักศึกษาระหว่างการเรียนการสอน (D)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดกระบวนการดูแลนักศึกษา ดังนี้

4.2.1 กระบวนการให้คำปรึกษาวิชาการและแนะแนว

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่ นักศึกษาทุกคน พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวทางต่าง ๆ ในการเรียน

2) อาจารย์ที่ปรึกษาดังกล่าวจะต้องกำหนดชั่วโมงให้คำปรึกษา พร้อมจัดทำตารางการทำงานติดไว้หน้าห้องทำงานและเผยแพร่ในเว็บไซต์ของหลักสูตร

4.2.2 กระบวนการรักษานักศึกษาให้คงอยู่

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดให้มีการประชุมรายงานผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ข้อร้องเรียนของนักศึกษา และปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษาในหลักสูตร เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาทุกภาคการศึกษา

2) อาจารย์ที่ปรึกษารายงานผลการให้คำปรึกษา สถานภาพ ปัญหาและข้อร้องเรียนของนักศึกษาในที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ รายงานพัฒนาการของนักศึกษาและปัญหาที่ค้นพบในระหว่างการจัดการเรียนการสอน

4.2.3 กระบวนการอุทธรณ์และร้องเรียนของนักศึกษา

1) ในคาบแรกของการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนในทุกรายวิชาต้องแจกและชี้แจงรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ทั้งในเรื่องวัตถุประสงค์ของรายวิชา CLOs ที่นักศึกษาต้องบรรลุ กลวิธีการสอน วิธีการเก็บคะแนน และวิธีการประเมินผล ซึ่งต้องมีการแสดงเกณฑ์การประเมิน (Assessment Rubric) หรือเกณฑ์และเงื่อนไขการให้คะแนนที่ชัดเจน

2) รายงานหรือการเก็บคะแนนระหว่างเรียนในรูปแบบอื่น ๆ จะต้องแจ้งผลการประเมินให้นักศึกษารับทราบภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากนักศึกษาได้ส่งงาน เพื่อนักศึกษาจะได้นำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงงานในครั้งต่อไป

3) ในการสอบกลางภาค และปลายภาค หากนักศึกษาไม่พอใจในผลการประเมิน นักศึกษาสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบในการสอบ คะแนน และวิธีการประเมินของอาจารย์ในแต่ละรายวิชาได้

4.3 การทวนสอบแผนการดูแลนักศึกษา (C)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดกระบวนการทวนสอบแผนการดูแลนักศึกษา ดังนี้

4.3.1 กระบวนการทวนสอบผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และแนวทางแก้ไข

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำผลการประเมินด้านต่าง ๆ ดังกล่าว มากำหนดแนวทางการแก้ไขและแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาถัดไป

2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรชี้แจงแนวทางการแก้ไขและพัฒนาให้อาจารย์และนักศึกษารับทราบทุกภาคการศึกษา

4.3.2 กระบวนการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดให้มีการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในระดับรายวิชาทุกภาคการศึกษา

2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดให้มีการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในระดับหลักสูตรก่อนจบการศึกษา

4.3.3 กระบวนการสำเร็จการศึกษา

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในเรื่อง การบรรลุ PLOs กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา 4 ด้าน และคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาในหลักสูตร

3) นักศึกษาดำเนินตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการสำเร็จการศึกษา

4.3.4 การนำผลการทวนสอบไปปรับปรุงแผนการดูแลนักศึกษา (A)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดกระบวนการนำผลการทวนสอบไปปรับปรุงแผนการดูแลนักศึกษา ดังนี้

1) กระบวนการปรับปรุงแผนการรับนักศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา

(1) ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะนำแผนการรับนักศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาจริงมาทบทวนเพื่อปรับแผนการรับนักศึกษาในปีการศึกษาถัดไป

(2) ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะนำรายงานผลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาและผลการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลในรายวิชาเหล่านั้นมาทบทวนเพื่อปรับแผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาในปีการศึกษาถัดไป

2) กระบวนการปรับปรุงแผนการให้คำปรึกษาและแนะแนว

ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำรายงานผลการให้คำปรึกษาและแนะแนวของอาจารย์ที่ปรึกษา และข้อร้องเรียนของนักศึกษามาทบทวนเพื่อปรับแผนการให้คำปรึกษาและแนะแนวในปีการศึกษาถัดไป

3) กระบวนการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน

ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำรายงานผลการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ รายงานผลการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในแต่ละรายวิชา รายงานการประเมินผลการสอนของนักศึกษา และรายงานความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนมาทบทวนเพื่อปรับแผนการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาถัดไป

5. อาจารย์

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้กำหนดกลไกการบริหารและพัฒนาอาจารย์ตามหลักการ PDCA ดังนี้

5.1 การวางแผนอัตรากำลังอาจารย์ (P)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้วางแผนอัตรากำลังอาจารย์ในหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และสอดคล้องกับแผนการรับนักศึกษา และจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาจริง

5.2 การแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ และการรับอาจารย์ใหม่ (D)

5.2.1 การแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร
คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ประชุมร่วมกันและกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร ดังนี้

1) สรรหาอาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีคุณสมบัติและคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

2) ดำเนินการสรรหาและออกคำสั่งแต่งตั้งเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร

3) ชี้แจงบทบาทและหน้าที่การเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

5.2.2 การแต่งตั้งอาจารย์พิเศษ

อาจารย์พิเศษซึ่งจะเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติให้กับนักศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจึงได้กำหนดนโยบายการเชิญอาจารย์พิเศษ ดังนี้

1) ต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ตรง และมีความเชี่ยวชาญพิเศษ หรือมีวุฒิการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยคุณสมบัติของอาจารย์พิเศษ

2) ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรทั้งนี้ต้องเสนอประวัติและผลงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ/รายวิชาที่จะให้สอน

3) ให้มีการประเมินการสอนของอาจารย์พิเศษทุกภาคการศึกษา/ทุกครั้งที่มีการสอน

4) อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น ๆ

5.2.3 การรับอาจารย์ใหม่

มีการคัดเลือกอาจารย์ใหม่เพื่อมาเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยโดยอาจารย์ใหม่ดังกล่าวจะต้องมีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร

5.3 การพัฒนาอาจารย์ (D)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ดำเนินการพัฒนาอาจารย์ในหลักสูตร ดังนี้

5.3.1 กำหนดให้อาจารย์ในหลักสูตรทำวิจัยและผลิตผลงานวิชาการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565

5.3.2 จัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยและผลิตผลงานวิชาการ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการสรรหาแหล่งเผยแพร่ผลงานวิชาการให้แก่อาจารย์ในหลักสูตร

5.3.3 กระตุ้นและส่งเสริมให้อาจารย์ในหลักสูตรขอตำแหน่งทางวิชาการ

5.3.4 กำหนดให้อาจารย์ในหลักสูตรเข้าร่วมการสัมมนาหรืออบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

5.4 การมีส่วนร่วมของอาจารย์ในการวางแผน การติดตามและทบทวนหลักสูตร (D)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาต้องประชุมร่วมกัน ดังนี้

5.4.1 วางแผนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลก่อนเปิดภาคการศึกษา

5.4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของหลักสูตรเพื่อเตรียมไว้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตร

5.4.3 ปรัชญาหรือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร และได้บัณฑิตเป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

5.5 การทวนสอบคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของอาจารย์ (C)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดให้มีการประชุมทวนสอบคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนอย่างน้อยปี

การศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา กำหนดแนวทางแก้ไขรวมทั้งสรรหาอาจารย์ใหม่ ๆ มาประจำหลักสูตร

5.6 การพัฒนาแผนอัตรากำลังและการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ (A)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำผลการทวนสอบคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของอาจารย์มาเป็นข้อมูลในการปรับแผนอัตรากำลังและการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ได้ค้นพบ

6. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้วางกลไกการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรให้สามารถบรรลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อ และมีประสิทธิผลในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของตลาด มีคุณลักษณะพิเศษที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัยและมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 อีกทั้งกลไกดังกล่าวยังใช้หลักการ PDCA มาขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

6.1 การออกแบบหลักสูตรและวางระบบการจัดการเรียนการสอน (P)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้วางแผนและออกแบบปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้ทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ ในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้นำหลักการจัดการศึกษาแบบ Outcomes Based Education (OBE) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 มาเป็นเกณฑ์หลักในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

6.1.1 ออกแบบ PLOs คุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร และเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.1.2 นำ PLOs คุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มาออกแบบรายวิชาและแผนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการของ Bloom's Taxonomy (Revised) ในการจัดแผนการศึกษา

6.1.3 ออกแบบ CLOs วิธีการสอน และการประเมินผลในทุกรายวิชา โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) CLOs ในแต่ละรายวิชาจะต้องผลักดันให้นักศึกษาสามารถบรรลุ PLOs ในส่วนที่ รายวิชานั้น ๆ รับมอบมา

2) วัตถุประสงค์ของรายวิชา เนื้อหาวิชา บทเรียน วิธีการและเกณฑ์ในการประเมินผลต้องสอดคล้องและผลักดันให้นักศึกษาบรรลุ CLOs ที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น ๆ

3) กิจกรรมการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับหลักการสอนแบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ได้ตลอดชีพ

4) การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และใช้การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

6.1.4 จัดประชุมอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อร่วมกันกำหนดผู้รับผิดชอบในรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร และชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) แผนการจัดการศึกษา และแนวทางในการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้

6.1.5 อาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชาต่าง ๆ จัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนด และส่งให้แก่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อทวนสอบความถูกต้องอย่างน้อย 1 อาทิตย์ก่อนเปิดภาคการศึกษา

6.2 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผน (D)

ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควบคุม กำกับและติดตามการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผน ดังนี้

6.2.1 จัดให้มีการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน อย่างน้อย 1 รายวิชา 1 ครั้งต่อภาคการศึกษา

6.2.2 จัดให้มีการประชุมรายงานผลการจัดการเรียนการสอนทุกสิ้นภาคการศึกษา

6.3 การดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอน (C)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา ดังนี้

6.3.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาต่าง ๆ ต้องจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานรายวิชา (มคอ.5) ภายใน 30 วันหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนให้แก่คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

6.3.2 จัดให้มีการประชุมรายงานผลการจัดการเรียนการสอนทุกสิ้นภาคการศึกษา โดยนำเอารายงานผลการดำเนินงานรายวิชา (มคอ.5) ในรายวิชาต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อทวนสอบประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

6.3.3 จัดให้มีการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ทุกรายวิชา

6.4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงกลวิธีการสอน (A)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ในรายวิชานั้น ๆ ในปีการศึกษาถัดไป

6.5 การประกันผลลัพธ์การเรียนรู้

6.5.1 คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนระดับภาควิชา จัดทำร่างรายการวิชาตามแผนการศึกษาของนักศึกษา เพื่อให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพิจารณาความถูกต้องและประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

6.5.2 มีการประชุมคณาจารย์เพื่อพิจารณากำหนดผู้สอน ตามความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาและประสบการณ์การทำงานของแต่ละคนให้เหมาะสมกับสาระรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย

6.5.3 คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนระดับภาควิชารวบรวมข้อมูล เพื่อนำเข้าประชุมภาควิชาโดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเข้าร่วมประชุม เพื่อพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง นอกจากนี้หลักสูตรได้มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก หรือผู้เชี่ยวชาญมาเป็นอาจารย์พิเศษในบางหัวข้อ บางรายวิชา กำหนดให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาจัดทำ มคอ.3/4 ก่อนเปิดภาคการศึกษา

6.5.4 อาจารย์ผู้สอนชี้แจงแผนการเรียน เกณฑ์การวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบในวันแรกของการเรียนการสอน

6.5.5 หลังปิดภาคการศึกษา นักศึกษาประเมินการสอนของอาจารย์

6.5.6 คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรร่วมกันกำหนดแนวทางในการกำหนดอาจารย์ผู้สอนในแต่ละปีการศึกษา

7. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ร่วมกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ในการจัดสรรสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาให้นักศึกษาใน หลักสูตรสามารถบรรลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อได้ ดังนี้

7.1 การบริหารงบประมาณ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา จัดสรรงบประมาณประจำปี ทั้งงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้เพื่อจัดซื้อทรัพยากรการเรียนการสอนที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีมติเห็นชอบว่าจำเป็นต่อการสนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียน สร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา และสามารถพัฒนาให้นักศึกษาบรรลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อได้

7.2 ทรัพยากรการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้สำรวจทรัพยากรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แล้วพบว่า มหาวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะสามารถส่งเสริมการเรียนการสอนของหลักสูตรให้บรรลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยมีความพร้อมด้านหนังสือ ตำรา และการสืบค้นผ่านฐานข้อมูล โดยมีห้องสมุดที่มีหนังสือเกี่ยวกับรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาการสอนพระพุทธศาสนา และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงฐานข้อมูลที่จะให้สืบค้น และภาควิชาที่เกี่ยวข้องมีหนังสือ ตำราเฉพาะทาง รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ได้แก่

- 1) หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา
- 3) ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง
- 4) ระบบเครือข่าย

7.3 การจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติม

นอกจากนี้แล้ว เพื่อสร้างความมั่นใจว่า นักศึกษาในหลักสูตรจะได้ตำราและสื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัยและสอดคล้องต่อการพัฒนา PLOs ทั้ง 5 ข้อ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้วางแผนการจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติมในแต่ละปีการศึกษา โดยมีกลไกดังต่อไปนี้

7.3.1 มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผนจัดหาและติดตามการใช้ทรัพยากรการเรียนการสอน

7.3.2 ให้อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนเสนอรายชื่อสื่อ และตำราที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนการวิจัยต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

7.3.3 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดสรรงบประมาณประจำปีและจัดซื้อตำราและสื่อต่างๆ

7.3.4 ประสานงานกับห้องสมุดในการจัดซื้อหนังสือ และตำราที่เกี่ยวข้อง

7.3.5 สำรวจความต้องการและการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

7.4 การประเมินความเพียงพอของทรัพยากร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผนจัดหาและติดตามการใช้ทรัพยากรการเรียนการสอน และเจ้าหน้าที่ด้านสารสนเทศซึ่งทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อของอาจารย์ร่วมกันประเมินความพอเพียงและความต้องการใช้สื่อของอาจารย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.4.1 เป้าหมาย จัดให้มีห้องเรียน สื่อการสอน ระบบเครือข่ายและช่องทางการเรียนรู้ที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนการศึกษาในห้องเรียน นอกห้องเรียนและเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

7.4.2 การดำเนินการ 1) จัดให้มีห้องเรียนที่มีความพร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ
2) จัดให้มีเครือข่ายและห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสมเพียงพอ เพื่อให้นักศึกษาสามารถ

ศึกษาค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง 3) จัดให้มีห้องสมุดให้บริการทั้งหนังสือ ตำรา โสตทัศนวัสดุเพื่อการเรียนรู้

7.4.3 การประเมินผล 1) สถิติของจำนวนหนังสือ ตำราและโสตทัศนวัสดุเพื่อการเรียนรู้ที่มีให้บริการ และสถิติการใช้งานหนังสือ ตำรา และโสตทัศนวัสดุเพื่อการเรียนรู้ 2) ผลสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการให้บริการทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้และปฏิบัติการ

8. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษา

8.1 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษา

กำหนดให้มีระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งในระดับรายวิชาทุกรายวิชาและในระดับหลักสูตร ดังนี้

8.1.1 การทวนสอบฯ ระดับรายวิชา มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) ทุกรายวิชาในหลักสูตรต้องมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) ซึ่งต้องกำหนดตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่ได้รับมอบหมายมาจากหลักสูตร (ดังแสดงในตารางแสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา) จำแนกตามรายวิชา กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร PLOs : Program Learning Outcomes)

2) ทุกรายวิชาในหลักสูตรต้องจัดทำเกณฑ์การประเมินผล (Assessment Rubric) โดยนำ CLOs ในรายวิชามาเป็นเกณฑ์ในการจัดทำ และชี้แจงให้นักศึกษารับทราบในเกณฑ์ดังกล่าวในช่วงแรกของจัดการเรียนการสอน

3) ทุกรายวิชาในหลักสูตรต้องประเมินผลและให้ระดับคะแนน (เกรด) ตาม Assessment Rubric ที่กำหนดไว้

4) ในทุกภาคการศึกษา ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนและการประเมินผล คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จะต้องจัดประชุมเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ รายงานผลการประเมินและคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ชี้แจงกำหนดการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ

5) ให้จัดการทวนสอบฯ ในรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในภาคการศึกษาต้นในภาคการศึกษาปลาย และรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในภาคการศึกษาปลายในภาคการศึกษาต้นของปีการศึกษาถัดมา โดยในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะกำหนดวิธีการทวนสอบ ฯ ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ให้ดำเนินการทวนสอบฯ ในรายวิชาที่เป็นรายวิชาลำดับถัดไปของรายวิชานั้น ๆ เช่น ทวนสอบรายวิชา เพราะถ้านักศึกษาไม่บรรลุ CLOs ของรายวิชา ก็ไม่สามารถมีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะเรียนวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับมติในที่ประชุม

(2) ให้ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) นั้นมาเป็นเกณฑ์ในการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ โดยจัดทวนสอบฯ ในสัปดาห์แรกของการเรียนการสอน

(3) ในการทวนสอบฯ หากพบว่านักศึกษายังไม่บรรลุ CLOs ข้อใด ให้อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่ถูกกำหนดให้เป็นวิชาทวนสอบฯ พัฒนาเพิ่มเติม CLOs ข้อนั้น ๆ ให้แล้วเสร็จภายในสัปดาห์แรกของการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้บรรลุ CLOs ในวิชาลำดับถัดไปได้

8.1.2 การทวนสอบฯ ระดับหลักสูตร มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) จัดให้มีการทวนสอบฯ ระดับหลักสูตรในรายวิชา
- 2) จัดทำเกณฑ์การประเมินผลคุณภาพ หรือในรูปแบบ Assessment Rubric ที่ใช้ CLOs ที่กำหนดในหลักสูตรเป็นเกณฑ์หลักในการวัดผล
- 3) นักศึกษาต้องบรรลุเกณฑ์ขั้นต่ำสุดของ CLOs ที่กำหนดในหลักสูตรจึงจะสามารถได้ระดับผ่าน (pass) ในรายวิชา

8.2 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษา

เน้นการทำวิจัยดูผลสัมฤทธิ์ของการประกอบอาชีพของบัณฑิต และนำผลวิจัยที่ได้ย้อนกลับมาปรับปรุงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) กระบวนการเรียนการสอน และหลักสูตรแบบครบวงจร รวมทั้งการประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยอาจดำเนินการได้ดังนี้

8.2.1 การรวบรวมภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยประเมินจากบัณฑิตแต่ละรุ่นที่สำเร็จการศึกษาในด้านของระยะเวลาในการหางานทำ ความเห็นต่อความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจของบัณฑิตในการประกอบอาชีพ

8.2.2 การสำรวจความเห็นของผู้ใช้บัณฑิต โดยการสัมภาษณ์หรือการส่งแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้น ๆ

8.2.3 การเปิดโอกาสให้บัณฑิตเสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

8.2.4 ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ประเมินหลักสูตรหรืออาจารย์พิเศษต่อความพร้อมของนักศึกษาในการเรียน และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาองค์ความรู้ของนักศึกษา

หมวดที่ 8

ระบบและกลไกของการพัฒนาหลักสูตร

1. การพัฒนาหลักสูตรในภาพรวม

การวางแผนคุณภาพมีการดำเนินการต่อไปนี้

1.1 ขั้นการเตรียมการ ซึ่งการเตรียมการที่มีความสำคัญ

1.1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดทำการศึกษาทำความเข้าใจโดยใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อมาเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการรวบรวมข้อมูล ในช่วงท้ายเน้นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-study Report)

1.1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการตั้งคณะกรรมการควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรเป็นกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพงานนั้น

1.2 ขั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้น 4 ขั้นตอน

1.2.1 การวางแผน จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่าง ๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ เป็นต้น

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากร รายกลุ่ม รายหมวด และให้การนิเทศ

1.2.3 การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมิน

ต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

1.2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลแล้วนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

1.3 ขั้นตอนการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน

2. การควบคุมคุณภาพ

2.1 มหาวิทยาลัยมีกลไกกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจะต้องส่ง มคอ.5 ภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษา

2.2 หลักสูตรภายใต้การบริหารงานของภาควิชามีการกำหนดให้มีคณะกรรมการงานวิชาการ กำกับให้ผู้สอนจัดทำ มคอ. 5/6

2.3 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรตรวจสอบรายงาน มคอ. 5/6 ของแต่ละรายวิชาในหลักสูตร เพื่อ พิจารณาความสอดคล้องตามคำอธิบายรายวิชาที่มีอยู่ใน มคอ. 2

2.4 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีการประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ. 7 ภายใน 60 วัน หลังปีการศึกษา และมีการประเมินหลักสูตร

2.5 เสนอที่ประชุมภาคพิจารณาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนาผลการดำเนินงานต่อไป

3. การจัดการกับความเสียงของหลักสูตร

ความเสียงที่อาจเกิดขึ้น	แผนรับมือความเสียง
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ลาออกและพ้นสภาพจำนวนมาก	- สร้างความเข้าใจ และเชื่อมั่นในเส้นทางอาชีพแก่นักศึกษาและผู้ปกครอง - สร้างความรักและความผูกพันระหว่างนักศึกษากับคณะ สถาบัน - สร้างระบบการติดตามให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหาผลการเรียน และปัญหาการปรับตัวเข้ากับสถาบันการศึกษา - จัดให้ศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในสายอาชีพ มาพูดให้นักศึกษาและผู้ปกครองได้ฟัง และรับทราบข้อมูล - จัดประชาสัมพันธ์การรับเข้าศึกษาต่อ
นักศึกษาที่สนใจสมัครเรียนมีจำนวนน้อย	- จัดประชาสัมพันธ์การรับเข้าศึกษาต่อ - จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในบรรยากาศการเรียน เพื่อลดกลัวของนักศึกษาไทย
การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565	ให้คณาจารย์ทุกท่านศึกษามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 อย่างละเอียดและลึกซึ้งเพื่อออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินได้ถูกต้อง เหมาะสม และครอบคลุม นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมนิเทศผู้สอนแต่ละภาคการศึกษา ก่อนปฏิบัติการสอนในภาคการศึกษานั้น ๆ
ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนยังไม่เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนด	- หลักสูตรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนที่เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตรผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ หรือสนับสนุนให้อาจารย์ศึกษาต่อ - จัดระบบพัฒนาอาจารย์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

4. การจัดการข้อร้องเรียน

การดำเนินการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา มีระบบและกลไกการจัดการข้อร้องเรียน เพื่อให้การจัดการข้อเรียนจากนักศึกษาของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนของระบบและกลไกการจัดการข้อร้องเรียน ดังนี้

4.1 อาจารย์ประจำหลักสูตรรับเรื่องร้องเรียนของนักศึกษา จากกล่องรับเรื่องร้องเรียน กระดานสนทนา ผ่านทางเว็บไซต์ของคณะฯ รวมถึงผ่านระบบ Social Network ต่าง ๆ ฯลฯ

4.2 หลังจากอาจารย์ประจำหลักสูตรได้รับข้อร้องเรียนของนักศึกษาแล้ว จึงทำการบันทึกข้อร้องเรียน ลงระบบและส่งต่อไปยังฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บริหารรับทราบ

4.3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับทราบข้อร้องเรียน และดำเนินการติดต่อนักศึกษาเพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบการพิจารณาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขและป้องกัน

4.4 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาในข้อร้องเรียน พร้อมทั้งแจ้งให้นักศึกษาทราบ และบันทึก ข้อมูลผลการแก้ไขลงในระบบ จากนั้นจึงรายงานผลการดำเนินงานให้แก่อาจารย์ประจำหลักสูตร รวมถึง ผู้บริหารรับทราบ

4.5 อาจารย์ประจำหลักสูตรประชุมสรุปรายงานการร้องเรียนของนักศึกษา และผลการดำเนินงาน แก้ไขปัญหา เพื่อประเมินความเสี่ยงและหาแนวทางการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และรายงานให้แก่ ผู้บริหารรับทราบ

4.6 จัดเก็บผลการจัดการข้อร้องเรียนลงระบบ เพื่อเผยแพร่และแบ่งปันเป็นกรณีศึกษา (Knowledge Sharing) ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกับข้อร้องเรียนของนักศึกษาในกรณี ต่อไป

5. การอุทธรณ์และการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

นักศึกษาอุทธรณ์ผลการเรียนผ่านช่องทางการส่งเอกสารขออุทธรณ์ผลการศึกษา โดยนำส่งที่เลขานุการหลักสูตร ประธานหลักสูตรตรวจสอบผลการอุทธรณ์แล้วดำเนินการ 2 แนวทาง ดังนี้

5.1 แก้ไขผลการเรียน โดยให้อาจารย์ประจำรายวิชาแก้ไข แจ้งผลการแก้ไขแก่นักศึกษา แก้ไขผลการเรียนในระบบบริการการศึกษา

5.2 คงผลการเรียนเดิมแล้วแจ้งผลการอุทธรณ์แก่ผู้ร้องเรียน

กระบวนการพิจารณาข้อร้องเรียนอยู่ภายใต้คณะกรรมการอุทธรณ์ที่แต่งตั้งจากผู้เป็นกลาง และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

6. การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร

หลักสูตรฯ มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเป็นประจำทุกปี โดยใช้เกณฑ์ที่สภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 โดยองค์ประกอบ คุณสมบัติเฉพาะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเป็นระยะ ๆ และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี

6.1 โดยนักศึกษาและบัณฑิต

6.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรที่ประกอบด้วยผู้แทนบัณฑิต ผู้แทนนักศึกษาปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต

6.1.2 คณะกรรมการฯ วางแผนประเมินอย่างเป็นระบบ

6.1.3 ดำเนินการสำรวจข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินหลักสูตรจากผู้เรียนปัจจุบัน และจากผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการศึกษาในหลักสูตรทุกรุ่น

6.2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือจากผู้ประเมินภายนอก

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรทำการวิเคราะห์และประเมินหลักสูตรในภาพรวม และใช้ข้อมูลย้อนกลับของผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ใช้บัณฑิตประกอบการประเมิน

6.3 โดยผู้ใช้บัณฑิตและ/หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ

6.3.1 ติดตามบัณฑิตใหม่โดยสำรวจข้อมูลจากนายจ้างและ/หรือผู้บังคับบัญชาโดยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

6.3.2 ติดตามจากผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ (ถ้ามี)

7. การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

7.1 การปรับปรุงรายวิชา

จากการรวบรวมข้อมูลและการประเมินการสอนของอาจารย์ อาจนำผลที่ได้มาปรับปรุงรายวิชาหรือเพิ่มรายวิชาเลือก ซึ่งถือเป็นการปรับปรุงหลักสูตรที่ไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร การปรับปรุงเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับตามความต้องการของผู้เรียนซึ่งถือเป็นการปรับปรุงหลักสูตรที่ไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร

7.2 การปรับปรุงหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตรทั้งฉบับถือเป็นการปรับปรุงมาก และมีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร จะทำทุก 5 ปีเมื่อครบรอบระยะเวลาการใช้หลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต โดยมีขั้นตอนดังนี้

7.2.1 คณะกรรมการประเมินหลักสูตร จัดทำรายงานการประเมินผล และเสนอ
ประเด็นที่จำเป็นในการปรับปรุง

7.2.2 จัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

7.2.3 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรและให้ข้อเสนอแนะ

7.2.4 หลักสูตรที่ได้ปรับปรุงเสนอให้สภาวิชาการพิจารณาก่อนนำเสนอสภา
มหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เอกสารเปรียบเทียบหลักสูตรเดิมกับหลักสูตรปรับปรุงใหม่

1. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
1. รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : 25491861110441 ภาษาไทย : ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies for Development	1. รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : 25491861110441 ภาษาไทย : ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies for Development	คงเดิม
2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) : ศิลปศาสตรบัณฑิต (พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา) ชื่อย่อ (ภาษาไทย) : ศศ.บ. (พุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา) ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies for Development) ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies for Development)	2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) : ศิลปศาสตร บัณฑิต (พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา) ชื่อย่อ (ภาษาไทย) : ศศ.บ. (พุทธ ศาสตร์เพื่อการพัฒนา) ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies for Development) ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies for Development)	คงเดิม

2. สาระในการปรับปรุง

2.1 ปรัชญาของหลักสูตร

ปรัชญาของหลักสูตร		เหตุผล
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	
ผลิตบัณฑิตให้รอบรู้ พุทธศาสตร์ พัฒนาชาติและ สังคม บ่มเพาะวัฒนธรรม น้อม นำปรัชญาเศรษฐกิจ พัฒนาชีวิต แบบพอเพียง สร้างสรรค์ นวัตกรรมวิชาการ ทำงานอย่างมี ความสุข มั่นคงและยั่งยืน	หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) จัด การศึกษาโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ การเรียนรู้ (Outcome-Based Education) โดยการใช้การบูรณาการ หลักพุทธศาสตร์กับศาสตร์สมัยใหม่ มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น บุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความประพฤติ (วิชา จรณสมฺปนฺโน) คือ เป็นคนเก่ง มีความรู้ความสามารถ มีทักษะที่ จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและ การทำงานในสังคม เป็นคนดี มีจริยธรรม ประกอบด้วยคุณธรรม ศีลธรรม จรรยาที่ ดีงามตาม หลักพระพุทธศาสนา ดำเนินชีวิต ตามหลักธรรมคำสอนของ พระพุทธศาสนา มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม เอาใจใส่ในการบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมใน การพัฒนาสังคม ตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ในฐานะพลเมืองโลก หลักสูตรฯ ปลูกฝังความ สนใจและความกระตือรือร้นที่จะ เรียนรู้อย่างแท้จริงในผู้เรียน โดยเชื่อ	เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแนวใหม่ โดย ปรัชญาการศึกษามุ่ง สะท้อนให้เห็นความ เชื่อ การจัดการศึกษา และความมุ่งมั่นในการ ผลิตบัณฑิต

	ว่าการส่งเสริมความรู้สึกเปิดกว้างและความมั่นใจในความสำเร็จของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาโดยรวมของผู้เรียน หลักสูตรฯ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยพัฒนาผู้เรียนจากความต้องการ และให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า ทดลองลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองและสังคม หลักสูตรฯ มุ่งเตรียมความพร้อมสู่การทำงานในองค์กรต่าง ๆ อย่างมืออาชีพ และเป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม	
--	--	--

2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีรายละเอียดการปรับปรุงดังนี้

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	หมายเหตุ
1. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตน พัฒนาคน พัฒนางาน ในองค์กรด้วยการประยุกต์ใช้หลักพุทธศาสตร์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. เพื่อให้บัณฑิตมีความคิดวิเคราะห์ ริเริ่มสร้างสรรค์ และมีภาวะผู้นำในการนำความรู้ไปบูรณาการกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองตามแนวพุทธศาสตร์ 3. เพื่อให้บัณฑิตมีทักษะในการวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ และสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 ด้วยการประยุกต์ใช้หลักพุทธศาสตร์	PEO 1 มีความรู้ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาตนเอง และมีความเข้าใจในข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล PEO 2 มีการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด PEO 3 มีการใช้เครื่องมือดิจิทัล AI หรือ APP ในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้ PEO 4 มีคุณธรรมจริยธรรมที่หลักสูตรกำหนดไว้ ประกอบไปด้วย การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness) PEO 5 มีคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งประกอบไปด้วย การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัวปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทนต่อการแก้ปัญหา (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และ ความพิถีพิถัน (Conscientiousness)	เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร หรือผู้ใช้บัณฑิต

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563 กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563			หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567		
โครงสร้างหลักสูตร			โครงสร้างหลักสูตร		
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต		1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	24 หน่วยกิต	
2. หมวดวิชาเฉพาะ	90 หน่วยกิต		2. หมวดวิชาเฉพาะ	93 หน่วยกิต	
2.1 กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา	30 หน่วยกิต		2.1 รายวิชาบังคับ	69 หน่วยกิต	
2.1.1 รายวิชาบังคับ	24 หน่วยกิต		2.2 รายวิชาเลือก	18 หน่วยกิต	
2.1.2 รายวิชาเลือกเรียน	6 หน่วยกิต		2.3 รายวิชาฝึกประสบการณ์	6 หน่วยกิต	
2.2 กลุ่มวิชาเอกพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา	60 หน่วยกิต		3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต	
2.2.1 รายวิชาบังคับ	48 หน่วยกิต				
2.2.2 รายวิชาเลือกเรียน	12 หน่วยกิต				
3. หมวดวิชาฝึกประสบการณ์	6 หน่วยกิต				
4. หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต				
รวม	132 หน่วยกิต		รวม	123 หน่วยกิต	

ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
1. โครงสร้างหลักสูตร		
หมวดศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต	หมวดศึกษาทั่วไป 24 หน่วยกิต	เหตุผล
1) รายวิชาบังคับ 18 หน่วยกิต 2) รายวิชาเลือกเรียน 12 หน่วยกิต รวม 30 หน่วยกิต	1) รายวิชาพื้นฐานบังคับ ไม่นับหน่วยกิต 3 รายวิชา 2) รายวิชาบังคับ 8 รายวิชา จำนวน 24 หน่วยกิต	ยกเลิกรายวิชาเลือกเรียน
	รายวิชาพื้นฐาน บังคับ ไม่นับหน่วยกิต 3 รายวิชา GE0001 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 (3) (3-0-6) Fundamental English I โครงสร้างภาษาอังกฤษ คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา สำนวนภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เน้นฝึกทักษะฟัง-พูดเบื้องต้น สามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความทั่ว ๆ ไปได้	เพิ่มรายวิชา
	GE0002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 (3) (3-0-6) Fundamental English II พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่มีความซับซ้อน ได้ถูกต้องตามหลักภาษา โดยเน้นการสนทนาภาษาอังกฤษใน ชีวิตประจำวัน ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสังคม การ ทำงาน หรือด้านการศึกษา ในระดับกลางไปจนถึงระดับสูงและ ประยุกต์ใช้ในการสอบวัดระดับทางภาษาอังกฤษได้	เพิ่มรายวิชา

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
	GE0003 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3 (3) (3-0-6) Fundamental English III พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ สำนวนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเชิงวิชาการในระดับสูงได้ สามารถใช้ภาษาอังกฤษด้าน สังคม การทำงาน หรือด้านการศึกษาได้ สามารถพูดและเขียน ข้อความที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจนและถูกต้องตามโครงสร้าง ไวยากรณ์ พร้อมทั้งสามารถใช้คำเชื่อมประโยคได้อย่างถูกต้อง	เพิ่มรายวิชา
1) รายวิชาในกลุ่มสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต		ยกเลิกกลุ่มวิชา
รายวิชาบังคับ 3 หน่วยกิต		ยกเลิก
GE1001 การต่อต้านการทุจริต 3 (3-0-6) Anti-Corruption ความหมายของการทุจริต ประเภทและรูปแบบของ การทุจริต ทุจริตโดยตรง ทุจริตโดยอ้อม ทุจริตเชิงนโยบาย ผลประโยชน์ส่วนตน และส่วนรวม สาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิด ความขัดแย้งของผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม ผลกระทบของการทุจริตที่มีต่อสภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ผลกระทบของการทุจริตที่มีต่อพัฒนาการและความ เจริญเติบโตของประเทศไทย สาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการ ทุจริต หลักธรรมาภิบาลสากลในการปฏิบัติงาน นโยบายและ แนวทางในการบริหารงานด้วยธรรมาภิบาล กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	GE1005 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต 3 (3-0-6) Prevention and Suppression of Corruption หลักการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การปรับ ฐานความคิดด้านทุจริตส่วนตนและส่วนรวม สังคมที่ไม่ทนต่อการ ทุจริต หลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล จิตพอเพียงพื้นฐานของการ ด้านทุจริต การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปราม การทุจริตตามหลักพระพุทธศาสนา	- แก้ไขรหัสรายวิชา - แก้ไขชื่อรายวิชา - แก้ไขคำอธิบายรายวิชา - ปรับเป็นรายวิชาบังคับ - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
กับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับสากล ระดับประเทศ ทักษะและความตระหนักถึงผลกระทบที่ ร้ายแรงของการทุจริต จิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีในการ ป้องกันและต่อต้านการทุจริต แนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อ หลีกเลี่ยงการทุจริต		
รายวิชาเลือกเรียน 3 หน่วยกิต		ยกเลิก
GE1002 ท้องถิ่นศึกษา 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE1003 มนุษย์กับกฎหมาย 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE1004 สันติศึกษา 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE1005 การศึกษาเพื่อชีวิต 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE1006 ไทยศึกษา 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE1007 มนุษย์กับหน้าที่พลเมือง 3 (3-0-6) Human and Civic Education ความหมายของสังคม โครงสร้างสังคมไทย ปัญหาของ สังคมไทย การสร้างสำนึกทางสังคม และหน้าที่ความรับผิดชอบ ของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในฐานะพลเมืองโลก การ ปลูกฝังมโนสำนึกทางจริยธรรม หลักธรรมาภิบาล การบูรณา การพุทธจริยธรรมกับสังคม แนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหาทุจริตและสร้างสภาวะทางสังคมแนวพุทธ	GE1001 วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก 3 (3-0-6) MBU Way to Thai and Global Citizens ความเป็นมาของ มมร ความเข้าใจอัตลักษณ์และความ เชี่ยวชาญขององค์กร การสร้างจิตวิญญาณความเป็น มมร การพัฒนา บุคลิกภาพและความเป็นสากลแบบ มมร ความรอบรู้ในหลัก พระพุทธศาสนาและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในบริ สังคมไทยร่วมสมัยและระดับชาติ รักและศรัทธาในมหาวิทยาลัย การ วางแผนชีวิตเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคม โลก สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ความภาคภูมิใจในการเป็นพลเมือง ไทยและพลเมืองโลก	- แก่ไรให้สรายวิชา - แก่ไรซื้อรายวิชา - แก่ไรคำอธิบายรายวิชา - ปรับเป็นรายวิชาบังคับ - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
2) รายวิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต		ยกเลิกกลุ่มวิชา

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
รายวิชาบังคับ 3 หน่วยกิต		ยกเลิก
GE2001 มนุษย์กับการแสวงหาความรู้ 3 (3-0-6) Man and Acquiring Knowledge ความหมาย ความสำคัญของปรัชญา อภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ทั้งปรัชญาตะวันตกและ ปรัชญาตะวันออกตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงยุคปัจจุบัน ลักษณะ ความคิด กระบวนการของความคิดอย่างมีเหตุผล ภาษากับการ ใช้เหตุผลทั้งแบบนิรนัยและอุปนัย ประยุกต์หลักปรัชญาในการ ดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	GE1002 มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล 3 (3-0-6) Human and Living in Digital Age ธรรมชาติ ทัศนคติ และพฤติกรรมของมนุษย์ ดิจิทัลกับการ เรียนรู้ การคิดเชิงการออกแบบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารในชีวิตประจำวัน ความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยี สารสนเทศ กฎหมายดิจิทัล หลักศานากับดิจิทัล และการรู้เท่าทันสื่อ และสารสนเทศดิจิทัล การแก้ปัญหาสังคมในยุคดิจิทัลและมีสมรรถนะ ดิจิทัล	- แก่ให้สรายวิชา - แก่ให้ชื่อรายวิชา - แก่ให้คำอธิบายรายวิชา - ปรับเป็นรายวิชาบังคับ - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
รายวิชาเลือกเรียน 3 หน่วยกิต		ยกเลิก
GE2002 พุทธจริยธรรมศึกษา 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE2003 การวางแผนชีวิต 3 (3-0-6) Life Planning ความหมายและความสำคัญของการวางแผนชีวิตให้มี ความสุขยั่งยืน เริ่มตั้งแต่ชีวิตการเรียน การทำงาน การ เตรียมการสำหรับการมีครอบครัวที่มีความสุข หลักการบริหาร ครอบครัวภายใต้สภาวะสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว เรียนรู้ความแตกต่าง ระหว่างบุคคลเพื่อให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข วินัยชาวบ้าน นำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนและการดำรงชีวิต	GE1007 ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 3 (2-2-5) 21st Century Skills for Living and Occupations แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะ ด้านสารสนเทศ และเทคโนโลยี บรูณาการ การประยุกต์เพื่อพัฒนา ทักษะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างมี คุณภาพในศตวรรษที่ 21	- แก่ให้สรายวิชา - แก่ให้ชื่อรายวิชา - แก่ให้คำอธิบายรายวิชา - ปรับเป็นรายวิชาบังคับ - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
GE2004 พุทธศิลป์และโบราณคดี 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE2005 จิตวิทยากับชีวิต 3 (3-0-6)		ยกเลิก

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
3) กลุ่มวิชาภาษา 12 หน่วยกิต		ยกเลิกกลุ่มวิชา
รายวิชาบังคับ 9 หน่วยกิต		ยกเลิก
GE3001 ภาษาไทย 3 (3-0-6) Thai Language หลักเกณฑ์แนวคิดที่เป็นพื้นฐานของการสื่อสาร ธรรมชาติของภาษา การใช้ภาษาไทยมาตรฐานในปัจจุบัน การ ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนเพื่อการสื่อสารใน ชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานการแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะ ของการใช้ภาษาไทย การอ้างอิง การเชื่อมโยงภาษาไทยในกลุ่ม ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน การสืบค้นสารสนเทศและการ นำเสนอผลงานด้วยสื่อต่างๆ	GE1003 ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร 3 (2-2-5) Thai Language for Communication แนวคิดเบื้องต้นของการสื่อสาร ความสำคัญ ประเภท ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย กระบวนการสื่อสาร ศิลปะการสื่อสาร ทั้งทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน การพูด จริยธรรมการสื่อสารใน สังคมยุคดิจิทัล หลักการสื่อสารตามแนวพุทธศาสนา	- แก่ให้สรายวิชา - แก่ให้ชื้อรายวิชา - แก่ให้คำอธิบายรายวิชา - ปรับเป็นรายวิชาบังคับ - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
GE3002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE3003 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น 3 (3-0-6) English for Communication and informal Retrieval การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เน้นฝึกฟัง-พูด เบื้องต้น ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการ สืบค้นสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ การอ้างอิง และเรียนรู้จาก สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์	GE1004 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร 3 (2-2-5) English for Communication ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร	- แก่ให้สรายวิชา - แก่ให้ชื้อรายวิชา - แก่ให้คำอธิบายรายวิชา - ปรับเป็นรายวิชาบังคับ - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
รายวิชาเลือกเรียน 3 หน่วยกิต		ยกเลิก
GE3004 การแปลอังกฤษ 3 (3-0-6)		ยกเลิก

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
GE3005 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการศึกษา 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE3006 ภาษาอังกฤษอาเซียนเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรม 3 (3-0-6)		ยกเลิก
4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ 6 หน่วยกิต		ยกเลิกกลุ่มวิชา
รายวิชาบังคับ 3 หน่วยกิต		ยกเลิก
GE4001 สถิติเพื่อการวิจัย 3 (3-0-6) Statistics for Research ความหมายและขอบข่ายของสถิติ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การวัดการกระจายของข้อมูล ความน่าจะเป็น คະแนนมาตรฐาน การประมาณค่าเฉลี่ยประชากร การสุ่มตัวอย่าง การทดสอบสมมติฐาน การทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากรและสัดส่วนของประชากร การทดสอบไคสแคว์ การวิเคราะห์ถดถอย และสหสัมพันธ์ อนุกรมเวลา เลขดัชนี สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ด้วยหลักทางสถิติ	GE1006 วิจัยและนวัตกรรม 3 (2-2-5) Research and Innovation แนวคิดการวิจัย นวัตกรรมและกระบวนการพัฒนานวัตกรรม ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย การเขียนโครงร่างวิจัย เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล และแนวทางการเลือกผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์โดยยึดหลักจริยธรรมการวิจัย และหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	- แก้ไขรหัสรายวิชา - แก้ไขชื่อรายวิชา - แก้ไขคำอธิบายรายวิชา - ปรับเป็นรายวิชาบังคับ - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
รายวิชาเลือกเรียน 3 หน่วยกิต		ยกเลิก
GE4002 คอมพิวเตอร์เพื่อการทำงาน 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE4003 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า 3 (3-0-6)		ยกเลิก
GE4004 วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 3 (3-0-6)		ยกเลิก
	GE1008 ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6) History Arts and Thai Culture ประวัติศาสตร์ไทย แหล่งกำเนิดของชนชาติไทย การแบ่งสมัยของประวัติศาสตร์ไทย การก่อตั้งและพัฒนาของอาณาจักรไทย	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
	วิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ประวัติศาสตร์ไทยในบริบทประวัติศาสตร์โลก ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมไทย	

ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
หลักสูตรหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา	หลักสูตรหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา	คงเดิม
1. โครงสร้างหลักสูตร		
โครงสร้างหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ก. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา - รายวิชาบังคับ 24 หน่วยกิต - รายวิชาเลือกเรียน 6 หน่วยกิต รวม 30 หน่วยกิต	โครงสร้างหลักสูตร หมวดวิชาเฉพาะ 93 หน่วยกิต	- หลักสูตรได้ปรับปรุงกลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา เป็นรายวิชาบังคับเรียน ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2559
BU5001 ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) History of Buddhism โลกทัศน์ศานาก่อนพุทธกาลพุทธประวัติและพุทธประวัติเชิงวิเคราะห์การสังคายนาและการรื้อรองพระธรรมวินัยนิกายในพระพุทธศาสนาพระพุทธศาสนาในประเทศไทยและต่างประเทศประวัติและบทบาทของพระสาวกพระสาวิกาและนักคิดทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญอิทธิพลของพุทธศิลป์ที่มีต่อศิลปะไทยศึกษาสถานการณ์พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน	PH1301 ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) History of Buddhism พุทธประวัติในปฐมกาล มัชฌิมกาล และปัจฉิมกาล การสังคายนาและนิกายต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เส้นทางพุทธอารยธรรมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ณ ดินแดนสุวรรณภูมิ	- แก่ไขรหัสรายวิชา - แก่ไขคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
BU5002 พระไตรปิฎกศึกษา 1 3 (3-0-6) Tipitaka Studies 1 วิเคราะห์การจำแนกหมวดหมู่โครงสร้างและเนื้อหาของพระไตรปิฎกประเภทและลำดับชั้นคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาฐานะและความสำคัญของพระไตรปิฎกและคัมภีร์ชั้นรองภูมิปัญญาในพระไตรปิฎกและการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต ศึกษาประวัติแนวคิดและหลักการวัตถุประสงค์การบัญญัติพระวินัยวิธีบัญญัติพระวินัยบทบัญญัติหรือศีลประเภทต่างๆการปฏิบัติการศึกษาความวินิจจัยและวิธีการตัดสินอธิกรณ์ในพระวินัยศึกษาเปรียบเทียบการบัญญัติพระวินัยกับการบัญญัติกฎหมายการประยุกต์ใช้วิธีการทางพระวินัยกับตัดสินปัญหา	PH1302 พระไตรปิฎกศึกษา 3 (3-0-6) Tipitaka Studies ความเป็นมา โครงสร้าง ความสำคัญ จุดเด่นของพระไตรปิฎก สารัตถะในพระวินัยปิฎก สารัตถะในพระสุตตันตปิฎก และสารัตถะในพระอภิธรรมปิฎก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก	- แก่ไขรหัสรายวิชา - แก่ไขชื่อรายวิชา - แก่ไขคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
BU5003 พระไตรปิฎกศึกษา2 3 (3-0-6)		ยกเลิก
BU5004 พระไตรปิฎกศึกษา3 3 (3-0-6)		ยกเลิก
BU5005 พุทธวิถีไทย 3 (3-0-6)		ยกเลิก
BU5006 ภาษาบาลีเพื่อการค้นคว้าพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) Pali for a Buddhist Research ศึกษาหลักไวยากรณ์ การอ่าน การแปลภาษาบาลีเบื้องต้น การใช้ภาษาบาลีและการใช้คำภาษาบาลีในภาษาไทยภาษาบาลีกับพระพุทธศาสนา คัมภีร์พระพุทธศาสนาฉบับภาษาบาลีฝึกทดลอง	PH1303 ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) Pali and Sanskrit in Buddhism ไวยากรณ์เบื้องต้นภาษาบาลีและสันสกฤต การอ่าน การเขียน การแปลคำศัพท์ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยและวรรณกรรมพระพุทธศาสนา	- แก่ไขรหัสรายวิชา - แก่ไขชื่อรายวิชา - แก่ไขคำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาพระพุทธศาสนาสั้นๆหรือโดยย่อจากเอกสารภาษาบาลี		- เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
BU5007 ภาษาสันสกฤตเพื่อการค้นคว้าพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)		ยกเลิก
BU5008 การปฏิบัติกรรมฐาน 3 (3-0-6) Meditation Practice แนวคิด หลักการ วิธีปฏิบัติกรรมฐานในพระพุทธศาสนา ทั้งสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน หลักการปฏิบัติตรงๆ ศึกษาการสอนกรรมฐานและการปฏิบัติกรรมฐานจากสำนักกรรมฐานที่สำคัญในประเทศไทย ฝึกปฏิบัติกรรมฐานที่ถูกต้องตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา	PH1304 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน 3 (3-0-6) Theory and Practice of Meditation หลักการ วิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์สมณะกรรมฐาน และอารมณ์วิปัสสนากรรมฐานในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติกรรมฐานในสำนักปฏิบัติ	- แก่ไขรหัสรายวิชา - แก่ไขชื่อรายวิชา - แก่ไขคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
BU5009 พระพุทธศาสนามหายาน 3 (3-0-6) Mahayana Buddhism ศึกษาสถานการณ์พระพุทธศาสนาหลังพุทธปรินิพพาน ประวัติและการเกิดขึ้นของพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน แนวคิดและหลักการสำคัญของพระพุทธศาสนามหายาน เช่น แนวคิดเรื่อง ตรีกาย อาทิพุทธะ ศูนย์ดา โยคาจารย์ หลักโพธิจิต นิกายสำคัญของพระพุทธศาสนามหายาน เช่น นิกาย	PH1340 พระพุทธศาสนามหายาน 3 (3-0-6) Mahayana Buddhism ศึกษาสถานการณ์พระพุทธศาสนาหลังพุทธปรินิพพาน ประวัติและการเกิดขึ้นของพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน แนวคิดและหลักการสำคัญของพระพุทธศาสนามหายาน เช่น แนวคิดเรื่อง ตรีกาย อาทิพุทธะ ศูนย์ดา โยคาจารย์ หลักโพธิจิต นิกาย	- แก่ไขรหัสรายวิชา - แก่ไขคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
สุขาวดี เช่น พระพุทธศาสนาในมหานิกายในโลกตะวันตก บทบาทขององค์ดาไลลามะ และนักคิดของพระพุทธศาสนาในมหานิกาย เช่น ดร.ตี.ที.ชูชุกี พระดิชันทันท์ เป็นต้น	สำคัญของพระพุทธศาสนาในมหานิกาย เช่น นิกายสุขาวดี เช่น พระพุทธศาสนาในมหานิกายในโลกตะวันตก บทบาทขององค์ดาไลลามะ และนักคิดของพระพุทธศาสนาในมหานิกาย เช่น ดร.ตี.ที.ชูชุกี พระดิชันทันท์ เป็นต้น	
BU5010 ศาสนศึกษา 3 (3-0-6) Religious Studies ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา แนวคิด ทฤษฎีกำเนิดศาสนาภูมิหลังทางศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมืองของศาสนาพราหมณ์ (ฮินดู) พระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ อิสลาม ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้ศาสนาของแต่ละศาสนาหันไปสนใจศาสนา การปฏิบัติทางศาสนาและประสบการณ์ศาสนาของศาสนาแต่ละองค์ วิเคราะห์เปรียบเทียบศาสนาในด้านโครงสร้าง หลักธรรม โลกทัศน์ พิธีกรรม นิกาย ความดีและจุดมุ่งหมายสูงสุดของศาสนาที่สำคัญ ๆ สถานะปัจจุบันของแต่ละศาสนา สิทธิการนับถือศาสนา หลักศาสนสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา	PH1339 ศาสนศึกษา 3 (3-0-6) Religious Studies ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา แนวคิด ทฤษฎีกำเนิดศาสนาภูมิหลังทางศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมืองของศาสนาพราหมณ์ (ฮินดู) พระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ อิสลาม ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้ศาสนาของแต่ละศาสนาหันไปสนใจศาสนา การปฏิบัติทางศาสนาและประสบการณ์ศาสนาของศาสนาแต่ละองค์ วิเคราะห์เปรียบเทียบศาสนาในด้านโครงสร้าง หลักธรรม โลกทัศน์ พิธีกรรม นิกาย ความดีและจุดมุ่งหมายสูงสุดของศาสนาที่สำคัญ ๆ สถานะปัจจุบันของแต่ละศาสนา สิทธิการนับถือศาสนา หลักศาสนสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา	- แก้ไขรหัสรายวิชา - แก้ไขคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัดดูประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
BU5011 ภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) English for Buddhism Propagation ศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษเฉพาะทางพระพุทธศาสนา ฝึกพูดหรือสนทนาและอธิบายธรรมะด้วยภาษาอังกฤษฝึกหัดเขียนเรียงความอธิบายพุทธศาสนสุภาษิต และฝึกเขียนบทความธรรมะด้วยภาษาอังกฤษ และย่อความจากบทความธรรมะที่กำหนดให้	PH1305 ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา 3(3-0-6) English for Buddhist Studies การศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านภาษาอังกฤษ การสนทนาและการอธิบายธรรมะด้วยภาษาอังกฤษ	- แก่ไขรหัสรายวิชา - แก่ไขชื่อรายวิชา - แก่ไขคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
BU5012 วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย 3 (3-0-6) Thai Buddhist Literature ศึกษาวรรณกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน โดยศึกษาและวิเคราะห์สาระสังเขป ลักษณะเด่น วิวัฒนาการ ในแง่คุณค่าและอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทยและพระพุทธศาสนา เช่น ไตรภูมิพระร่วง มังคลัตถปิณีปัญญาสาตกมหาชาติคำหลวง มหาเวสสันดรชาดก ปฐมสมโพธิกถา เป็นต้น ศึกษาประวัติและผลงานปราชญ์ชาวพุทธไทยทั้งพระสงฆ์และคฤหัสถ์ รวมทั้งวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในท้องถิ่นของไทย	PH1308 งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) Buddhist Research and Literary Works in Thailand งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา ประเภท ความสำคัญ อิทธิพลของวรรณกรรมที่ปรากฏในพุทธศิลป์ คัมภีร์และบทเพลงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา บทความวิชาการ บทความวิจัยหรือรายงานการวิจัยทางพระพุทธศาสนา คุณค่าวรรณกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมไทย	- แก่ไขรหัสรายวิชา - แก่ไขชื่อรายวิชา - แก่ไขคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
BU5013 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)		ยกเลิก
BU5014 พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3 (3-0-6)		ยกเลิก

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
BU5015 พระพุทธศาสนากับโลกาภิวัตน์ 3 (3-0-6)		ยกเลิก
BU5016 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาแบบยั่งยืน 3 (3-0-6)		ยกเลิก
BU5017 พระพุทธศาสนาในสังคมไทยร่วมสมัย 3 (3-0-6) Buddhism in the Contemporary Thai Society ประวัติการนับถือพระพุทธศาสนาของชนชาติไทย พระพุทธศาสนากับชนชาติไทย พระพุทธศาสนาในฐานะศาสนา ประจำชาติไทย พระพุทธศาสนากับความมั่นคงของชาติ สถานะของ พระพุทธศาสนาในสังคมไทยปัจจุบัน บทบาทของสถาบันสงฆ์ สถาบันพระมหากษัตริย์ รัฐบาล ประชาชนต่อพระพุทธศาสนา การบริหาร การศึกษา การปฏิบัติและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์และพุทธบริษัท บทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทยและ สังคมโลก	PH1336 พระพุทธศาสนาในวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6) Buddhism in Thai Culture ลักษณะและรูปแบบ ความเชื่อ ภาษา ความเป็นอยู่ จารีต ประเพณี การเมืองการปกครอง ในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนา วัฒนธรรมวิถีพุทธ ทศนศึกษาในท้องถิ่น	- แก์ไชรห์สรายวิชา - แก์ไชรื่อรายวิชา - แก์ไชรื่อรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัดอุปประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
BU5018 การบริหารกิจการพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) Buddhist Affairs Administration วิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างการบริหารกิจการ พระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล ถึงปัจจุบัน หลักการบริการกิจการ พระพุทธศาสนาโดยพุทธบริษัท ศึกษาโครงสร้าง ระบบการปกครอง และระบบบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทย การบริหารการศึกษาคณะ สงฆ์ การจัดการ ศาสนสมบัติภาวะผู้นำทางพระพุทธศาสนา	PH1309 ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) Digital for Buddhist Affairs Administration การบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในประเทศไทย รูปแบบของการพัฒนาดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อการ บริหารกิจการพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน	- แก์ไชรห์สรายวิชา - แก์ไชรื่อรายวิชา - แก์ไชรื่อรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัดอุปประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
กรณีศึกษาและแนวทางการบริหารจัดการทุน บัณฑิต และการตรวจสอบ ศึกษาสภาพการณ์บริหารจัดการวัดการพัฒนาวัดโดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการและการบริหารจัดการที่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน หลักการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการวัดของชุมชน และการพัฒนาวัดให้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และศูนย์รวมทางจิตใจของชุมชน		
	PH1306 นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม 3 (3-0-6) Innovation for Wisdom and Morality Development แนวคิด ทฤษฎี หลักการ กระบวนการการพัฒนา นวัตกรรม ประเภทของนวัตกรรม นวัตกรรมที่พัฒนาปัญญา และคุณธรรม วิเคราะห์โอกาสในการสร้างนวัตกรรมเชิงพุทธ	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัดอุปสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
	PH1307 พิธีการในพระพุทธศาสนา Ceremonies in Buddhism ศาสนพิธี กุศลพิธี บุญพิธี ทานพิธี ปกณกพิธี ลักษณะและความหมายในการประกอบพิธีการต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัดอุปสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2563	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567	เหตุผล
	PH1310 สุขภาวะในพระไตรปิฎก 3 (3-0-6) Health care in Tipitaka แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการดูแลทางด้านร่างกาย จิต อารมณ์ สังคมที่ปรากฏในพระไตรปิฎกหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลักการบริหาร หลักเสขียวัตรเพื่อสุขอนามัย บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสุขภาวะ	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัดดูประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร - เพิ่มรายวิชา ตามกฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 - เพื่อให้เป็นตามไปวัดดูประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
PH1001 พุทธปรัชญาเถรวาท 3 (3-0-6) Theravada Buddhist Philosophy แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทที่เกี่ยวกับเรื่องโลก สังสารวัฏ มนุษย์ กรรม ศรัทธา ทาน ปฏิจจสมุปบาท ไตรลักษณ์ นิพพาน การประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทในชีวิตประจำวัน	PH1311 พุทธปรัชญาเถรวาท 3 (3-0-6) Theravada Buddhist Philosophy แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทที่เกี่ยวกับเรื่องโลก สังสารวัฏ มนุษย์ กรรม ศรัทธา ทาน ปฏิจจสมุปบาท ไตรลักษณ์ นิพพาน การประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทในชีวิตประจำวัน เทคนิควิธีการเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญในพุทธปรัชญาเถรวาท	- ปรับรหัสรายวิชา - ปรับคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัดดูประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

PH1002 พุทธปฏิญาณ 3 (3-0-6) Buddhist Eloquence ความหมาย ความสำคัญและวิธีการต่าง ๆ แห่งพุทธปฏิญาณตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์อรรถกถา ที่แสดงลักษณะพุทธปฏิญาณ การนำวิธีการพุทธปฏิญาณมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาชีวิตและปัญหาทางสังคมในสถานการณ์ปัจจุบันได้	PH1312 พุทธปฏิญาณ 3 (3-0-6) Buddhist Eloquence ความหมาย ความสำคัญและวิธีการต่าง ๆ แห่งพุทธปฏิญาณตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์อรรถกถา ที่แสดงลักษณะพุทธปฏิญาณ การนำวิธีการพุทธปฏิญาณมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาชีวิตและปัญหาทางสังคมในสถานการณ์ปัจจุบันได้ เทคนิควิธีการเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญในพุทธปฏิญาณ	- ปรับรหัสรายวิชา - ปรับคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัดดูประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
PH1003 วิสุทธิมรรค 3 (3-0-6) Path of Purification แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา ญาณ ธรรมฐาน อุดมคติ ลักษณะพิเศษ และการตีความธรรมในคัมภีร์วิสุทธิมรรค		- ยกเลิก
	PH1314 ภาวะผู้นำเชิงพุทธ 3 (3-0-6) Buddhist Leadership แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำและการบริหาร กระบวนทัศน์ ทฤษฎีภาวะผู้นำและทฤษฎีองค์การ กระบวนทัศน์ภาวะผู้นำเชิงพุทธ กระบวนทัศน์การพัฒนาภาวะผู้นำ ลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ หลักธรรมในการเสริมสร้างภาวะผู้นำ เช่น พรหมวิหาร 4	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัดดูประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

	ปาปณิกธรรม 3 อคติ 4 สังคหวัตถุ 4 สัปปริสธรรม 7 ทศพิธราชธรรม เป็นต้น และผู้นำต้นแบบของโลกทั้งในอดีตและ ปัจจุบันทศพิธราชธรรม เป็นต้น และผู้นำต้นแบบของโลกทั้งใน อดีตและปัจจุบัน	
PH1004 สัมมนาพระวินัยปิฎกศึกษา 3 (3-0-6) Seminar on Vinayapitaka Studies สัมมนาประวัติ หลักการ วัตถุประสงค์ ลักษณะพิเศษ วิธีบัญญัติพระวินัย บทบัญญัติ การปฏิบัติ การตีความ และวิธีตัดสิน อธิกรณ์ในพระวินัย จากคัมภีร์มหาวิงศ์ ภิกขุณีวิงศ์ มหาวคค์ จุลวคค์ และคัมภีร์ปรีวาร ในพระวินัยปิฎก (เล่ม 1-8) สัมมนาเชิง นิติปรัชญา ปรัชญาการปกครอง นิเวศปรัชญา ปรัชญาการศึกษา โดยเน้นระเบียบมรรยาท หลักการบริหาร หลักการวินิจฉัยอธิกรณ์ และวิธีการตัดสินอธิกรณ์ที่เป็นธรรมและไม่เป็นธรรม และการ บูรณาการกับงานวิจัย		- ยกเลิก
PH1005 สัมมนาพระสุตตันตปิฎกศึกษา 3 (3-0-6) Seminar on Suttantapitaka Studies สัมมนาประวัติ อรรถาธิบาย การตีความ และจุดเด่นของ พระสูตรบางสูตร วิเคราะห์หลักธรรม แนวคิดเชิงปรัชญาสังคม		- ยกเลิก

และปรัชญาวัฒนธรรม ตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระสุตตันตปิฎก (เล่ม 9-33) และการบูรณาการกับงานวิจัย		
PH1006 สัมมนาพระอภิธรรมปิฎกศึกษา 3 (3-0-6) Seminar on Abhidhammapitaka Studies สัมมนาประวัติ และสาระสำคัญของพระอภิธรรม จากคัมภีร์ธรรมสังคณี วิภังค์ ธาตุกถา บุคคลบัญญัติ กถาวัตถุ ยมกและปฏิฐานในพระอภิธรรมปิฎก (เล่ม 34-45) และคัมภีร์อภิธัมมัตถสังคหะ และการบูรณาการกับงานวิจัย		- ยกเลิก
PH1007 สัมมนาอรรถกถาพระไตรปิฎก 3 (3-0-6) Seminar on Tipitaka Commentaries สัมมนาประวัติ ลักษณะ ของอรรถกถาแห่งพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก วิธีการอธิบาย การตีความพระวินัย การตีความธรรมะ ในคัมภีร์อรรถกถาวินัยปิฎกและคัมภีร์อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก และการสัมมนาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของอรรถกถาพระอภิธรรมปิฎก ตลอดถึงการบูรณาการกับงานวิจัย		- ยกเลิก
PH1021 การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Life and Performance Coaching on the Buddhist Concept	PH1313 การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6)	- ปรับรหัสรายวิชา

การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจให้บรรลุเป้าหมายชีวิต การเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงาน ตามหลักภวนา 4 อริยวัฑฒิธรรม 5 และหลักไตรสิกขา	Life and Performance Coaching on the Buddhist Concept การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจให้บรรลุเป้าหมายชีวิต การเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงาน ตามหลักภวนา 4 อริยวัฑฒิธรรม 5 และหลักไตรสิกขา	- เพื่อให้เป็นตามไปวัฑฒิประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
PH1008 จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Psychology in Buddhistic Approach ธรรมชาติ ลักษณะองค์ประกอบ ประเภทและหน้าที่ของจิตตามหลักพระพุทธศาสนาความสัมพันธ์ระหว่างจิตกับกายตามที่ปรากฏในอภิธรรมปิฎก	PH1331 จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Psychology in Buddhistic Approach ธรรมชาติ ลักษณะองค์ประกอบ ประเภทและหน้าที่ของจิตตามหลักพระพุทธศาสนาความสัมพันธ์ระหว่างจิตกับกาย ตามที่ปรากฏในอภิธรรมปิฎก	- ปรับรหัสรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัฑฒิประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
PH1009 ศักษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Education in Buddhistic Approach ปรัชญา การจัดการศึกษา นโยบายการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์		- ยกเลิก
PH1020 พุทธจริยศาสตร์เพื่อการพัฒนา 3 (3-0-6) Buddhist Ethics for Development พุทธศาสตร์และจริยศาสตร์คืออะไร ความสัมพันธ์ของพุทธจริยศาสตร์เพื่อพัฒนากับศาสตร์อื่น ๆ รากฐานทาง		- ยกเลิก

จิตวิทยาของพุทธจริยศาสตร์ ความรู้สึกทางศีลธรรม การตัดสินใจทางศีลธรรม กฎภายนอกที่เป็นมาตรฐานแห่งศีลธรรม แนวคิดเรื่องสุขนิยม ประโยชน์นิยม สามัญสำนึก เหตุผลนิยม จริยศาสตร์ว่าด้วยเรื่องบุคลิกภาพ ว่าด้วยเรื่องลักษณะพื้นฐานของสภาพบังคับทางศีลธรรม ว่าด้วยเรื่องพันธกรณีทางศีลธรรม ปัจเจกชนและสังคมว่าด้วยเรื่องสิทธิและหน้าที่ คุณธรรม และพุทธจริยศาสตร์เพื่อการพัฒนาในอุดมคติทางพุทธศาสนา		
PH1011 เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Politics in Buddhist Approach ทรรศนะทั่วไปทางเศรษฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ว่าด้วยการผลิต การบริโภค วิภาคกรรม ระบบเศรษฐกิจ นโยบายเศรษฐกิจ การลงทุน การออมทรัพย์และการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ	PH1332 เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Politics in Buddhist Approach การประยุกต์ศาสนธรรมเพื่อการเลือกสรรสินทรัพย์ การจัดการความรู้ บริหารความเสี่ยง และจัดวางความคิดที่ถูกต้อง จิตวิทยาการลงทุนตามแนวทางของศาสนา ทรรศนะทั่วไปทางเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการผลิต การบริโภค วิภาคกรรม ระบบเศรษฐกิจ นโยบายเศรษฐกิจ การลงทุน การออมทรัพย์และการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ	- ปรับรหัสรายวิชา - ปรับคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ การเรียนรู้ของหลักสูตร
PH1012 รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Politics in Buddhist Approach ความหมาย ขอบเขต และวิธีการของรัฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โดยเฉพาะในพระ	PH1329 รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Politics in Buddhist Approach ความหมาย ขอบเขต และวิธีการของรัฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โดยเฉพาะในพระวินัยปิฎกและพระสุตตันตปิฎก แนวความคิด	- ปรับรหัสรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

วินัยปิฎกและพระสูตรตันตปิฎก แนวความคิดพื้นฐานทางรัฐศาสตร์ เปรียบเทียบกับแนวพุทธศาสตร์ ประชาธิปไตยในพุทธศาสตร์	พื้นฐานทางรัฐศาสตร์เปรียบเทียบกับแนวพุทธศาสตร์ ประชาธิปไตยในพุทธศาสตร์	
PH1013 มงคลสูตรศึกษาเพื่อการพัฒนา 3 (3-0-6) Mangalattthadipani Studies for Development แนวความคิด เนื้อหาสาระ หลักธรรม คำสอนในมั่งคั่งถก ทีปนี การนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตและสังคมได้อย่าง เหมาะสม	PH1015 มงคลสูตรกับการพัฒนาคุณธรรม 3 (3-0-6) Mangalattthadipani Sutta and Morality Development แนวความคิด เนื้อหาสาระ หลักธรรม คำสอนใน มั่งคั่งถกทีปนี การนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตและ สังคมได้อย่างเหมาะสม และองค์ความรู้ใหม่ของการวิจัย เทคนิคเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษใน มงคลสูตร	- ปรับรหัสรายวิชา - ปรับชื่อรายวิชา - ปรับคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
PH1014 มิลินทปัญหา 3 (3-0-6) Questions of King Milinda ประวัติ หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และวิธีการ สนทนาโต้ตอบระหว่างพระเจ้ามิลินท์และพระนาคเสนในคัมภีร์ มิลินทปัญหา สามารถนำหลักการไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาได้	PH1328 มิลินทปัญหา 3 (3-0-6) Questions of King Milinda ประวัติ หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และวิธีการ สนทนาโต้ตอบระหว่างพระเจ้ามิลินท์และพระนาคเสน ในคัมภีร์ มิลินทปัญหา สามารถนำหลักการไปประยุกต์ใช้ ในการแก้ปัญหาของตน เทคนิคเล่าเรื่อง (Story telling) มิลินทปัญหา	- ปรับรหัสรายวิชา - ปรับคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
PH1017 พุทธศาสนากับโลกปัจจุบัน 3 (3-0-6) Buddhism and the Present World		- ยกเลิก

บทบาทและสถานภาพของพระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน บทบาทขององค์กรและบุคลากรพระพุทธศาสนาการตีความคำสอนของพระพุทธศาสนา ปัญหาที่เกิดขึ้นในวงการพระพุทธศาสนา ปัญหาภายนอกที่มีผลกระทบต่อความเจริญและความเสื่อมของพระพุทธศาสนาและพระพุทธศาสนาในบริบทอาเซียน		
PH1010 สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Sociology in Buddhistic Approach ความหมาย ขอบเขต และวิธีการของสังคมวิทยา สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ เปรียบเทียบกับแนวความคิดพื้นฐานทางสังคมวิทยาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแบ่งช่วงชั้นทางสังคม สถาบันทางสังคมปัญหาทางสังคมและการแก้ปัญหาทางสังคม		- ยกเลิก
PH1015 ภาษาอังกฤษสำหรับพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา 3 (3-0-6) English for Buddhist Studies for Development ธรรมชาติและการพัฒนาด้วยภาษาอังกฤษ การอธิบายธรรมชาติของการพัฒนาด้วยภาษาอังกฤษพร้อมทั้งศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและการพัฒนา	PH1327 ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน 3 (3-0-6) English for Work ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทของการทำงาน เน้นทักษะการฟังและการพูด การเขียน Resume หรือ CV การสมัครงาน การสัมภาษณ์งาน และบริบทอื่น ๆ ของการทำงาน รวมถึงการอธิบายธรรมชาติด้วยภาษาอังกฤษโดยใช้ศัพท์และสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	- ปรับรหัสรายวิชา - ปรับชื่อรายวิชา - ปรับคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
PH1016 ระเบียบวิธีวิจัยทางพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา 3 (3-0-6)		- ยกเลิก

Research Methodology on Buddhist Studies for Development ระเบียบวิธีวิจัย การสุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความหมายข้อมูล การสรุปผลของงานวิจัย การนำเสนอผลงานวิจัย และการนำวิธีวิจัยมาใช้ในการศึกษา ค้นคว้าเพื่อพัฒนาด้านสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม		
PH1022 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6) Efficiency Economics on the Buddhist Concept ความหมายและความสำคัญ ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมอันเป็นหลักการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นวิธีการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นแนวปฏิบัติการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักการครอบครัวยุคใหม่ตามแนวพุทธ หลักการสังคมเข้มแข็งตามแนวพุทธ	PH1325 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคดิจิทัล 3 (3-0-6) Efficiency Economics in Digital Era ความหมายและความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมอันเป็นหลักการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นวิธีการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นแนวปฏิบัติการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักการครอบครัวยุคใหม่ตามแนวพุทธ หลักการสังคมเข้มแข็งตามแนวพุทธ และนวัตกรรม	- ปรับรหัสรายวิชา - ปรับชื่อรายวิชา - ปรับคำอธิบายรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
PH1023 พิธีกรรมในพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) Ceremonies in Buddhism ความหมาย ความสำคัญของพิธีกรรมในพระพุทธศาสนา พิธีกรรมในการบำเพ็ญทาน พิธีกรรมในการบำเพ็ญศีล พิธีกรรมในการบำเพ็ญภาวนา พิธีกรรมการทอดกฐิน พิธีกรรมการบรรพชา		- ยกเลิก

	เป็นต้น เพื่อจัดการความเครียด และการประยุกต์ใช้ในการลดความเครียดของตนในชีวิตประจำวัน	
	PH1317 ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ 3 (3-0-6) The theories of human development แนวความคิด ทฤษฎี และหลักการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของบุคคล การสนใจ ขวัญกำลังใจและความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสารในการทำงาน การนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการสรรหาคัดเลือกบุคคล การประเมินผลงาน การวิเคราะห์งานและการฝึกอบรม ตลอดจนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐ ภาคธุรกิจและเอกชน และการนำหลักพุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
	PH1318 พุทธศาสตร์กับการพัฒนาบุคลิกภาพ 3 (3-0-6) Buddhist studies and Personality development ความหมายและความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพภายในและภายนอก การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของตนเองและขององค์กร บุคคลต้นแบบในพระไตรปิฎกและในปัจจุบัน การค้นหาบุคคลต้นแบบในอดีตและปัจจุบันเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาบุคลิกภาพของตน การสร้างความตระหนักรู้ใน	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

	บุคลิกภาพของตน เทคนิคการจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน การสร้างบุคลิกภาพที่สง่างาม การวางท่าทาง การเดิน การยืน การนั่ง การไหว้ และการวางท่วงท่าอริยาบพที่น่าเชื่อถือ เทคนิคและหลักการการแต่งกายให้ดูดีในโอกาสที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มารยาทและการวางตัวในสังคม เช่น มารยาทบนโต๊ะอาหาร มารยาทในการฟังและการพูด มารยาทในห้องประชุม เป็นต้น หลักธรรมสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น หลักสัปปุริสธรรม เป็นต้น	
	PH1319 พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาปัญญา 3 (3-0-6) Human Behavior and Wisdom development การกระทำ ปฏิภาณ และปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อิทธิพลจากปัจจัยมากมายต่อพฤติกรรมมนุษย์ รวมถึงพันธุกรรม การเลี้ยงดู ประสบการณ์ ความเชื่อ และบรรทัดฐานทางสังคม กรณีศึกษาด้านพฤติกรรมมนุษย์ตามหลักการทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยาในสถานการณ์ปัจจุบัน การบูรณาการความรู้ ประสบการณ์ และการไตร่ตรองเพื่อตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมและเชิงปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น การพัฒนาปัญญาผ่านประสบการณ์ชีวิต	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

	ด้านวิปัสสนา และการเปิดรับมุมมองใหม่ที่หลากหลาย การปลูกฝังปัญญาด้วยการส่งเสริมความอ่อนน้อมถ่อมตน ความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตา และความเต็มใจที่จะเรียนรู้ จากทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว แนวทางการพัฒนา ปัญญาด้วยหลักพุทธธรรม	
	PH1320 คุณธรรมจริยธรรมในองค์การและสังคม 3 (3-0-6) Ethics and Morality in Organizations and Society บรรทัดฐานและค่านิยมทางวัฒนธรรม การปฏิบัติตาม และกฎระเบียบ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความโปร่งใสและ ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำทางจริยธรรม ประเด็นขัดแย้ง ทางจริยธรรม การฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม และ การศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
	PH1321 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงพุทธ 3 (3-0-6) Problem-Solving and Decision-Making in a Buddhist Context กระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา กระบวนการ แก้ปัญหา กระบวนการตัดสินใจ แนวทางในการแก้ปัญหา แนวคิดและเครื่องมือการตัดสินใจ หลักธรรมในการแก้ปัญหา	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร

	หลักธรรมประกอบการตัดสินใจ แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	
	PH1322 การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงาน 3 (3-0-6) Strategic Communication for performance แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในงานทรัพยากรมนุษย์และองค์การ ประเภทของการสื่อสาร เช่น การสื่อสารกับตัวเอง การสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน การสื่อสารเพื่อการจัดการความขัดแย้ง การสื่อสารแบบกัลยาณมิตร การสื่อสารเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด เป็นต้น เทคนิคการเจรจาต่อรอง การวางแผนการสื่อสาร และการนำเสนอ กรณีศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมทางในการสื่อสาร	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
	PH1323 สัมมนาคัมภีร์พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6) Seminar on Buddhist Scriptures สัมมนาความเป็นมา ความสำคัญ จุดเด่นของพระไตรปิฎก สารัตถะในพระวินัยปิฎก สารัตถะในพระสุตตันตปิฎก และสารัตถะในพระอภิธรรมปิฎก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

	PH1324 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาแบบยั่งยืน 3 (3-0-6) Buddhism and Sustainable Development ทฤษฎีการพัฒนา เช่น modernization Globalization ทฤษฎีพึ่งพิง ทฤษฎีระบบโลก Basic need เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ (MDGs) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ร่วมกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น ธรรมกถาสังคณานิยม การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
	PH1326 การท่องเที่ยวในมิติพุทธศาสนา 3 (3-0-6) Tourism in Buddhist Dimensions การจัดการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น โดยใช้ทฤษฎีการจัดการ ร่วมกับทฤษฎีการพัฒนา Case study ของการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมในชุมชน พัฒนาการปัจจัย และแรงผลักดันที่ทำให้มนุษย์เดินทางท่องเที่ยวแสวงบุญทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับการแสวงบุญ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในบริบทพุทธศาสนาและสังคมไทย	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
	PH1330 พุทธศาสตร์กับการพัฒนาสังคม 3 (3-0-6) Buddhism and social development	- เพิ่มรายวิชา

	ทฤษฎี Socially Engaged Buddhism บุคคลต้นแบบ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น พระพุทธเจ้า เอตทัคคสาวก มีพระอานนท์และพระราหุล เป็นต้น และบุคคลตัวอย่างในปัจจุบันมีในหลวงรัชกาลที่ 9 สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), อาจารย์สุชีพ ปุณฺณานุภาพ, อาจารย์วศิน อินทสระ เป็นต้น ร่วมกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม เป้าหมาย SDG แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาสังคม ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมและชุมชน	- เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
	PH1333 พุทธศาสนากับการสร้างสรรค์สื่อ 3 (3-0-6) Buddhism and Media Content Creation การประยุกต์ใช้ข้อมูล เนื้อหาและเหตุการณ์สำคัญใน พระไตรปิฎกและเหตุการณ์ในปัจจุบัน วิธีผลิตสื่อรูปแบบ ต่าง ๆ เทคนิคการเล่าเรื่องให้น่าสนใจ การเลือกใช้ แอปพลิเคชันในสร้างเนื้อหาและการสื่อสาร	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
	PH1334 การสร้างภาพข้อมูลพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัล 3 (3-0-6) Buddhist Data Visualization in Digital Era ความรู้พื้นฐานในการสร้างภาพข้อมูล ความหมายของ Data Visualization ประเภทของ Data Visualization ประโยชน์ของ Data Visualization และองค์ประกอบสำคัญ	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร

	ของ Data Visualization การเตรียมข้อมูล ขั้นตอนและเทคนิคในการเตรียมข้อมูล แนวคิดและเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่หลากหลาย และหลักการและเทคนิคการนำเสนอข้อมูลเชิงภาพพระพุทธศาสนา การประเมินข้อมูลเชิงภาพ เกณฑ์การประเมินข้อมูลเชิงภาพ และตัวอย่างการประเมินข้อมูลเชิงภาพ	
	PH1335 พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ 3 (3-0-6) Buddhism and Science เปรียบเทียบระบบการแสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์และความสอดคล้องกันระหว่างพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ในแง่มุมต่าง ๆ	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
	PH1336 พระพุทธศาสนาในวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6) Buddhism in Thai Culture ลักษณะและรูปแบบ ความเชื่อ ภาษา ความเป็นอยู่ จารีต ประเพณี การเมืองการปกครอง ในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมวิถีพุทธ ทัศนศึกษาในท้องถิ่น	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
	PH1337 พุทธบริหารการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ 3 (3-0-6) Buddhist and Strategic Performance Management	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

	ความหมาย ขอบเขต และวิธีการของสังคมวิทยา สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ เปรียบเทียบกับแนวความคิด พื้นฐานทางสังคมวิทยาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแบ่งช่วงชั้นทางสังคม สถาบันทางสังคมปัญหาทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม	
	PH1338 พุทธศิลป์ศึกษา 3 (3-0-6) Buddhist Art Studies ประวัติและพัฒนาการทางด้านรูปแบบ คติความเชื่อ และเทคนิคการสร้างงานพุทธศิลป์ในอินเดีย ลังกา ขวา ขอม พม่า จาม และในประเทศไทย	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
	PH1339 ศาสนศึกษา 3 (3-0-6) Religious Studies ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา แนวคิด ทฤษฎี หลัก คำสอนของศาสนาประเภทเทวนิยมและอเทวนิยม วิเคราะห์ เปรียบเทียบศาสนาในด้านต่าง ๆ บทบาทและการดำรงอยู่ ของศาสนาต่าง ๆ ในศตวรรษที่ 21	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร
	PH1340 พระพุทธศาสนามหายาน 3 (3-0-6) Mahayana Buddhism สถานการณ์พระพุทธศาสนาหลังพุทธปรินิพพาน ประวัติและพัฒนาการของพระพุทธศาสนามหายาน	- เพิ่มรายวิชา - เพื่อให้เป็นตามไปวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร

	ความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างพระพุทธศาสนาเถรวาทกับมหายาน แนวคิดและหลักการสำคัญของพระพุทธศาสนาเถรวาท เช่น เรื่องไตรกัณฑ์ อาทิพุทธะ ศูนย์ดาโยคจารย์ โพธิจิต นิกายสำคัญของพระพุทธศาสนาเถรวาท พระพุทธศาสนาเถรวาทในโลกตะวันตก บทบาทขององค์ดาไลลามะ และนักคิดของพระพุทธศาสนาเถรวาท	
PH1027 การฝึกภาคสนาม 6(270) Field experience ศึกษาการปฏิบัติงานในสถานที่ฝึกงานที่เหมาะสมในลักษณะพนักงานชั่วคราวตามโครงการที่ได้รับมอบหมายตลอดจนการจัดทำรายงานและการนำเสนอ	PH1341 การฝึกภาคสนาม 6(270) Field experience ศึกษาการปฏิบัติงานในสถานที่ฝึกงานที่เหมาะสมในลักษณะพนักงานชั่วคราวตามโครงการที่ได้รับมอบหมายตลอดจนการจัดทำรายงานและการนำเสนอ	- ปรับรหัสรายวิชา - เพื่อให้เป็นไปตามไปวัดดูประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต (เลือกจากวิชาเลือกวิชาเอก หรือรายวิชาอื่นที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)	3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต (เลือกจากวิชาเลือกวิชาเอก หรือรายวิชาอื่นที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)	

ภาคผนวก ข

ภาระงานสอนและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
และอาจารย์ประจำหลักสูตร

คุณสมบัติขอวิทยาสถิตศรึลั่นช้ง

1. ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1. ชื้อ – นามสกุล นายทวีสักดี ไครบุตร
 ตำแหน่ง อาจารย์
 สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรึลั่นช้ง

2. คุณวุฒิ

คุณวุฒิ	สถาบันที่สำเร็จ	ปีที่สำเร็จ
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2544
ศาสตรศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	2538
ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2543

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1 บทความวิจัย

เตชทัต ปักสังขานัย, พระมหาวีเชียร ฒมวชิโร, **ทวีสักดี ไครบุตร**, ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง, พระครูปริยัติสาทร. (2566). การปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อตรงตามหลักคำสอนในราหุโลวาทสูตร สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเลย, *วารสารศรึลั่นช้งปริทรรศน์*. ปีที่ 9 (2), กรกฎาคม – ธันวาคม, หน้า 99-111. (TCI tier2)

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jslc/article/view/270080>

ทวีสักดี ไครบุตร, ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง และ เตชทัต ปักสังขานัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้พระพุทธานุสาของโรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดเลย, *วารสารการพัฒนารการเรียนรู้สมัยใหม่*. ปีที่ 7 (9), กันยายน, หน้า 81-95. (TCI tier2)

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/256350/174335>

พระไกรสร สุมโน, พระมหาสฤติย์ สฤติมโน, **ทวีสักดี ไครบุตร**. (2566). การยุติความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนด้วยพุทธสันติวิธีด้านการเจรจา. *วารสาร: Journal of Modern Learning Development*. ปีที่ 8 (3), มีนาคม, หน้า 444-458. (TCI tier2)

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/259188>

พระไกรสร สุมโน (กัณมา), **ทวีสักดี ไครบุตร** และ สุขพัฒน์ อนนทจารย์. (2566). เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับพุทธศาสนิกชน, *วารสารJournal of Modern Learning Development*. ปีที่ 8 (2), กุมภาพันธ์, หน้า 205-220. (TCI tier2)

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/258875>

พระมหาวีเชียร ฒมวชิโร, พระรุ่งโรจน์ รตนวณโณ, **ทวีสักดี ไครบุตร**, จิณณวัฒน์ แทนพันธ์. (2563).

รูปแบบการสร้างจิตอาสาและบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงฆ์ใน
จังหวัดเลย. วารสาร: *Model Journal of Roi Kaensarn Academi*. ปีที่ 5 (2), กรกฎาคม
- ธันวาคมหน้า 97-113. (TCI tier1)

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/issue/view/16727?fbclid=IwAR15N5VshGcERGHd4wMYOf1XXWX0s7orMnKLARbmmCukqFYkcsrwtUlxnsc>

พระมหาจันทกมล อภิตโน, เตชทัต ปักสังขานนท์, **ทวีศักดิ์ ไกรบุตร**. (2563). การใช้หลักจริยธรรม
ของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, *วารสารศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่*.
ปีที่ 5 (5), กันยายน-ตุลาคม, หน้า 298-308. (TCI tier2)

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/244377>

4. ประสบการณ์การสอน

รายวิชาที่เคยสอน	หน่วยกิต
PH1009 ศาสนาตามแนวพุทธศาสตร์	3
PH1003 วิสุมธรรม	3
BU5006 ภาษาบาลีเพื่อการค้นคว้า พระพุทธศาสนา	3
PH1023 พิธีกรรมในพระพุทธศาสนา	3
BU5003 พระไตรปิฎกศึกษา 2	3
PH1002 พุทธปฎิภาณ	3
PH1014 มลทินปัญหา	3
BU5005 พุทธวิธีไทย	3
PH1017 พุทธศาสนากับโลกปัจจุบัน	3

2. ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1. ชื่อ – นามสกุล พระปลัดรุ่งโรจน์ รตนวณโณ (ศรีเสริม)
 ตำแหน่ง อาจารย์
 สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2. คุณวุฒิ

คุณวุฒิ	สถาบันที่สำเร็จ	ปีที่สำเร็จ
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พธ.ม)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	2563
ศาสตราจารย์บัณฑิต (ศน.บ.)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยราชวิทยาลัย	2558
ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต วิชาชีพรู)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	2564

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1 บทความวิจัย

พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, พระรุ่งโรจน์ รตนวณโณ, ทวีศักดิ์ ไกรบุตร, จินณวัฒน์ แทนพันธ์. (2563).

รูปแบบการสร้างจิตอาสาและบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงฆ์ในจังหวัดเลย. *วารสาร Model Journal of Roi Kaensarn Academi*. ปีที่ 5 (2), กรกฎาคม-ธันวาคม, หน้า 97-113. (TCI tier1)

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/248219/167774>

3.2 บทความวิชาการ

พระรุ่งโรจน์ รตนวณโณ. (2566). การบรรลุธรรมของพระนางมหาปาชาโคตรมีในโคตรมีสูตรและวิมุตติสูตร ARAHANTSHIP ATTAINMENT OF MAHAPAJAPATI GOTAMI IN GOTAMI SUTTA AND VIMUTTI SUTTA, *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*. ปีที่ 3 (9), กันยายน – ธันวาคม, หน้า 85-94. (TCI tier2)

<https://ojs.mbuslc.ac.th/index.php/issj/article/view/241/106>

พระรุ่งโรจน์ รตนวณโณ. (2566). ศีลในกฎทันตสูตรเพื่อชีวิตที่รุ่งโรจน์ THE PRECEPTS IN KUTADANTA-SUTTA FOR GLORIOUS LIFE, *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*. ปีที่ 3 (8), พฤษภาคม - สิงหาคม, หน้า 91-101. (TCI tier2)

<https://ojs.mbuslc.ac.th/index.php/issj/article/view/217>

พระรุ่งโรจน์ รัตนวณฺโณ. (2565). การใช้สื่อและเครื่องมือในการเผยแผ่ธรรมของพระราชาขิรสูธิ์ (สุพัฒน์ สุวทณฺโณ) USAGE OF MEDIA AND COMMUNICATION EQUIPMENT FOR DHAMMA PROPAGATION OF PHRA RĀJAVAJIRASUDHĪ, วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์. ปีที่ 8 (1), มกราคม – มิถุนายน, หน้า 133-143. (TCI tier2)
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jslc/article/view/255131>

4. ประสบการณ์การสอน

รายวิชาที่เคยสอน	หน่วยกิต
BU5008 การปฏิบัติกรรมฐาน	3
PH1022 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธศาสตร์	3
BU5002 พระไตรปิฎกศึกษา 1	3
BU5015 พระพุทธศาสนากับโลกาภิวัตน์	3
PH1021 การโคชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์	3
PH1017 พุทธศาสนากับโลกปัจจุบัน	3
BU5005 พระพุทธศาสนานิกายหลัก	3

3. ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1. ชื่อ – นามสกุล ผศ.เดชทัต ปักสังขานย์
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2. คุณวุฒิ

คุณวุฒิ	สถาบันที่สำเร็จ	ปีที่สำเร็จ
ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต (ศน.ม)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยราชวิทยาลัย	2550
ศาสตราจารย์บัณฑิต (ศน.บ.)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยราชวิทยาลัย	2547
ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต วิชาชีพรู)	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	2552

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1 บทความวิจัย

- เดชทัต ปักสังขานย์, พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ทวีศักดิ์ ไกรบุตร, ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง, พระครูปริยัติสาทร. (2566). การปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อตรงตามหลักคำสอนในราหุลโล-วาทสูตร สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเลย, *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*. ปีที่ 9 (2), กรกฎาคม – ธันวาคม, หน้า 99-111. (TCI tier2)
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jslc/article/view/270080>
- ทวีศักดิ์ ไกรบุตร, ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง และ เดชทัต ปักสังขานย์. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของโรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดเลย, *วารสารการพัฒนารการเรียนรู้สมัยใหม่*. ปีที่ 7 (8), กันยายน, หน้า 81-95. (TCI tier2)
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/256350/174335>
- พระมหาจันทกมล อภิรัตน์, เดชทัต ปักสังขานย์, ทวีศักดิ์ ไกรบุตร. (2563). การใช้หลักจริยธรรมของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย, *วารสารศูนย์พัฒนารการเรียนรู้สมัยใหม่*. ปีที่ 5 (5), กันยายน-ตุลาคม, หน้า 298-308. (TCI tier2)
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/244377>

3.2 บทความวิชาการ

Pradit Srinonyang, **Techatat Paksangkhaney**. (2564). MAHĀRĀHULOVA-DA-SUTTA: CURRICULUM OF BUDDHISM FOR COMMON PEOPLE. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์. ปีที่ 7 (2), กรกฎาคม – ธันวาคม, หน้า 229-246. (TCI tier2)
<http://ojs.mbu.ac.th/index.php/jslc/article/view/1808/1178>

4. ประสบการณ์การสอน

รายวิชาที่เคยสอน	หน่วยกิต
BU5001 ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา	3
BU5008 พระพุทธศาสนamahayan	3
BU5003 พระไตรปิฎกศึกษา 2	3
BU5004 พระไตรปิฎกศึกษา 3	3
BU5005 พุทธวิถีไทย	3
PH1005 สัมมนาสุดต้นตอปิฎกศึกษา	3
PH1006 สัมมนาพระอภิธรรมปิฎกศึกษา	3
PH1007 สัมมนาอรรถกถาพระไตรปิฎก	3
PH1011 เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์	3
GE2001 มนุษย์กับการแสวงหาความรู้	3
PH1001 พุทธปรัชญาเถรวาท	3
PH1038 การเตรียมความพร้อมก่อนฝึกภาคสนาม	3
PH1039 การฝึกภาคสนาม	6
PH1023 พิธีกรรมในพระพุทธศาสนา	3

4. ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1. ชื่อ – นามสกุล พระศุภวัฒน์ สุขวฑฒโน (เกตุกระตึก)
 ตำแหน่ง อาจารย์
 สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2. คุณวุฒิ

คุณวุฒิ	สถาบันที่สำเร็จ	ปีที่สำเร็จ
ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	2561
วท.บ. (จุลชีววิทยา)	มหาวิทยาลัยพะเยา	2554

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1 บทความวิจัย

จักรี ศรีจารุเมธีญาณ, พระครูสุธีจริยวัฒน์, เอกชาตรี สุขเสน, พระมหาชัยชนะ บุญนาดี และ
พระศุภวัฒน์ เกตุกระตึก. (2566). พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหา
 มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน Ethical behavior of students Mahamakut Buddhist
 University Isan Campus. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*. ปีที่ 3 (4), กรกฎาคม-
 สิงหาคม หน้า 555-574. (TCI tier2)
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/article/view/269388>

3.2 บทความวิชาการ

Arkorn Ukhote, Phacharaphong Phaenthong, **Phra Supawat Sukhawattano**
(Ketkatuk). (2023). English Utilization of Thai Overseas Dhammaduta Monks in
 Buddhism Propagation. *International Journal of Sociologies and*
Anthropologies Science Reviews. 3 (1), January-February, p 75-82 (TCI tier2)
<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/IJSASR/article/view/2415>
พระศุภวัฒน์ สุขวฑฒโน (เกตุกระตึก), พระมหาชัชวาลย์ ฐิตคุโณ (จารย์คุณ), จักรี ศรีจารุเมธีญาณ.
 (2565). มิติสุนทรียศาสตร์ในดาบเมือง AestheticsDimensions in Muang Sword,
วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ. ปีที่ 2 (5), กันยายน-ตุลาคม, หน้า 661-674. (TCI
 tier2) <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/article/view/263750>

4. ประสบการณ์การสอน

รายวิชาที่เคยสอน	หน่วยกิต
ED1109 ความรู้เกี่ยวกับวัดพระสงฆ์และพุทธบริษัท	3
ED1114 ชีวิตในมุมมองของพระพุทธศาสนาเถรวาท	3
ED1105 วิธีสอนพระพุทธศาสนา	3
GE2005 ความเป็นผู้นำและการจัดการ	3
ED1112 เศรษฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา	3
ED1109 พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	3
GE1002 มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล	3
GE1002 แนวคิดทางปรัชญาและวิทยาศาสตร์	3
ED1093 การพัฒนาหลักสูตรและการสอนพระพุทธศาสนา	3
BU5006 ศาสนาเพื่อการพัฒนา	3

5. ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1. ชื่อ – นามสกุล นายอุดมชัย ปานาพุต
 ตำแหน่ง อาจารย์
 สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2. คุณวุฒิ

คุณวุฒิ	สถาบันที่สำเร็จ	ปีที่สำเร็จ
Ph.D. (IPR) Indian Philosophy and Religion	Banaras Hindu University (BHU)	2565
M.A. (IPR) Indian Philosophy and Religion	Banaras Hindu University (BHU)	2559
ศน.บ. ปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	2554

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1 บทความวิจัย

อุดมชัย ปานาพุต, ชาตรี สุขสบาย, สงคราม จันทร์ทาศรี, วีรพงษ์ พิชัยเสนานรงค์, พระมหาณรงค์ ราช ครองเชื้อ. (2566). ความเป็นบัณฑิตตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท. *วารสาร นวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*. ปีที่ 5 (3), พฤษภาคม-มิถุนายน, หน้า 759-768 (TCI tier 2)
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/261838/176236>

3.2 บทความวิชาการ

พระพจน์นธ์ อภิวัตตโน, พระมหาสมบัติ คุณะสโก, **อุดมชัย ปานาพุต**. (2566). อัตตาที่แท้จริงตาม จาริตของสำนักสงฆ์. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*. ปีที่10 (9), กันยายน, หน้า 180-189 (TCI tier2) <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/272119>
 Dr. Phramaha Chakrapol Acharashubho Thepa, Assist. Prof. Dr. Phrasutthisanmethi Chaiyan Suebkrapan, Phramaha Boonpasid Nathapunyo Karat, Dr. Pravech Vathakaew, Dr. Sura Piriyaanganpong, Dr. Chetnitipath Promchin, Dr. **Udomchai Panabut**. (2566). Analyzing the Relationship between Practicing Buddhist Beliefs and Impact on the Lifelong Learning Competencies. *JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE*. 29 (4), October-December, p 1-19 (TCI tier 2)

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/article/view/2465>

4. ประสบการณ์การสอน

รายวิชาที่เคยสอน	หน่วยกิต
PH1022 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธศาสตร์	3
BU5001 ประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนา	3
PH1015 พระพุทธศาสนากับโลกาภิวัตน์	3
PH1017 พุทธศาสนากับโลกปัจจุบัน	3
PH1002 พุทธปฎิภาณ	3
PH1014 มลทินปัญหา	3

ภาคผนวก ค

เอกสารวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่าง PLOs กับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ
หลักสูตร

ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร	P1	P2	P3	P4	P5
1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580	P	P	P	P	P
2. ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)	P	P	P	P	
3. นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570	P	M	P	P	P
4. กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565	P	P	P	P	P
5. ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565	M	M	M	M	M
6. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิระดับปริญญาตรี	P	P	P	P	P
7. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา		P			M
8. เป้าหมายการพัฒนาในระดับชาติและระดับสากลขององค์การสหประชาชาติ 17 เป้าหมาย	P	P	P	P	P
9. รายงานของ World Economic Forum (WEF) เรื่อง The Future of Jobs ว่าด้วยเรื่องแนวโน้มและทิศทางของอาชีพในอนาคต ตลอดจนทักษะการทำงานที่จำเป็นภายในอนาคตอันใกล้ 2025	P	P	P	P	M
10. รายงานของ World Economic Forum (WEF) เรื่อง ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (21 st Century Skill)	P	M	P	P	P

ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร	P1	P2	P3	P4	P5
11. กฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564	P	P	P	M	
12. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540	P	P	P	M	P
13. ผู้บริหาร/คณาจารย์ ผู้ใช้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และ หมวดพระพุทธศาสนา	P	P	P	P	M
14. ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/คณาจารย์ ผู้ใช้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา	P	P	P	P	M
15. ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต	P	P	P	P	M
16. ศิษย์เก่า	P	P	P	M	M
17. นักศึกษาปัจจุบัน	P	P	P	M	M
18. นักศึกษาในอนาคต	F	F	F	M	M
19. พ่อแม่ผู้ปกครองนักศึกษาในอนาคต	F	F	F	M	M

หมายเหตุ F = Fully Fulfilled, M = Moderate Fulfilled, P = Partial Fulfilled

ภาคผนวก ง

เอกสารระบุวิธีการเผยแพร่หลักสูตรให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายใน	วิธีการเผยแพร่หลักสูตร
1. ผู้บริหาร/ผู้ใช้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา	1. เว็บไซต์มหาวิทยาลัย 2. เอกสารแนบรายงานการประชุมภายใน 3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ 4. เอกสารประชาสัมพันธ์
2. คณาจารย์	
3. นักศึกษา	
4. คณะ/สาขาวิชา	
กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	วิธีการเผยแพร่หลักสูตร
1. ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต	1. เว็บไซต์มหาวิทยาลัย 2. สื่อโซเชียลมีเดีย 3. เอกสารประชาสัมพันธ์
2. สถานประกอบการ ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กร อิสระและเอกชน	
3. นักศึกษาในอนาคต	
4. พ่อแม่ ผู้ปกครองนักศึกษาในอนาคต	
5. ศิษย์เก่า	
6. คณะสงฆ์	

ภาคผนวก จ
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)



คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ที่ ๑๖๑๕ / ๒๕๖๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)
วิทยาเขตศรีล้านช้าง

เพื่อให้การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีตำแหน่งและรายนามต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) วิทยาเขตศรีล้านช้าง ดังนี้

๑. คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา	ประธานกรรมการ
๒. หัวหน้าภาควิชาพุทธศาสตร์	กรรมการ
๓. พระมหาจินดามล อภิรตโน, ดร.	กรรมการ
๔. พระปลัด รุ่งโรจน์ รตนวณโณ	กรรมการ
๕. นายทวีศักดิ์ ไครบุตร	กรรมการ
๖. นายจินณวัตร แทนพันธ์	กรรมการ
๗. ผศ.เดชทัต ปีกสังขานย์	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖



(พระเทพวชิรเมธี, ผศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ
คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)



คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ที่ ๑๖๑๕ / ๒๕๖๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

เพื่อให้การวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะศาสนา และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีตำแหน่งและรายนามต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) ดังนี้

- | | |
|---|---------------------|
| ๑. พระเทพวชิรปาโมกข์ (อาชว อาชวขวเสฏโธ) | ประธานกรรมการ |
| ๒. รศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเดียน | กรรมการ |
| ๓. รศ.ดร.ชาติเมธี หงษา | กรรมการและเลขานุการ |

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระเทพวชิรเมธี, ผศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
 รายงานการวิพากษ์หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนา
 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566
 ครั้งที่ 1/2566
 ในวันพุธ ที่ 8 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 เวลา 08.30 - 16.30 น.
 ณ โรงแรมรอยัล ริเวอร์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

1. ดร.พิเชษฐ์ มุสิกะโปดก ผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ผศ.ดร.สมพร ปานยินดี ผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ผศ.ดร.เบญจวรรณ บวรกุลภา ผู้ทรงคุณวุฒิ
4. พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย, ผศ.ดร. รองอธิการบดี ประธานกรรมการ
5. พระมหาหมขวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร. รองอธิการบดี รองประธานกรรมการ
6. คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา
7. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
8. คณบดีคณะสังคมศาสตร์
9. คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
10. ผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพ
11. พระปริยัติวัชรกวี
12. พระมหาเกรียงไกร สิริวิฑฒโน
13. ผศ.ดร.วรเชษฐ์ โทอิน
14. ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว
15. ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์
16. ดร.อภิชาติ เหมือยไธสง
17. นายคัมภีรภาพ คงสำรวย
18. หัวหน้าฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
19. หัวหน้าฝ่ายพัฒนาหลักสูตร
20. ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ
21. นางสาวยุพา ขอบวนชน
22. นางสาวโยษิตา ศรีเจริญ

เริ่มประชุมเวลา 08.30 น.

พระมหาฉัตรชัย สุนตตชโย, ผศ.ดร. รองอธิการบดี กล่าวเปิดการประชุมและแจ้งที่ประชุมทราบ และมอบหมายกรรมการและเลขานุการ ดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุมต่อไป

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งเพื่อทราบ

การวิพากษ์หมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 ได้รับเกียรติจาก ดร.พิเชษฐ์ มุสิกะโปดก ผศ.ดร.สมพร ปานยินดี ผู้ทรงคุณวุฒิ และผศ.ดร.เบญจวรรณ บวรกุลภา ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยสยาม

ที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุม

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องเพื่อพิจารณา

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

4.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566

ความเป็นมาตามที่มหาวิทยาลัยดำเนินการพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 โดยมีการปรับปรุงรายวิชาให้มีความหลากหลายและทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น มุ่งส่งเสริมบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา มีความพร้อมสำหรับโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา เป็นผู้ที่สามารถสร้างโอกาสและคุณค่าให้ตนเองและสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก เป็นบุคคลที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องรู้คุณค่าและรักษาชาติกำเนิด ร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม

รองอธิการบดี สรุปสาระสำคัญของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีปรัชญา ดังนี้ มุ่งส่งเสริมบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ บุคลิกภาพเหมาะสม คิดแบบ

องค์รวมในเชิงตรรกะ แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่ดี

2. หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนดังนี้

- 2.1 เป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ สามารถบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อไปพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาได้
- 2.2 มีความสามารถในการใช้ภาษาและเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในสร้างความสัมพันธ์กับ

บุคคลอื่น

2.3 ประยุกต์ใช้ความรู้ศาสตร์สมัยใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นพลเมืองไทยที่รู้คุณค่าและรักษาชาติกำเนิด และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม

2.4 มีความประพฤติที่ดีงาม เหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อการรับใช้สังคมได้อย่างมีความรับผิดชอบ

3. รายวิชา บัณฑิต ไม่นับหน่วยกิต 2 รายวิชา และรายวิชาบังคับ จำนวน 8 รายวิชา รวม 24 หน่วยกิต มีชื่อรายวิชา ดังนี้

รายวิชา บัณฑิต ไม่นับหน่วยกิต 2 รายวิชา ดังนี้

- 3.1 GE0001 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 (Fundamental English I) (3) (3-0-6)
- 3.2 GE0002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 (Fundamental English II) (3) (3-0-6)

รายวิชาบังคับ จำนวน 8 รายวิชา รวม 24 หน่วยกิต ดังนี้

3.3 GE1001 วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (MBU Way to Thai and Global Citizens) 3 (3-0-6)

3.4 GE1002 มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล (Human and Living in Digital Age) 3 (3-0-6)

3.5 GE1003 ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร (Thai Language for Communication) 3 (2-2-5)

3.6 GE1004 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร (English for Communication) 3 (2-2-5)

3.7 GE1005 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (Prevention and Suppression of Corruption) 3 (3-0-6)

3.8 GE1006 วิจัยและนวัตกรรม (Research and Innovation) 3 (3-0-6)

3.9 GE1007 ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ (21st Century Skills for Living and Occupations) 3 (2-2-5)

3.10 GE1008 ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย (History Arts and Thai Culture) 3 (3-0-6)

4. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร ดังนี้

PLO 1 รอบรู้ในศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ บูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อไปพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคมได้อย่างมีความรับผิดชอบ

Sub PLO 1.1 อธิบายและยกตัวอย่างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งได้

Sub PLO 1.2 ประยุกต์ใช้ศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชีวิต ครอบครัว สังคมได้อย่างมีเหมาะสมกับแต่ละประเด็นปัญหา

Sub PLO 1.3 ประยุกต์ใช้ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม พัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

Sub PLO 1.4 แสดงพฤติกรรมที่มีจิตอาสาและจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

PLO 2 รอบรู้ในศาสตร์ภาษาและเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความรับผิดชอบ

Sub PLO 2.1 อธิบายและยกตัวอย่างการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเบื้องต้นในชีวิตประจำวันได้

Sub PLO 2.2 ประยุกต์ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา เหมาะสมกับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น

Sub PLO 2.3 เลือกใช้เครื่องมือสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการใช้งาน โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

Sub PLO 2.4 แสดงพฤติกรรมที่ เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

PLO 3 ประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และแบบอย่างที่ดีของสังคม

Sub PLO 3.1 อธิบายและยกตัวอย่างแนวคิดและทฤษฎีสมัยใหม่ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

Sub PLO 3.2 ใช้แนวคิดและทฤษฎีสมัยใหม่ในการพัฒนาตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคมได้

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ดำเนินการวิพากษ์หลักสูตรฯ โดยสามารถแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

โครงสร้างของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และ 2) รายวิชาและคำอธิบายรายวิชาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 8 รายวิชา รวม 24 หน่วยกิต ซึ่งขอให้เป็นมติที่ประชุม มีความเหมาะสมตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565

2. รายวิชาและคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาพระพุทธศาสนาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ควรมีรายวิชาที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ความเป็น มมร และพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ได้แก่ GE1001 วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยสังเขปรายวิชาให้มีความสอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ที่เน้นเรื่องการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและมีคุณค่าของสังคม

2.2 ควรเพิ่มรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาและกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลายของท้องถิ่นและของชาติ ตามกฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ได้แก่ GE1008 ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย

2.3 รายวิชา GE1002 มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล มีความเหมาะสม แต่ควรแก้ไขคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิตระดับปริญญาตรี

2.4 ควรเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ได้แก่ รายวิชา GE1007 ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ

2.5 ควรปรับคำอธิบายรายวิชา GE1004 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร ให้สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา

2.6 ควรจัดทำหลักสูตรให้ครบถ้วนตามกฎกระทรวง มาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ข้อ 15 หลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

(1) ชื่อปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และสาขาวิชา (2) ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ (3) โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต (4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ (5) ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งรวมถึงคณาจารย์และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (6) คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา (7) การประเมินผลการเรียนและเกณฑ์

การสำเร็จการศึกษา (8) การประกันคุณภาพหลักสูตร(9) ระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร (10) รายการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

4.2 หลักสูตรหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาปรับปรุง พ.ศ. 2566

ความเป็นมาตามที่มหาวิทยาลัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาปรับปรุง พ.ศ. 2566 โดยมีการปรับปรุงรายวิชาให้มีความหลากหลายและทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น มุ่งหวังเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสติ ปัญญา และคุณธรรมเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีคนเก่ง สามารถปรับใช้หลักศาสนากับการดำเนินชีวิตและพัฒนาจิตใจ สติ ปัญญา สามารถดำเนินชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ตามหลักพระพุทธศาสนา

รองอธิการบดี สรุปสาระสำคัญของหลักสูตรหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาปรับปรุง พ.ศ. 2566 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปรัชญา

พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักศาสนากับการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม มีทักษะในการบูรณาการองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างหลักวิชาการที่สอดคล้องกับหลักศาสนา โดยยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม

2. วัตถุประสงค์ การจัดการเรียนรู้หมวดวิชาพระพุทธศาสนามีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนานักศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 สามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาพัฒนาตนเองและสังคมได้

2.2 ประยุกต์ใช้หลักศาสนากับการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมให้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนไป

2.3 บูรณาการองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างหลักวิชาการที่สอดคล้องกับหลักศาสนาโดยยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม

3. รายวิชา จำนวน 12 รายวิชา รวม 36 หน่วยกิต มีชื่อรายวิชา ดังนี้

รายวิชาบังคับ 4 วิชา จำนวน 12 หน่วยกิต

3.1) BU5001 ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

3.2) BU5002 พระไตรปิฎกศึกษา 3 (3-0-6)

3.3) BU5003 ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

3.4) BU5004 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน 3 (2-2-5)

รายวิชาเลือกเรียน

- คณะศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี จำนวน 6 หน่วยกิต

- คณะอื่น ๆ ที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี จำนวน 18 หน่วยกิต

3.5) BU5005 ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

3.6) BU5006 ศาสนศึกษา 3 (3-0-6)

3.7) BU5007 นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม 3 (3-0-6)

3.8) BU5008 พิธีการในพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

3.9) BU5009 พระพุทธศาสนาในวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6)

3.10) BU5010 งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย 3 (3-0-6)

3.11) BU5011 ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

3.12) BU5012 สุขภาวะในพระไตรปิฎก 3 (3-0-6)

4. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร

PLO 1 รอบรู้ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมตามแนวทางพุทธธรรมนำปัญญา เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงพุทธ

Sub PLO 1.1 อธิบายและยกตัวอย่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

Sub PLO 1.2 ประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ไขปัญหาตนเองและสังคม และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมได้ตามแนวทางพุทธธรรมนำปัญญา

Sub PLO 1.3 นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงพุทธได้

Sub PLO 1.4 แสดงพฤติกรรมของผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงพุทธได้

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ดำเนินการวิพากษ์หลักสูตรฯ โดยสามารถแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) โครงสร้างของหลักสูตรหมวดวิชาพระพุทธศาสนา และ 2) รายวิชาและคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาพระพุทธศาสนาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 12 รายวิชา (รายวิชาละ 3 หน่วยกิต) รวม 36 หน่วยกิต มีวิชาบังคับ 4 วิชา จำนวน 12 หน่วยกิต และมีวิชาเลือกเรียน คณะศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี จำนวน 6 หน่วยกิต คณะอื่น ๆ ที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี จำนวน 18 หน่วยกิต

2. รายวิชาและคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาพระพุทธศาสนาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 สร้างความเข้าใจที่ชัดเจน ในรายวิชา HU5007 นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม โดยให้ที่ประชุมที่เชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา ช่วยวิเคราะห์ คำว่า นวัตกรรมเชิงพุทธ ซึ่งที่ประชุมได้ช่วยกันวิพากษ์จนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

2.3 รายวิชา BU5011 ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา เป็นวิชาที่น่าสนใจ สอดคล้องและร่วมสมัยกับยุคปัจจุบัน

2.4 รายวิชา BU5012 สุขภาวะในพระไตรปิฎก เป็นวิชาที่ได้ข้อคิดจากที่ประชุม ว่าเป็นวิชา ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้สั่งสอนเรื่องสุขภาวะแก่ภิกษุในสมัยพุทธกาล ซึ่งสุขภาวะที่พระองค์ ทรงสอนยังคงใช้ได้จนถึงปัจจุบันแม้ผ่านกาลเวลามาหลายพันปี

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

- ไม่มี -

เลิกประชุม เวลา 16.30 น.

ภาคผนวก ซ
รายงานการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)



รายงานการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)

ประชุมในวันจันทร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 เวลา 08.30 น.
ณ ห้องประชุมออนไลน์ผ่านระบบ Zoom Cloud Meetings
ID: 968 1933 2219 Passcode: 1234



รายงานการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)
วันจันทร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 เวลา 08.30 – 16.30 น.
ณ ห้องประชุมออนไลน์ผ่านระบบ Zoom Cloud Meetings

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

1. คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา
2. ผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพ
3. หัวหน้าฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
4. หัวหน้าฝ่ายพัฒนาหลักสูตร
5. พระเทพวชิรปาโมกษ์ (อาชว์ อาชวปเสฏฐโฐ) ประธานกรรมการวิพากษ์หลักสูตร
6. รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน กรรมการวิพากษ์หลักสูตร
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติเมธี หงษา กรรมการวิพากษ์หลักสูตร

คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะศาสนาและปรัชญา

8. พระศรีรัชมงคลบัณฑิต, รศ.ดร. กรรมการ
9. พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร. กรรมการ
10. ดร.ปาริณันท์ ปางทิพย์อำไพ กรรมการ
11. ดร.เชษฐันติภัทร พรหมชิน กรรมการ
12. พระปลัด ธนา อคฺคธมฺโม กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

13. ผศ.ภาษิต สุขวรรณดี กรรมการ
14. พระบุญเสริม ปกสุสโร กรรมการ
15. พระวิเชียร อธิปญฺโญ กรรมการ

- | | |
|-------------------------|---------------------|
| 16. ผศ.สุดใจ ภูงลี | กรรมการ |
| 17. ผศ.ดร.วิญญู กิณะเสน | กรรมการและเลขานุการ |

คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิทยาเขตล้านนา

- | | |
|----------------------------------|---------------------|
| 18. พระมหาเจริญ กตปญโญ | กรรมการ |
| 19. พระครูวินัยธร สัณชัย ญาณวิโร | กรรมการ |
| 20. พระมหาบุญสมสมบัติ ปภาภโร | กรรมการ |
| 21. พระมหาอดิสร อินทปญโญ | กรรมการ |
| 22. ดร.สมิตไธโร อภิวัฒนอมรกุล | กรรมการและเลขานุการ |

คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

- | | |
|---------------------------|---------------------|
| 23. พระอนุรักษ์ อนุรกขิโต | กรรมการ |
| 24. นายเอกชัย แซ่ลี้ม | กรรมการ |
| 25. นายวิญญูชน เสา่ตระกูล | กรรมการ |
| 26. นายอาทิตย์ อินทรภักดี | กรรมการ |
| 27. นายธเนศ นกเพ็ชร | กรรมการและเลขานุการ |

คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิทยาเขตศรีล้านช้าง

- | | |
|-------------------------------|---------------------|
| 28. นายทวีศักดิ์ ไกรบุตร | กรรมการ |
| 29. พระปลัด รุ่งโรจน์ รตนวณโณ | กรรมการ |
| 30. พระศุภวัฒน์ สุขวฑฒโน | กรรมการ |
| 31. นายอุดมชัย ปานาพุด | กรรมการ |
| 32. ผศ.เดชทัต ปักสังขานย์ | กรรมการและเลขานุการ |

รายชื่อผู้ลาประชุม

- | | |
|-----------------------|---------|
| 1. ผศ.ภาษิต สุขวรรณดี | กรรมการ |
|-----------------------|---------|

เริ่มประชุมเวลา 08.30 น.

พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตโต, ดร. คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา นำบูชาพระรัตนตรัยและกล่าวเปิดการประชุม จากนั้น มอบหมายให้กรรมการและเลขานุการ ดำเนินการประชุมระเบียบวาระการประชุมเป็นลำดับไป

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่อง ที่ประธานแจ้งให้ทราบ

ประธานในที่ประชุมกล่าวต้อนรับคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) ประกอบด้วยพระเทพวชิรปาโมกข์ (อาขิว อาชวปสฺสฺสฺส) ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน กรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติเมธี หงษา กรรมการและเลขานุการ

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

มติที่ประชุม :

รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่อง รับรองรายงานการประชุม

- ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่อง สืบเรื่องที่ค้างพิจารณา

- ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่อง เสนอเพื่อทราบ

4.1 เรื่อง คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1615/2566 เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) คณะศาสนาและปรัชญา

สรุปเรื่อง

ตามที่คณะศาสนาและปรัชญา ได้เสนออธิการบดีเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในคำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1615/2567 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) คณะศาสนาและปรัชญา สั่ง ณ วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2566 นั้น โดยอธิการบดีได้ลงนามในคำสั่งดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงแจ้งให้คณะกรรมการเพื่อทราบและปฏิบัติต่อไป

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

มติที่ประชุม :

รับทราบ

4.2 เรื่อง คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1616/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

สรุปเรื่อง

ตามที่คณะศาสนาและปรัชญา ได้เสนออธิการบดีเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในคำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1622/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย สั่ง ณ วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2566 นั้น โดยอธิการบดีได้ลงนามในคำสั่งดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงแจ้งให้คณะกรรมการเพื่อทราบและปฏิบัติต่อไป

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

มติที่ประชุม :

รับทราบ

4.3 เรื่อง คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1617/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) วิทยาเขตล้านนา

สรุปเรื่อง

ตามที่คณะศาสนาและปรัชญา ได้เสนออธิการบดีเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในคำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1617/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) วิทยาเขตล้านนา สั่ง ณ วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2566 นั้น โดยอธิการบดีได้ลงนามในคำสั่งดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงแจ้งให้คณะกรรมการเพื่อทราบและปฏิบัติต่อไป

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

มติที่ประชุม :

รับทราบ

4.4 เรื่อง คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1618/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

สรุปเรื่อง

ตามที่คณะศาสนาและปรัชญา ได้เสนออธิการบดีเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในคำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1618/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช สังกัด วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2566 นั้น โดยอธิการบดีได้ลงนามในคำสั่งดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงแจ้งให้คณะกรรมการเพื่อทราบและปฏิบัติต่อไป

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

มติที่ประชุม :

รับทราบ

4.5 เรื่อง คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1619/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) วิทยาเขตศรีล้านช้าง

สรุปเรื่อง

ตามที่คณะศาสนาและปรัชญา ได้เสนออธิการบดีเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในคำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 1619/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2567) วิทยาเขตศรีล้านช้าง สังกัด วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2566 นั้น โดยอธิการบดีได้ลงนามในคำสั่งดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงแจ้งให้คณะกรรมการเพื่อทราบและปฏิบัติต่อไป

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบ

มติที่ประชุม :

รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่อง เสนอเพื่อพิจารณา

5.1 เรื่อง รายงานการวิพากษ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)

สรุปเรื่อง

ตามที่คณะศาสนาและปรัชญา ได้เชิญคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรทั้ง 5 หลักสูตร โดยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้ดำเนินการวิพากษ์หลักสูตรในวัน

จันทร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 เวลา 08.30 – 16.30 น. โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วย พระเทพวชิรปาโมกข์ (อาชว อาชวปสฺสโม) ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน กรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติเมธี หงษา กรรมการและเลขานุการ นอกจากนี้ ยังมีอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทั้ง 5 แห่ง เข้าร่วมรับฟังการวิพากษ์หลักสูตรโดยพร้อมเพรียงกัน สาระสำคัญของการวิพากษ์มีดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- ไม่มี

หมวดที่ 2 ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้

- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรตั้งข้อสังเกตการเขียนปรัชญาหลักสูตร จึงแนะนำให้เขียนปรัชญาให้สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดสอน และมุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของสถาบัน มาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้น ๆ

- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรตั้งข้อสังเกตการใช้คำในยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ของมหาวิทยาลัย จึงแนะนำให้ทำเครื่องหมายดอกจันเพื่ออธิบายบางคำในยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนขึ้น

- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรเสนอแนะให้ปรับลำดับข้อของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในตารางความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับลำดับของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ได้ปรับแล้ว

หมวดที่ 3 โครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และหน่วยกิต

- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรตั้งข้อสังเกต สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษา การจัดหมวดและตั้งชื่อรายวิชาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น รายวิชาทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน พิธีการในพระพุทธศาสนา พุทธศิลป์ศึกษา ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา สุขภาวะในพระไตรปิฎก และการฝึกภาคสนาม เพื่อให้รายวิชาและคำอธิบายรายวิชามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หมวดที่ 4 การจัดกระบวนการเรียนรู้

- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรจึงได้ชี้แจงให้คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรเข้าใจสาระสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้

หมวดที่ 5 การประเมินผลการเรียน และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรแนะนำให้แสดงตารางความสอดคล้องระหว่าง ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร กลยุทธ์การสอน และกลยุทธ์การวัดและการประเมินผล ให้มีความหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละ PLOs

หมวดที่ 6 ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารหลักสูตร

- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรตั้งข้อสังเกตและสอบถามเกี่ยวกับปัญหาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จึงแนะนำให้ตรวจสอบคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบและอาจารย์ประจำหลักสูตรให้ถูกต้องตามเกณฑ์ของหลักสูตร

หมวดที่ 7 ระบบการจัดการศึกษา

- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรตั้งข้อสังเกตและสอบถามเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กับหมวดไหน จึงแนะนำให้เอาไปรวมเข้ากับหมวดที่ 3

หมวดที่ 8 การประกันคุณภาพหลักสูตร

- ไม่มี

หมวดที่ 9 ระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร

- ไม่มี

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

มติที่ประชุม :

1. เห็นชอบตามที่คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรเสนอแนะให้ปรับปรุงและพัฒนา
2. ให้คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรแต่ละหน่วยงานช่วยกันปรับแก้
3. มอบหมายให้กรรมการและเลขานุการของแต่ละหน่วยงานรวบรวมไฟล์เพื่อปรับแก้ร่วมกันอีกครั้ง ก่อนส่งไฟล์ที่สมบูรณ์ให้คณะศาสนาและปรัชญาได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่อง อื่น ๆ

- ไม่มี

ปิดประชุม เวลา 16.30 น.



(พระศรีรัชมงคลบัณฑิต, รศ.ดร.)

กรรมการ/ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ผู้รับรองรายงานการประชุม



(พระปลัด ธนา อคฺคธมฺโม)

กรรมการและเลขานุการ/อาจารย์ประจำหลักสูตร

ผู้บันทึกรายงานการประชุม



(พระครูวินัยธร เจริญ ทนตจิตฺโต, ดร.)

กรรมการ/อาจารย์ประจำหลักสูตร

ผู้ตรวจรายงานการประชุม



๒

มติการประชุม

สภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ครั้งที่ ๓/๒๕๖๗

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เวลา ๑๔.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร
เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
และประชุมออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meetings

รายนามกรรมการที่มาประชุม

- | | |
|---|--|
| ๑. สมเด็จพระมหาวีรวงศ์
(สุชิน อคฺคชิโน) | อุปนายกสภามหาวิทยาลัย
ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุม |
| ๒. อธิการบดี
(พระเทพวัชรเมธี (สมคิด จินฺตามโย), ผศ.ดร.) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง |
| ๓. รองอธิการบดี
(พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ (ณัฐพงศ์ ยโส)) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้บริหาร |
| ๔. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระสุทธิสารเมธี (ชัยยันต์ จิตตาลัย), ผศ.ดร.) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้บริหาร |
| ๕. คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(พระครูศรีวิธานสุนทร (บุญนา ชานวิโร), ผศ.ดร.) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้บริหาร |
| ๖. รองอธิการบดี (พระมหาเดชินท์ อินฺทเดโช) | กรรมการและเลขานุการสภามหาวิทยาลัย |

รายนามกรรมการที่เข้าร่วมประชุมผ่านระบบออนไลน์

- | | |
|--|---------------------------------|
| ๑. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรม (นายเพิ่มสุข สัจจาภิวัฒน์)
นางสาววราภรณ์ รุ่งตระกูล
ที่ปรึกษาด้านระบบบริหารกระทรวง อว. (แทน) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง |
| ๒. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)
นายสมใจ วิเศษทักษิณ
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ (แทน) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง |
| ๓. เลขาธิการสภาการศึกษา (นายอรรถพล สังขวาสี) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง |

/๔. ผู้อำนวยการ...

๔. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ (นายเฉลิมพล เพ็ญสูตร) นายภัทรพงศ์ พุ่มผลึก ผู้อำนวยการกอง จัดทำงบประมาณด้านสังคม ๒/๑ (แทน)	กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง
๕. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (นายอินทพร จั่นเอี่ยม) นายเดชา ละสัย ผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี (แทน)	กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง
๖. รองอธิการบดี (พระศรีวิชิตวาที (ฉัตรชัย สุดตติโย), ผศ.ดร.)	กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้บริหาร
๗. รองอธิการบดี วิทยาเขตอีสาน (พระครูสุธีจริยวัฒน์ (สาคร ชิตงกโร), ผศ.ดร.)	กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้บริหาร
๘. พระธรรมวชิรญาณ (จิรพล อธิจิตโต)	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
๙. ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๐. ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑. รองศาสตราจารย์พนิตี ระตะนากุล	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายพระนาม/นามกรรมการที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม (เนื่องจากติดพระศาสนกิจและการกิจอื่น ๆ)

๑. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก	นายกสภามหาวิทยาลัย
๒. สมเด็จพระพุทธพจนวชิรมุนี (มนตรี คณิสสร)	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. พระธรรมวชิรปาโมกข์ (ธนู วรธน)	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา (พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์ (จิตติชัย จิตติชัยโย), ผศ.ดร.)	กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้บริหาร
๖. เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์)	กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง

รายนามผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย (ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)
๒. ที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย (ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วิชณุ เครืองาม)
๓. ที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย (นายสด แดงเอียด)

- | | |
|--|------------------------------------|
| ๔. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ
(นายเฉลิมพล เพ็ญสูตร)
นายภัทรพงศ์ พุ่มผลึก ผู้อำนวยการกอง
จัดทำงบประมาณด้านสังคม ๒/๑ (แทน) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง |
| ๕. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
(นายอินทพร จั่นเอี่ยม)
นายเดชา ละสัย ผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษา
พระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี (แทน) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง |
| ๖. รองอธิการบดี
(พระศรีวิฑูรย์ (ฉัตรชัย สุตตตโย), ผศ.ดร.) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้บริหาร |
| ๗. รองอธิการบดี วิทยาเขตอีสาน
(พระครูสุจริตรัตน์ (สาคร ชิตงโร), ผศ.ดร.) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้บริหาร |
| ๘. พระธรรมวชิรญาณ (จิรพล อธิจิตโต) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๙. ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร | กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๑๐. ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ | กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๑๑. รองศาสตราจารย์พนิตี รตนานุกุล | กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ |

รายพระนาม/นามกรรมการที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม (เนื่องจากติดพระศาสนาและกิจกรรมอื่น ๆ)

- | | |
|---|------------------------------------|
| ๑. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมพรมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก | นายกสภามหาวิทยาลัย |
| ๒. สมเด็จพระพุทธพจนวชิรมุนี (มนตรี คณิสสร) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๓. พระธรรมวชิรปาโมกข์ (ธนู วรธน) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๔. ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ | กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๕. รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา
(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์ (จิตติชัย จิตติชัย), ผศ.ดร.) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้บริหาร |
| ๖. เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
(นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์) | กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง |

รายนามผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย (ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)
๒. ที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย (ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วิชณุ เครืองาม)
๓. ที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย (นายสด แดงเอียด)



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน กองงานสภามหาวิทยาลัย โทร. ๑๐๑๖

ที่ อว ๗๙๐๒/ว ๑๒๘ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง มติสภามหาวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษา จำนวน ๓ หลักสูตร

กราบเรียน รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

สภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๗ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มีนาคม ได้พิจารณา เรื่อง อนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษา จำนวน ๓ หลักสูตร ได้มีมติที่ ๓๔/๒๕๖๗ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ๑) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)
- ๒) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)
- ๓) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

ในการนี้ อธิการบดีได้มอบเลขานุการสภามหาวิทยาลัยแจ้งมติสภามหาวิทยาลัยดังกล่าว ให้ส่วนงานที่รับผิดชอบเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป รายละเอียดตามสำเนาติดแนบ

จึงกราบเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

(พระมหาเดชนันท์ อินทเตโช)

รองอธิการบดี

เลขานุการสภามหาวิทยาลัย



มติการประชุมสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ครั้งที่ ๓/๒๕๖๗

วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

มติที่ ๓๔/๒๕๖๗ เรื่อง อนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษา
จำนวน ๓ หลักสูตร

กราบเรียน อธิการบดี

สภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๗ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๗ ได้พิจารณาระเบียบวาระที่ ๕ ข้อที่ ๕.๓ เรื่อง อนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาจำนวน ๓ หลักสูตร ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐

สรุปเรื่อง

๑) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

เลขานุการสภาวิชาการ ได้มีหนังสือบันทึกข้อความที่ อว ๗๙๐๑/๐๓๔๗ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗ เรื่อง อนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เรียน เลขานุการสภามหาวิทยาลัย ความโดยสรุปว่า

คณะกรรมการประจำคณะศาสนาและปรัชญา ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ได้มีมติที่ ๑๕/๒๕๖๗ เห็นชอบเสนออนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เพื่อนำเสนอสภาวิชาการพิจารณาต่อไป

สภาวิชาการ ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ได้มีมติที่ ๖๑/๒๕๖๗ เห็นชอบเสนอขออนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เพื่อนำเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ ดังนี้

/๑. อนุมัติหลักสูตร...

๑๖

๑. อนุมัติหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒. อนุมัติเปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

จำนวน ๕ แห่ง/รับปีการศึกษาละ ดังนี้

๑) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม จำนวน ๒๕ รูป/คน

๒) วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม จำนวน ๒๕ รูป/คน

๓) วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๒๕ รูป/คน

๔) วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๒๕ รูป/คน

๕) วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย จำนวน ๒๕ รูป/คน

๒) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม (หลักสูตร
ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

เลขานุการสภาวิชาการ ได้มีหนังสือบันทึกข้อความที่ อว ๗๔๐๑/๐๓๔๘ ลงวันที่
๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗ เรื่อง อนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตร
บัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เรียน เลขานุการ
สภามหาวิทยาลัย ความโดยสรุปว่า

คณะกรรมการประจำคณะศาสนาและปรัชญา ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๗
เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ได้มีมติที่ ๒๐/๒๕๖๗ เห็นชอบเสนออนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอน
และแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม (หลักสูตร
ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เพื่อนำเสนอสภาวิชาการพิจารณาต่อไป

สภาวิชาการ ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ได้มีมติที่
๖๒/๒๕๖๗ เห็นชอบเสนอขออนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตร
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เพื่อนำเสนอ
สภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ ดังนี้

๑. อนุมัติหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒. อนุมัติเปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

จำนวน ๓ แห่ง/รับปีการศึกษาละ ดังนี้

๑) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม จำนวน ๒๕ รูป/คน

๒) วิทยาเขตมหาชิราลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน ๒๕ รูป/คน

๓) วิทยาเขตร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒๕ รูป/คน

/๓) หลักสูตร...

๑๗

๓) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง

พ.ศ. ๒๕๖๗)

เลขานุการสภาวิชาการ ได้มีหนังสือบันทึกข้อความที่ อว ๗๙๐๑/๐๓๔๙ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗ เรื่อง อนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เรียน เลขานุการสภามหาวิทยาลัย ความโดยสรุปว่า

คณะกรรมการประจำคณะศาสนาและปรัชญา ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ได้มีมติที่ ๒๓/๒๕๖๗ เห็นชอบเสนออนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เพื่อนำเสนอสภาวิชาการพิจารณาต่อไป

สภาวิชาการ ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ได้มีมติที่ ๖๓/๒๕๖๗ เห็นชอบเสนอขออนุมัติหลักสูตร เปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗) เพื่อนำเสนอ สภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ ดังนี้

๑. อนุมัติหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒. อนุมัติเปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๗)

จำนวน ๑ แห่ง/รับปีการศึกษาละ ดังนี้

๑) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม จำนวน ๒๕ รูป/คน

จึงเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อโปรดพิจารณา

มติที่ประชุม :

- อนุมัติหลักสูตรเปิดการเรียนการสอนและแผนการรับนักศึกษา จำนวน ๓ หลักสูตร ตามที่เสนอ และมอบมหาวิทยาลัยดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป



(พระมหาเดชารินทร์ อินฺทเดโช)

เลขานุการสภามหาวิทยาลัย

... พิจารณ

☒ มอบเลขานุการสภามหาวิทยาลัย☐ อื่นๆ.....

ประธานดำเนินการ



(พระเทพวัชรเมธี, นค.ตร.)

อธิการบดี

๒๕ มี.ค. ๒๕๖๗

ภาคผนวก ณ
ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2559
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี
ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564



ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ว่าด้วย การศึกษาระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษา
ระดับปริญญาตรี ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานทางวิชาการ และการจัดการศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๐ และในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๙/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
ได้มีมติที่ ๑๐๘/๒๕๕๙ จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาระดับ
ปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งหรือสอดคล้องกับ
ระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายถึง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“อธิการบดี” หมายถึง อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายถึง สภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“วิทยาเขต” หมายถึง เขตการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งขึ้นนอกเขตที่ตั้ง
มหาวิทยาลัยตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐

“คณะ” หมายถึง คณะที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย และให้หมายความ
รวมถึงวิทยาลัยในวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่มีได้สังกัดวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย

“คณบดี” หมายถึง คณบดีของคณะที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย และ
ให้หมายความรวมถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยในวิทยาเขตและวิทยาลัยที่มีได้สังกัดวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย

“ภาควิชา” หมายถึง ภาควิชาในคณะที่นักศึกษาสังกัด

“หัวหน้าภาควิชา” หมายถึง หัวหน้าภาควิชาในคณะที่นักศึกษาสังกัด และให้หมายความ
รวมถึงหัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษาในวิทยาเขตและวิทยาลัยที่มีได้สังกัดวิทยาเขต

“นักศึกษา” หมายถึง ผู้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย

“หน่วยกิต” หมายถึง หน่วยที่ใช้แสดงปริมาณการศึกษาในแต่ละรายวิชา

“นายทะเบียน” หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยซึ่งได้รับมอบหมาย
จากมหาวิทยาลัยให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียนของมหาวิทยาลัย

“เจ้าหน้าที่ทะเบียน” หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัย
ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ทะเบียนของวิทยาลัยในวิทยาเขตและวิทยาลัยที่มีได้สังกัดวิทยาเขต

/“อาจารย์ที่ปรึกษา”...

-๒-

“อาจารย์ที่ปรึกษา” หมายถึง อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยและได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษา

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือในกรณีต้องตีความ วินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากการใช้ระเบียบนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด เว้นแต่อธิการบดีเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ควรนำเข้าสู่ การพิจารณาของสภาวิชาการ ให้อธิการบดีเสนอสภาวิชาการเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยชี้ขาดของ อธิการบดีหรือสภาวิชาการแล้วแต่กรณีถือเป็นที่สุด

หมวด ๑

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

ข้อ ๗ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้าศึกษา ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๗.๑ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และไม่เป็นผู้มีความประพฤติ ต้องห้ามข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

(๑) ไม่เป็นผู้ที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคร้ายแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

(๒) ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงทางศีลธรรม เว้นแต่นักศึกษา ตามโครงการศึกษาลักษณะพิเศษ

(๓) ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือติดยาเสพติดให้โทษ

๗.๒ เป็นผู้ที่สภาวิชาการพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้รับเข้าศึกษา

ข้อ ๘ การรับเข้าศึกษา

มหาวิทยาลัยจะรับผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ เข้าศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัย กำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบในแต่ละปีการศึกษา

หมวด ๒

ระบบการศึกษา

ข้อ ๙ ระบบการศึกษา

การศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยใช้ระบบหน่วยกิตแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การศึกษาภาคปกติและการศึกษาภาคพิเศษ

๙.๑ การศึกษาภาคปกติใช้ระบบทวิภาค แบ่งเวลาการศึกษาในหนึ่งปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ได้แก่ ภาคการศึกษาที่ ๑ และภาคการศึกษาที่ ๒ แต่ละภาคการศึกษามี ระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

ทั้งนี้ ในการศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มีการศึกษาภาคฤดูร้อนต่อจากภาค การศึกษาที่ ๒ ก็ได้ และการศึกษาภาคฤดูร้อนจะต้องมีกำหนดระยะเวลาการศึกษาและหน่วยกิต โดยมีสัดส่วน เทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนและการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในโครงการพิเศษ ให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

/๙.๒ การศึกษา...

-๓-

๔.๒ การศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มีการศึกษาภาคพิเศษนอกเวลาวิชาการ หรือเวลาทำการของมหาวิทยาลัยด้วยก็ได้ และการจัดการศึกษาภาคพิเศษจะต้องให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เช่นเดียวกันกับการศึกษาภาคปกติ และมีกำหนดระยะเวลาการศึกษาและหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกัน ได้กับการศึกษาภาคปกติ

การจัดการศึกษาภาคพิเศษเป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด โดยทำเป็นระเบียบของ มหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๐ การคิดหน่วยกิต การกำหนดหน่วยกิตแต่ละรายวิชามีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑๐.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรือการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๐.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาค การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๐.๓ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง ต่อภาค การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๐.๔ การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำ โครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

ข้อ ๑๑ จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

๑๑.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๒๐ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๑๒ ปีการศึกษา สำหรับการ ลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๑๑.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต ใช้เวลาการศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๑๕ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

ทั้งนี้ การนับระยะเวลาการศึกษา ให้นับจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในหลักสูตร ของมหาวิทยาลัย และในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นและสภามหาวิทยาลัยเห็นสมควร นักศึกษาทุกหลักสูตร สามารถขออนุมัติขยายระยะเวลาการศึกษาต่อสภามหาวิทยาลัยได้อีกไม่เกิน ๑ ปีการศึกษา ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติใน การขยายระยะเวลาการศึกษา ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดโดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๒ โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างเนื้อและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาและ จำนวนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้ เพื่อความเป็นสถาบัน เฉพาะทางพระพุทธศาสนา หลักสูตรทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย ให้มีวิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนาไม่น้อย กว่า ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๓ เวลาเรียน ในแต่ละรายวิชานักศึกษาต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลา เรียนทั้งหมดในหนึ่งภาคการศึกษา หรือได้ปฏิบัติงานในรายวิชานั้นจนเป็นที่เพียงพอตามที่อาจารย์ประจำ รายวิชากำหนดจึงจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นในกรณีที่คณบดีได้สอบสวนแล้วเห็นว่าการมีเวลาเรียน ไม่ครบตามกำหนดนี้ เนื่องมาจากเหตุอันมิใช่ความผิดของนักศึกษา

ข้อ ๑๔ การเทียบชั้นปีของนักศึกษา ให้เทียบชั้นปีของนักศึกษาจากจำนวนหน่วยกิตที่สอบได้ ตามอัตราส่วนของหน่วยกิตรวมของหลักสูตรที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน

ข้อ ๑๕ การเปิดการเรียนการสอนและการระงับการเรียนการสอนรายวิชา ให้อยู่ในดุลพินิจของ หัวหน้าภาควิชา โดยความเห็นชอบของคณบดี

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและการลงทะเบียนเรียน

ข้อ ๑๖ การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ผู้สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย จะมีสถานภาพเป็นนักศึกษาต่อเมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา และในการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาผู้สมัครเข้าศึกษาต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๗ การลงทะเบียนเรียน

๑๗.๑ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชา ตามวัน เวลา และสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นกรณีที่มีเหตุจำเป็นสุดวิสัย อาจได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นกรณีพิเศษจากคณบดี ทั้งนี้ จะต้องลงทะเบียนเรียนให้เรียบร้อยภายใน ๒ สัปดาห์ของภาคการศึกษานั้น ๆ

๑๗.๒ การลงทะเบียนเรียนจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว การลงทะเบียนล่าช้า การชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ภายหลังวันที่ยังมหาวิทยาลัยกำหนดต้องเสียค่าปรับตามประกาศของมหาวิทยาลัย

๑๗.๓ การลงทะเบียนเรียนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ถ้ารายวิชาใดบังคับว่าต้องเรียนรายวิชาอื่นก่อน ต้องสอบรายวิชาที่ต้องศึกษาก่อนให้ได้ หรือได้รับอนุมัติจากหัวหน้าภาควิชา เป็นกรณีพิเศษ จึงจะมีสิทธิลงทะเบียนเรียนวิชานั้น

๑๗.๔ ในกรณีที่นักศึกษาไม่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใด จะต้องยื่นคำร้องลาพักการศึกษาเพื่อรักษาสุขภาพนักศึกษา พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมภายใน ๓๐ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษา มิฉะนั้นอาจถูกตัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

ข้อ ๑๘ จำนวนหน่วยกิตต่อภาคการศึกษา

๑๘.๑ นักศึกษาภาคปกติ ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา ยกเว้นการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาสุดท้าย ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี

๑๘.๒ ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น เพื่อคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามปรัชญาและพันธกิจของมหาวิทยาลัย สภาวิชาการจะกำหนดให้การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษามีจำนวนหน่วยกิตที่แตกต่างไปจากเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑๘.๑ ก็ได้ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา และนักศึกษาต้องเรียนให้ครบและสอบได้ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อ ๑๙ การลงทะเบียนเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

๑๙.๑ นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาไม่นับหน่วยกิต (Audit) ได้ โดยต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และชำระค่าหน่วยกิตหรือค่าธรรมเนียมปกติ

๑๙.๒ การลงทะเบียนเรียนรายวิชาโดยไม่นับหน่วยกิต ไม่บังคับให้นักศึกษาสอบและไม่มีผลการเรียน การบันทึกผลการเรียนจะบันทึกว่า “AUD” เฉพาะผู้ที่มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดของรายวิชานั้น

๑๙.๓ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้บุคคลภายนอกลงทะเบียนเรียนวิชาโดยไม่นับหน่วยกิตได้ แต่ผู้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด และจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบของมหาวิทยาลัย

/ข้อ ๒๐ การลงทะเบียน...

ข้อ ๒๐ การลงทะเบียนเรียนซ้ำ

๒๐.๑ ในรายวิชาที่มีการประเมินผลว่าสอบได้ นักศึกษาไม่มีสิทธิลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชานั้นอีก ยกเว้นกรณีที่นักศึกษาสอบได้จำนวนหน่วยกิตครบทุกวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึง ๒.๐๐ และต้องเป็นรายวิชาที่สอบได้ค่าระดับคะแนนต่ำกว่า ๒.๐๐ เท่านั้น

๒๐.๒ นักศึกษาที่มีผลการเรียนหรือผลการสอบในรายวิชาบังคับได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C จะต้องลงทะเบียนเรียนในรายวิชานั้นซ้ำอีกจนกว่าจะสอบได้ระดับคะแนน C ขึ้นไป ส่วนรายวิชาอื่นที่ไม่ใช่รายวิชาบังคับซึ่งนักศึกษาสอบได้ระดับคะแนน F สามารถลงทะเบียนเรียนซ้ำหรือจะเลือกลงทะเบียนเรียนรายวิชาอื่นแทนก็ได้

๒๐.๓ การลงทะเบียนเรียนซ้ำหรือเรียนแทนรายวิชาตามข้อ ๒๐.๑ และ ๒๐.๒ จะต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีโดยความเห็นชอบของอาจารย์ประจำรายวิชา และต้องนำค่าระดับคะแนนทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนไปรวมในการคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

หมวด ๔

การขอลด ขอเพิ่มและขอเพิกถอนรายวิชา

ข้อ ๒๑ การขอลด ขอเพิ่ม หรือขอเพิกถอนรายวิชาต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และนำความเห็นของอาจารย์ประจำรายวิชามาประกอบการพิจารณา แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนทราบแล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๒ การขอลด หรือขอเพิ่มรายวิชาที่จะเรียนให้กระทำได้ภายใน ๒ สัปดาห์แรกของการภาคการศึกษา และรายวิชาที่ขอลดนั้นจะไม่บันทึกในใบรายงานผลการศึกษา

ข้อ ๒๓ การขอลดรายวิชา การขอเพิ่มรายวิชา จะต้องไม่ขัดกับจำนวนหน่วยกิตตามข้อ ๑๘

ข้อ ๒๔ การขอเพิกถอนรายวิชา

๒๔.๑ การขอเพิกถอนรายวิชาจะกระทำได้ภายในสัปดาห์ที่ ๔ ของภาคการศึกษา รายวิชาที่ขอเพิกถอนนั้นจะบันทึกสัญลักษณ์ W ในใบรายงานผลการศึกษา

๒๔.๒ การขอเพิกถอนรายวิชาหลังระยะเวลาที่กำหนดจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะขอเพิกถอนทุกรายวิชาในภาคการศึกษานั้น โดยยื่นคำร้องขอเพิกถอนก่อนวันสอบปลายภาคการศึกษาวันแรกเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์ ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากคณบดี

หมวด ๕

การวัดและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๒๕ นักศึกษาต้องได้รับการประเมินผลการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ของรายวิชา และเข้าสอบทุกครั้งที่มีการสอบทุกประเภท

๒๕.๑ การสอบย่อยหรือการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้เป็นการทดสอบและหรือการประเมินผลการเรียนรู้ในระหว่างการศึกษาของแต่ละรายวิชา การกำหนดเวลา จำนวนครั้ง วิธีการสอบ และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ประจำรายวิชา

๒๕.๒ การสอบกลางภาค เป็นการทดสอบในระหว่างการศึกษาของแต่ละรายวิชา โดยมีการแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า การกำหนดเวลาและวิธีการสอบให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ประจำรายวิชา

/๒๕.๓ การสอบ...

๒๕.๓ การสอบปลายภาค เป็นการทดสอบครั้งสุดท้ายของแต่ละรายวิชาที่ได้ทำการเรียนการสอนครบตามเนื้อหาและระยะเวลาตามปริมาณหน่วยกิตในภาคการศึกษานั้น การกำหนดเวลาและวิธีการสอบให้เป็นไปตามตารางสอบตามประกาศของมหาวิทยาลัย ยกเว้นในกรณีที่อาจารย์ประจำรายวิชาจะกำหนดให้มีการสอบปลายภาคนอกตารางสอบของมหาวิทยาลัยก็ได้ โดยการอนุมัติของคณบดีและได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าภาควิชา และแจ้งให้นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนของมหาวิทยาลัยทราบแล้วแต่กรณี

๒๕.๔ นักศึกษาที่ขาดสอบในรายวิชาใดให้ถือว่าได้ค่าระดับคะแนนศูนย์ (๐) เว้นแต่ในการสอบครั้งนั้น ผู้ขาดสอบได้แจ้งเหตุที่ขาดสอบพร้อมแสดงหลักฐานต่อนายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนของมหาวิทยาลัยแล้วแต่กรณี ภายใน ๕ วันทำการ นับจากวันที่ขาดสอบ และให้นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนของมหาวิทยาลัย แจ้งคณบดีเพื่อพิจารณาให้การสอบครั้งนั้นไม่สมบูรณ์

ข้อ ๒๖ การให้คะแนนการสอบ หรือคะแนนการประเมินผลการเรียนรู้ประจำรายวิชา ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ประจำรายวิชา โดยในการประเมินผลการเรียนรู้จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการวัดและการประเมินผลภายใต้การควบคุมของคณบดี

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยจะต้องกำหนดให้มีมาตรฐานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ของนักศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพการสอนของอาจารย์ประจำรายวิชา อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ข้อ ๒๗ ระบบการประเมินผล

๒๗.๑ การประเมินผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาให้กระทำเป็นระดับขั้น ซึ่งมี ความหมายและค่าระดับคะแนนโดยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

ระดับคะแนน (เกรด)	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	๔.๐๐
B ⁺	ดีมาก (Very good)	๓.๕๐
B	ดี (Good)	๓.๐๐
C ⁺	ค่อนข้างดี (Above average)	๒.๕๐
C	พอใช้ (Average)	๒.๐๐
D ⁺	อ่อน (Below average)	๑.๕๐
D	อ่อนมาก (Poor)	๑.๐๐
F	ตก (Fail)	๐

๒๗.๒ ในกรณีที่ไม่สามารถประเมินผลเป็นระดับคะแนนหรือค่าระดับคะแนนดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้สัญลักษณ์ ต่อไปนี้

- (๑) AUD (Audit) หมายถึง การลงทะเบียนเรียนรายวิชาไม่นับหน่วยกิต
- (๒) I (Incomplete) หมายถึง การวัดผลยังไม่สมบูรณ์
- (๓) S (Satisfactory) หมายถึง การเรียนเป็นที่น่าพอใจ นักศึกษาสอบผ่านวิชานั้น
- (๔) U (Unsatisfactory) หมายถึง การเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำเพื่อเปลี่ยน U ให้เป็น S
- (๕) W (Withdrawal) หมายถึง การขอเพิกถอนรายวิชาโดยได้รับอนุมัติ

๒๗.๓ การให้ระดับคะแนน A, B⁺, B, C⁺, C, D⁺, D และ F จะกระทำในกรณีที่ป็นรายวิชาที่นักศึกษาเข้าสอบและหรือมีผลงานที่ประเมินค่าได้ตามระดับคะแนน

๒๗.๔ นักศึกษาที่มีผลการศึกษาในระดับคะแนน D ขึ้นไปถือว่าสอบได้ในรายวิชานั้น ยกเว้นรายวิชาตามข้อ ๒๐.๒ ส่วนนักศึกษาที่มีผลการศึกษาในระดับคะแนน F จะต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชานั้น

๒๗.๕ การให้ F นอกจากข้อ ๒๗.๓ จะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

- (๑) นักศึกษาเข้าสอบและสอบตก
- (๒) นักศึกษาขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุมัติจากคณบดี
- (๓) นักศึกษาไม่มีสิทธิเข้าสอบเนื่องจากการได้รับการตัดสินว่ามีความประพฤติไม่เรียบร้อย ๘๐

ในรายวิชานั้น

(๔) นักศึกษาทำผิดระเบียบการสอบและได้รับการตัดสินให้สอบตกในรายวิชานั้น

๒๗.๖ การให้ AUD จะกระทำเฉพาะรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนโดยไม่ับหน่วยกิต

๒๗.๗ การให้ I ในรายวิชาใดจะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

(๑) นักศึกษาที่มีเวลาเรียนครบร้อยละ ๘๐ แต่ไม่สามารถเข้าสอบได้เพราะป่วย โดยต้องยื่นใบลาพร้อมใบรับรองแพทย์ โดยต้องได้รับความเห็นชอบของอาจารย์ประจำรายวิชา และได้รับอนุมัติจากคณบดี

(๒) นักศึกษาขาดสอบโดยเหตุสุดวิสัยและได้รับอนุมัติจากคณบดี

(๓) นักศึกษาทำงานที่เป็นส่วนประกอบการศึกษาของรายวิชายังไม่สมบูรณ์และอาจารย์ประจำรายวิชาเห็นสมควรให้รอผลการศึกษา

ทั้งนี้ นักศึกษาที่ได้รับการประเมินผลด้วยสัญลักษณ์ I ต้องดำเนินการขอประเมินผลเพื่อแก้สัญลักษณ์ I ให้เสร็จภายในภาคการศึกษาถัดไป หากพ้นกำหนดดังกล่าว จะได้รับการเปลี่ยนสัญลักษณ์ I เป็น F โดยอัตโนมัติ

๒๗.๘ การให้ S หรือ U ในรายวิชาใดจะกระทำเฉพาะรายวิชาที่ไม่มีหน่วยกิต หรือมีหน่วยกิตแต่คณะวิชาเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ที่มีค่าระดับคะแนน

๒๗.๙ การให้ W ในรายวิชาใดจะกระทำเฉพาะรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนไว้แล้ว โดยจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์

(๑) นักศึกษาขอเพิกถอนรายวิชานั้น หรือลาพักการศึกษาหลังจากเวลาที่กำหนดไว้และได้รับอนุมัติจากคณบดี

(๒) นักศึกษาถูกสั่งพักการศึกษาในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๒๘ การคำนวณค่าระดับคะแนน

๒๘.๑ การนับจำนวนหน่วยกิตเพื่อใช้ในการคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ย ให้คำนวณจากรายวิชาที่นับหน่วยกิตและมีการประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ A, B⁺, B, C⁺, C, D⁺, D และ F

๒๘.๒ สำหรับรายวิชาที่ได้สัญลักษณ์ F ให้บันทึกผลการศึกษาในใบรายงานผลการศึกษา และนำจำนวนหน่วยกิตของรายวิชานั้นมาคำนวณในค่าระดับคะแนนเฉลี่ยด้วย

๒๘.๓ การนับจำนวนหน่วยกิตสะสมของนักศึกษาเพื่อให้ครบหลักสูตร ให้นำเฉพาะหน่วยกิตของรายวิชาที่สอบได้เท่านั้น

๒๘.๔ ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยมี ๒ ประเภท

(๑) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยรายภาคการศึกษา (Semester Grade Point Average = SEM-GPA) ให้คำนวณจากผลการศึกษาของนักศึกษาในภาคการศึกษานั้น โดยเอาผลรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของทุกรายวิชาหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาในภาคการศึกษานั้น

(๒) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Cumulative Grade Point Average = CUM-GPA) ให้คำนวณจากผลการศึกษาของนักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาสุดท้าย โดยเอาผลรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของแต่ละรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมดหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมด

ข้อ ๒๙ การเทียบความรู้ การเทียบประสบการณ์ การเทียบรายวิชาและการเทียบโอนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดโดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

หมวด ๖

สถานภาพและการพ้นสถานภาพนักศึกษา

ข้อ ๓๐ สถานภาพนักศึกษา

๓๐.๑ นักศึกษาที่ได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๖ แห่งระเบียบนี้โดยถูกต้องสมบูรณ์แล้ว มีสถานภาพเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

๓๐.๒ นักศึกษาภาคปกติของมหาวิทยาลัยมี ๒ สถานภาพ

(๑) นักศึกษาสภาพปกติ ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาแรก หรือนักศึกษาสอบได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

(๒) นักศึกษาวิथाทัณฑ์ ได้แก่ นักศึกษาที่สอบได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ตั้งแต่ ๑.๕๐ ถึง ๑.๙๙

๓๐.๓ การจำแนกสถานภาพนักศึกษา

(๑) การจำแนกสถานภาพนักศึกษาจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษา ยกเว้น นักศึกษาที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก การจำแนกสถานภาพนักศึกษาจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ ของปี การศึกษาแรกที่เข้าศึกษา

(๒) นักศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้ลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้นำผลการศึกษา ภาคฤดูร้อนไปรวมกับผลการศึกษาภาคปกติในภาคการศึกษาถัดไปที่นักศึกษาผู้นั้นลงทะเบียนเรียน เพื่อการ จำแนกสถานภาพนักศึกษา

(๓) นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียน ต้องแจ้งสถานภาพนักศึกษาวิथाทัณฑ์ ให้นักศึกษาที่มีสภาพเช่นนั้นและอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๓๑ เพื่อแสดงสถานภาพการเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีบัตรประจำตัวนักศึกษา เพื่อประกอบการใช้สิทธิต่าง ๆ ที่นักศึกษาพึงมีในมหาวิทยาลัย รูปแบบบัตรนักศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการ ออกบัตรนักศึกษา ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๓๒ การพ้นสภาพนักศึกษา นักศึกษาของมหาวิทยาลัยจะพ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษาเมื่อ

๓๒.๑ มรณภาพ หรือ ตาย

๓๒.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดีให้ลาออก

๓๒.๓ ขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งในข้อ ๗

/๓๒.๔ สำเร็จการศึกษา...

๓๒.๔ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับอนุมัติให้จบการศึกษา

๓๒.๕ มีระยะเวลาการศึกษาครบ ๑๖ ภาคการศึกษาสำหรับหลักสูตร ๔ ปี และ ๒๐ ภาคการศึกษาสำหรับหลักสูตร ๕ ปี แต่ยังมีจำนวนหน่วยกิตสอบได้ไม่ครบตามหลักสูตร หรือได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐

๓๒.๖ ใช้เอกสารหลักฐานอันเป็นเท็จสมัครเข้าเป็นนักศึกษา

๓๒.๗ ถูกถอนสถานภาพนักศึกษาหรือถูกคัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ ยกเว้นนักศึกษาที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก
- (๒) ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ ในสองภาคการศึกษาปกติติดต่อกัน
- (๓) เป็นนักศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ๑.๘๐ เป็นเวลาสองภาคการศึกษาที่มีการจำแนกสถานภาพต่อเนื่องกัน หรือเป็นนักศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ครบ ๔ ภาคการศึกษาที่มีการจำแนกสถานภาพต่อเนื่องกัน แล้วยังไม่พ้นสถานภาพนักศึกษาวิทยาศาสตร์

(๔) ไม่ลงทะเบียนเรียนให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันเปิดภาคการศึกษา และไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การลาพักการศึกษา

(๕) ลาพักการศึกษาเกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติติดต่อกัน เว้นแต่ได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

(๖) มหาวิทยาลัยพิจารณาให้พ้นสถานภาพนักศึกษาเพราะกระทำผิดวินัยนักศึกษาอย่างร้ายแรง

(๗) ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๓๓ นักศึกษาที่ประสงค์จะลาออกจากการเป็นนักศึกษา ให้ยื่นคำร้องขอลาออกพร้อมด้วยใบปลดพ้นระตอคนบติ โดยความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คนบติรายงานสภาวิชาการทราบ

หมวด ๗

การลาพักการศึกษาและการสั่งพักการศึกษา

ข้อ ๓๔ การลาพักการศึกษา

๓๔.๑ นักศึกษาจะต้องยื่นคำร้องขออนุมัติการลาพักการศึกษาต่อคนบติ โดยความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้ ภายใน ๒ สัปดาห์หลังจากวันเปิดเรียนของภาคการศึกษานั้น และสามารถลาพักการศึกษาได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษา ในกรณีที่นักศึกษายังมีความจำเป็นที่จะลาพักการศึกษาต่อ ให้ยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาใหม่

๓๔.๒ นักศึกษาอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาได้ในกรณี ต่อไปนี้

(๑) ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษา ยกเว้นจะได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากสภาวิชาการ

(๒) ถูกเกณฑ์หรือระดมพลเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

(๓) ได้รับทุนแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดซึ่งมหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน

(๔) เจ็บป่วยจนต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานเกินร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดในภาคการศึกษานั้นตามคำสั่งแพทย์ โดยมีใบรับรองแพทย์จากสถานพยาบาล

/(๕) มีเหตุจำเป็น...

(๕) มีเหตุจำเป็นสุดวิสัย หรือมีความจำเป็นส่วนตัวที่คณะกรรมการประจำคณะพิจารณาเห็นสมควร

ข้อ ๓๕ นักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาแล้วต้องปฏิบัติดังนี้

๓๕.๑ ในระหว่างการลาพักการศึกษา จะต้องชำระค่ารักษาสถานสภาพการเป็นนักศึกษาทุกภาคการศึกษา มิฉะนั้นจะถูกตัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

๓๕.๒ การนับระยะเวลาการศึกษา ให้นับระยะเวลาที่ขอลาพักการศึกษาทุกครั้งอยู่ในระยะเวลาการศึกษาตามข้อ ๑๑ ยกเว้นนักศึกษาที่ขอลาพักการศึกษาตามข้อ ๓๔.๒

๓๕.๓ นักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาจะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคนบติไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์ก่อนวันเปิดภาคการศึกษานั้น และให้คนบติแจ้งให้นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนของมหาวิทยาลัยทราบ

ข้อ ๓๖ การสั่งพักการศึกษา

๓๖.๑ นักศึกษาอาจถูกสั่งพักการศึกษาได้ในกรณีที่ประพฤติทุจริตในการสอบ หรือประพฤติผิดวินัยนักศึกษา

๓๖.๒ การสั่งพักการศึกษาตามข้อ ๓๖.๑ จะสั่งพักการศึกษาได้ไม่เกิน ๑ ภาคการศึกษา

๓๖.๓ คำสั่งให้นักศึกษาพักการศึกษา ให้เริ่มเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาที่กระทำผิดนั้น โดยให้มีระยะเวลาการลงโทษต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ ให้มีระยะเวลาที่ถูกสั่งพักการศึกษาเข้าเป็นระยะเวลาการศึกษา และให้จำแนกสถานภาพนักศึกษาทุกภาคการศึกษาที่ถูกสั่งพักด้วย

ทั้งนี้ นักศึกษาที่ถูกสั่งพักการศึกษา จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๓๖ เช่นเดียวกันกับนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

ข้อ ๓๗ ให้คนบติเป็นผู้อนุมัติให้นักศึกษาลาพักการศึกษาตามข้อ ๓๖ และสั่งพักการศึกษาตามข้อ ๓๗

ข้อ ๓๘ นักศึกษาที่ถูกสั่งพักการศึกษา หรือมหาวิทยาลัยมีคำสั่งให้พ้นสภาพนักศึกษา สามารถอุทธรณ์คำสั่งพักการศึกษาและคำสั่งให้พ้นสภาพนักศึกษาได้ และการอุทธรณ์คำสั่งพักการศึกษาและคำสั่งให้พ้นสภาพนักศึกษา ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

หมวด ๘

การย้ายสถานที่เรียน การย้ายคณะ และการเปลี่ยนสาขาวิชา

ข้อ ๓๙ การย้ายวิทยาเขต นักศึกษาที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยส่วนกลาง วิทยาเขต หรือวิทยาลัยใดของมหาวิทยาลัย จะต้องศึกษาที่มหาวิทยาลัยส่วนกลาง วิทยาเขต หรือวิทยาลัยนั้น

มหาวิทยาลัยอาจอนุญาตให้นักศึกษาย้ายไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยส่วนกลาง วิทยาเขต หรือวิทยาลัยอื่น เฉพาะในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างย่งเท่านั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด

ข้อ ๔๐ การย้ายคณะและคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอย้ายคณะ

นักศึกษาที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะวิชาใด จะต้องศึกษาในคณะวิชานั้น กรณีที่นักศึกษาต้องการย้ายคณะต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๔๐.๑ ไม่เป็นผู้ที่พ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษา

๔๐.๒ ไม่เคยได้รับอนุมัติให้ย้ายคณะมาก่อน

๔๐.๓ การขอย้ายคณะจะต้องขอย้ายภายใน ๒ ภาคการศึกษาปกติ นับตั้งแต่เข้ารับการศึกษาทั้งนี้ ไม่นับภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา หรือถูกมหาวิทยาลัยให้พักการศึกษา

๔๐.๔ ในการยื่นคำร้องขอย้ายคณะ นักศึกษาต้องแสดงเหตุผลประกอบ และอยู่ในดุลยพินิจของคณบดีที่เกี่ยวข้องที่จะพิจารณาอนุมัติเป็นรายกรณี ซึ่งต้องเป็นไปตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ของคณะที่เกี่ยวข้อง

๔๐.๕ การขอย้ายคณะจะกระทำได้เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาปกติ แต่ต้องกระทำก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต่อไป

๔๐.๖ รายวิชาที่นักศึกษาย้ายคณะได้ศึกษามา ถึงแม้จะไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะที่ย้ายเข้าศึกษาใหม่ก็ตาม ให้นำมาคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมด้วย

ข้อ ๔๑ การเปลี่ยนสาขาวิชา การขอเปลี่ยนสาขาวิชาจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวตลอดการเป็นนักศึกษา และจะกระทำได้เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาปกติ แต่ต้องกระทำก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต่อไป โดยการขอเปลี่ยนสาขาวิชาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าภาควิชาที่เกี่ยวข้องและได้รับอนุมัติจากคณบดี

ข้อ ๔๒ การรับโอนนักศึกษา และการศึกษาข้ามสถาบัน ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

หมวด ๙

การปฏิบัติการพื้นฐานและการปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๔๓ การปฏิบัติการพื้นฐาน นักศึกษาของมหาวิทยาลัยจะต้องฝึกปฏิบัติการพื้นฐานในรายวิชาการปฏิบัติการพื้นฐานในหลักสูตร และเมื่อสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรแล้ว ก่อนการขอรับปริญญาจะต้องออกปฏิบัติการพื้นฐานตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔๔ การปฏิบัติศาสนกิจ มี ๓ ประเภท

๔๔.๑ การปฏิบัติงานภายหลังจากนักศึกษาได้สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรแล้ว การปฏิบัติศาสนกิจตามข้อนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

๔๔.๒ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามตามหลักสูตร การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ที่ใช้เวลาการฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อการศึกษาภาคปกติ ซึ่งกำหนดไว้เป็นรายวิชาหนึ่งของหลักสูตรที่มีปริมาณหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๔๔.๓ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

ข้อ ๔๕ นักศึกษาที่ไม่ผ่านการปฏิบัติการพื้นฐานและการปฏิบัติศาสนกิจ จะไม่ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาและขออนุมัติปริญญา

หมวด ๑๐

การสำเร็จการศึกษาและการให้ปริญญา

ข้อ ๔๖ การสำเร็จการศึกษา

๔๖.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน ๖ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน ๑๔ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๔๖.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน ๘ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน ๑๗ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

/ทั้งนี้ นักศึกษา...

ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องเรียนและสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร และปฏิบัติตามเงื่อนไขของหลักสูตร ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษาและหรือการปฏิบัติของนักศึกษา ซึ่งได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะเรื่องโดยครบถ้วนแล้ว จึงจะได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อ ๔๗ การขอจบการศึกษา ในภาคการศึกษาสุดท้ายที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนและสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย รวมทั้งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของหลักสูตรและเงื่อนไขทางการศึกษาอื่นของมหาวิทยาลัยครบถ้วนแล้ว หากมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป มีสิทธิ์ยื่นคำร้องขอจบการศึกษาต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔๘ การให้ปริญญา

๔๘.๑ นักศึกษาที่จะได้รับปริญญาต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) สอบได้จำนวนหน่วยกิตครบตามหลักสูตรในสาขาวิชาที่ศึกษา และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

(๒) สอบได้นักธรรมหรือธรรมศึกษาชั้นใดชั้นหนึ่ง หรือมีผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาพระพุทธศาสนาตามเกณฑ์มาตรฐานความรู้วิชาการพระพุทธศาสนาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(๓) มีความประพฤติเรียบร้อยเหมาะสมกับปริญญาที่ได้รับ

(๔) ไม่มีพันธะผูกพันใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

(๖) ผ่านการปฏิบัติกรรมฐานตามข้อ ๔๓ และผ่านการปฏิบัติศาสนกิจข้อใดข้อหนึ่งในข้อ ๔๔

๔๘.๒ คณบดี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำคณะ เป็นผู้เสนอรายชื่อนักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๔๘.๑ ให้เป็นผู้สมควรได้รับปริญญาและปริญญาเกียรตินิยมต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัย เพื่อเสนอสภาวิชาการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติการให้ปริญญา

ข้อ ๔๙ การขอรับปริญญา

นักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๔๘ จะต้องยื่นคำร้องขอรับปริญญาต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัยภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นจะต้องเสียค่าปรับตามประกาศมหาวิทยาลัย และอาจไม่ได้รับการพิจารณาเสนอชื่อต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่ออนุมัติปริญญาในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๕๐ การให้ปริญญาเกียรตินิยมและการให้เหรียญรางวัล ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕๑ พิธีประทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีพิธีประทานปริญญาบัตรสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาปีละ ๑ ครั้ง หรือตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

หมวด ๑๑

ค่าหน่วยกิตและค่าบำรุงการศึกษา

ข้อ ๕๒ ค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ให้เป็นไปตามที่สภาวิชาการกำหนด โดยทำเป็นประกาศประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕๓ กรณีมีความจำเป็น นักศึกษาที่ไม่สามารถชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษา และหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษาได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ยื่นเรื่องขอผ่อนผันการชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา

การขอผ่อนผันการชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษา และหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ให้ยื่นขอผ่อนผันต่อคณบดี และอธิการบดีหรือผู้ที่ถือการบติมอบหมายเป็นผู้อนุมัติการขอผ่อนผันชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ทั้งนี้ จะต้องไม่เกินก่อนสอบปลายภาคการศึกษา และไม่ได้รับยกเว้นค่าปรับการลงทะเบียนล่าช้า

ข้อ ๕๔ นักศึกษาที่อยู่ระหว่างรอรับเงินทุนการศึกษาทุกประเภท ทั้งทุนภายในและภายนอก มหาวิทยาลัย จะได้รับผ่อนผันการชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษา และหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา จนกว่าจะได้รับเงินทุนการศึกษา โดยนักศึกษาจะต้องยื่นเรื่องขอผ่อนผันการชำระตามข้อ ๕๔ วรรคสอง พร้อมเอกสารหลักฐานการได้รับทุนการศึกษา ทั้งนี้ จะต้องไม่เกินก่อนสอบปลายภาคการศึกษา

ข้อ ๕๕ มหาวิทยาลัยอาจพิจารณา ยกเว้นค่าหน่วยกิตและหรือค่าบำรุงการศึกษาก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดโดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

หมวด ๑๒

การประกันคุณภาพหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และมาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษ

ข้อ ๕๖ การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย ๖ ด้าน คือ การกำกับมาตรฐาน, บัณฑิต, นักศึกษา, อาจารย์, หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ข้อ ๕๗ การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ ๕ ปี

ข้อ ๕๘ มาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษ ให้มหาวิทยาลัยจัดให้มีระบบมาตรฐานการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา ซึ่งสามารถเทียบเคียงกันได้กับมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องมีผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและผ่านการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด โดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

หมวด ๑๓

การพัฒนาอาจารย์และกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

ข้อ ๕๙ การพัฒนาอาจารย์ ให้คณะ ภาควิชา หลักสูตร จัดวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ระบบการบริหารอาจารย์และการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ การกำหนดผู้สอนโดยคำนึงถึงคุณภาพของอาจารย์ ให้สอดคล้องกับการเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อ ๖๐ กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ให้คณะ ภาควิชา หลักสูตร จัดวางระบบการกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามหลักสูตร ดังนี้

/๖๐.๑ จัดให้มีระบบ...

๖๐.๑ จัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา การควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาวิชาการแก่นักศึกษาและแนะแนวแก่นักศึกษา จัดบริการให้คำปรึกษาแนะแนวด้านการใช้ชีวิต และการเข้าสู่อาชีพแก่นักศึกษา จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา

คุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาและการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ

๖๐.๒ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ให้เป็นไปตามหลักการดังนี้

(๑) การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ให้มีกิจกรรมพัฒนานักศึกษาครอบคลุมประเภทกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม

(๒) ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างเหมาะสม ให้นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีโอกาสได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ รวมทั้งกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

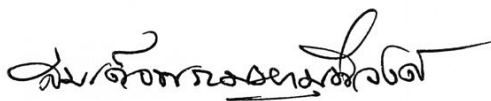
บทเฉพาะกาล

ข้อ ๖๑ ให้ใช้ระเบียบนี้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยรับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

สำหรับนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับเข้าศึกษาก่อนปีการศึกษา ๒๕๕๙ ให้ใช้ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือให้ปฏิบัติตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่รับเข้าศึกษาในขณะนั้น ไปจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

ทั้งนี้ ในระหว่างที่ยังไม่ได้ออกประกาศหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามระเบียบนี้ ให้ใช้ประกาศหรือหลักเกณฑ์ที่ออกโดยอาศัยระเบียบของมหาวิทยาลัยว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีฉบับก่อนไปพลางจนกว่าจะได้ออกประกาศหรือหลักเกณฑ์ตามระเบียบฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙



(สมเด็จพระมหามุนีวงศ์)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หมายเหตุ; เหตุผลที่ประกาศใช้ระเบียบนี้ เนื่องจากคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ประกาศใช้หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีการปรับปรุงมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ประเมินคุณภาพ แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้ยกเลิกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศบังคับใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มหาวิทยาลัยจึงปรับปรุงแก้ไขระเบียบมหาวิทยาลัยว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา จึงประกาศใช้ระเบียบนี้



ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับมติสภามหาวิทยาลัยที่ ๑๔๘/๒๕๖๒ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ ของระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๒ โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาและจำนวนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้ เพื่อความเป็นสถาบันเฉพาะทางพระพุทธศาสนา หลักสูตรทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยให้มีวิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนาไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต ยกเว้นหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ จัดให้มีรายวิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนาไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย

ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย



ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยที่ ๑๔๓/๒๕๖๔ ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕๒ ของระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕๒ ค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด โดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย”

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

อุนายกสภามหาวิทยาลัย

ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย